

Parád Nagyközség Környezetvédelmi Programja

Budapest-Parád

2016. január 31.

Készítette

MEGATERRA KFT
1126 Budapest, Zulejka u. 4.
Adószám: 12201983-2-43
Cég.sz.: 01-09-564493

MEGATERRA Környezetvédelmi Mérnöki Iroda Kft
1126 Budapest, Zulejka u. 4.
Iroda: 1096 Budapest, Sobieski J. u. 27/a.
Tel./fax: 213-5813
E-mail: megaterra@megaterra.hu
Honlap: <http://www.megaterra.hu>
ISO 9001 szerint tanúsítva (MSZT-CERT 503/0325)
ISO 14001 szerint tanúsítva (MSZT-CERT KIR/175)

Tartalomjegyzék

1. Bevezető	4
1.1. A települési környezetvédelmi program készítésének célja és alapelvei	4
1.2. A településrészek rövid bemutatása	5
1.3. Tervezőzmények	6
2. A település környezeti állapota – A környezetállapot bemutatása	6
2.1. Természeti adottságok	6
2.1.1. Földtani adottságok	7
2.1.2. Domborzat	7
2.1.3. Éghajlat.....	7
2.1.4. Növényzet.....	8
2.2. Természeti elemek.....	11
2.2.1. Környezeti levegő.....	11
2.2.2. Geológia, talajtan.....	14
2.2.3. Vízrajzi viszonyok.....	19
2.3. Antropogén tényezők	21
2.3.1. A település kialakulása, táj- és településtörténeti, településszerkezeti sajátosságok.....	21
2.3.2. Épített környezet védelme	22
2.3.3. Vízellátás	22
2.3.4. Csapadékvíz elvezetés, belterületi vízrendezés	23
2.3.5. Szennyvízelvezetés, -kezelés.....	24
2.3.6. Kommunális hulladékkezelés.....	25
2.3.7. Energiagazdálkodás, távközlés.....	26
2.3.8. Zaj-, rezgés-, légszennyezés elleni védelem.....	26
2.3.9. Zöldfelület-gazdálkodás, növényvédelem	26
2.3.10. Társadalmi-gazdasági viszonyok.....	29
2.3.11. Lakossági tájékoztatás, környezeti nevelés	31
2.4. Természet- és tájvédelem	31
2.4.1. Egyedi tájértékek	36
2.4.2. Védett területek	37
2.4.3. Ex lege védett képződmények	42
2.5. Mofetta	50

2.6. Gyógyhely	51
3. A környezeti elemek állapotának, folyamatainak SWOT-analízise	53
4. A környezetvédelmi program javaslatai	55
4.1. Stratégiai alapelvek	55
4.2. Általános célkitűzések	56
4.3. A környezeti elemekre vonatkozó javaslatok	57
4.3.1. Talajvédelem	57
4.3.2. Vízvédelem	57
4.3.3. Élővilágvédelem	59
4.3.4. Levegőtisztaságvédelem	63
4.3.5. Települési környezet védelme	64
4.3.6. Hulladékgazdálkodás	65
4.3.7. Csapadékvíz-elvezetés	66
4.3.8. Szennyvízelvezetés, -kezelés	66
4.3.9. Energiagazdálkodás	66
4.3.10. Zaj-, rezgés elleni védelem	66
4.3.11. Zöldfelület-gazdálkodás, növényvédelem	67
4.3.12. Rendkívüli környezetszennyezések (havária)	69
4.3.13. Lakossági tájékoztatás, környezeti nevelés	69
4.3.14. Témapark Pályázat	70
4.3.15. Timsó biztosítása gyógyászati célokra	71
4.4. Anyagi források	72
5. Összefoglaló értékelés	73
6. Irodalom	74

1. Bevezető

1.1. A települési környezetvédelmi program készítésének célja és alapelvei

Jogsabályi háttér

Magyarország Alaptörvényének XXI. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez. A testi és lelki egészséghez való jog érvényesülését többek között a környezet védelmének biztosításával segíti elő (XX.cikk).

Ezen jogok érvényesülését a környezetvédelmi feladatok megfogalmazásával, ellátásuk megvalósítására hivatott intézményrendszer kialakításával, és a feladatok elvégzéséhez szükséges anyagi források biztosításával garantálja.

A környezetvédelmi feladatok átfogó megfogalmazása az 1995. évi LIII. („a környezet védelmének általános szabályairól” szóló) törvényben történt. A települési környezetvédelmi program készítését a törvény 46. §-ának (1) bekezdése írja elő, mely szerint:

46. § (1) A települési önkormányzat a környezet védelme érdekében

a) biztosítja a környezet védelmét szolgáló jogszabályok végrehajtását, ellátja a hatáskörébe utalt hatósági feladatokat;

b) **78 önálló települési környezetvédelmi programot dolgoz ki** a 48/E. §-ban foglaltak szerint, amelyet képviselő-testülete (közgyűlése) hagy jóvá;

c) **a környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetőleg határozatot hoz;**

d) **79** együttműködik a környezetvédelmi feladatot ellátó egyéb hatóságokkal, más önkormányzatokkal, egyesületekkel;

e) **elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot;**

f) a fejlesztési feladatok során érvényesíti a környezetvédelem követelményeit, elősegíti a környezeti állapot javítását.

A települési környezetvédelmi program tartalmi követelményeit a törvény 48/B és 48/E paragrafusai tartalmazzák.

A törvényi előírásoknak megfelelően Parád Nagyközség Önkormányzata megbízta a MEGATERRA Kft-t a település környezetvédelmi programjának elkészítésével.

A program kidolgozása során a törvényben előírtakon kívül figyelembe vettük a 27/2015. OGY Határozat 1. melléklete szerinti Nemzeti Környezetvédelmi Programban foglaltakat, Parád Nagyközség településszerkezeti tervét, helyi építési szabályzatát és szabályozási tervét, valamint felhasználtuk a település közműszolgáltatóiról (ÉRV Zrt., ÉMÁSZ Zrt., TIGÁZ Zrt., PEVIK Kft.), és egyéb, meghatározó szereplőiről (pl. Egererdő Zrt., Erzsébet Park Hotel, Parádfürdői Állami Kórház) kapott információkat.

A programban található javaslatok megalapozásához elengedhetetlenül szükséges az egyes környezeti tényezők állapotának bemutatása. A jelenlegi állapot ismeretében lehetséges a kívánt és megvalósítható célok kitűzése, a célok eléréséhez szükséges lépések javaslatok formájában történő megfogalmazása, és a javaslatok megvalósítása során felmerülő költségek pénzügyi forrásának feltérképezése.

1. 2. A településrészek rövid bemutatása

Parád Nagyközség közigazgatási területe jellemzően a Parádi-Tarna völgyében, a 24.sz. főút és néhány párhuzamos utca köré épült Parád, a részben hozzá kapcsolódó Parádfürdő, és a két településrészről elkülönülten, a Mátra északi lejtőjén elhelyezkedő Parádóhuta településrészeket foglalja magába. Közigazgatásilag a Pétervásári járás része.

1. 3. Tervelőzmények

Parád Településszerkezeti Terv, Helyi Építési Szabályzat, Szabályozási Terv - Főber Zrt., 2010.

Helyi Építési Szabályzat, Szabályozási Terv módosítás - Berek Tájépítész Iroda Kft., 2014.

2. A település környezeti állapota – A környezetállapot bemutatása

2.1. Természeti adottságok

Parád Nagyközség Heves megyében, a Parád-Recski Medence kistáj területén helyezkedik el. A Medencét északon a Mátralába, délen a Magas-Mátra határolja. A kistáj területe 60 km², mely 4 települést foglal magába (Bodony, Mátraderecske, Parád, Recsk). Parád Nagyközség közigazgatási határa átnyúlik a Mátralába és a Magas-Mátra területére is.

Területhasznosítás	%	hektár
1. Belterület	12,59	755
2. Szántó	46,62	2799
3. Kert	-	-
4. Szőlő	0,46	28
5. Rét, legelő	10,02	600
6. Erdő	29,54	1772
7. Vízfelszín	0,77	46
8. Ártér, elhagyott terület, bányaterület	-	-
9. A fentiekből védett terület	0,03	20

1. táblázat: Területhasznosítás a kistáj településein

2.1.1. Földtani adottságok

A kistáj közettani vázát szubvulkáni közettelések és a Recsk-Parád közt a felszínen is található felsőeocén andezit és dácit (dácittufa) képviselik. Az andezittal fedett felszínek élénk morfológiájukat a posztvulkáni kovásodásnak köszönhetik. A Ny-i és a K-i részt főként középsőoligocén agyag, agyagmárga, alárendelten alsómiocén homokkő, slír fedi. E felszínek kiemelkedései részben vulkáni eredetűek, részben posztvulkániak, pl. hidrotermás csatornák.

A parádfürdői és recski felsőeocén-alsóoligocén metasomatikus ércesedés andezithez, ill. triász mészkőhöz (recski mélysintű ércesedés) kötődik. A réz-, ólom-, cink- érc termelése (mintegy 150 Mt műrevaló készlet) leállt, ill. még nem indult meg. A kistáj ásványvízforrásokban gazdag.

2.1.2. Domborzat

A kistáj 160 és 362 m közötti tszf-i magasságú medencedombság a pannonban-pleisztocénban kiemelkedett Mátra és az É-i, mozaikszerűen elhelyezkedő hegyrongsok között. K-nek lejtő felszíne valójában két kismedencére, a Parádi- és a Recski-medencére bontható. Az átlagos relatív relief 95 m/km^2 , a Ny-i részen alacsonyabb értékek jellemzőek. Átlagos vízfolyássűrűsége $4,2 \text{ km/km}^2$. A felszínt vékonyabb-vastagabb periglaciális vályogtakaró fedi, a pleisztocénban lejtős tömegmozgásokkal átdolgozódott. Nagymértékű talajerózióval csak Mátraderecske térségében számolhatunk.

2.1.3. Éghajlat

A vidék éghajlata mérsékelt hűvös – mérsékelt nedves.

Az évi napfénytartam 1850-1900 óra, ebből a nyári napfényes órák száma 750, a télieké pedig 200 körül van.

Az évi középhőmérséklet $8,3-8,5 \text{ }^{\circ}\text{C}$, a vegetációs időszak átlaga $14,5-15,5 \text{ }^{\circ}\text{C}$. Április 22-23-tól a napi középhőmérsékletek már meghaladják a $10 \text{ }^{\circ}\text{C}$ -ot és ez az időszak mintegy 174 nap múlva, október 13-án ér véget. Április 25 után már nem várhatók fagyok és mintegy 170 nap múlva, október 10 körül számíthatunk először arra, hogy a hőmérséklet ismét fagypont alá süllyed. Az évi abszolút hőmérsékleti maximumok és minimumok átlaga $31,0-32,0 \text{ }^{\circ}\text{C}$ ill. – $17,0 \text{ }^{\circ}\text{C}$.

Az évi csapadékösszeg sokévi átlaga 650-750 mm, a vegetációs időszakban pedig 390-430 mm eső hullik. A legtöbb csapadék 24 óra alatt 99 mm volt Bodonyban. A hótakarós napok átlagos száma 50, az átlagos maximális hóvastagság 25 cm körül alakul.

Az ariditási index 0,91-1,08.

Legtöbbször ÉNy-i illetve DK-i szél fúj, az átlagos szélsébség 2 m/s körüli.

Éghajlata és területi adottsága az erdőgazdálkodásnak és a gyógyüdülésnek kedvez, de a kevésbé hőigényes mezőgazdasági kultúrák számára is alkalmas.

2.1.4. Növényzet

A Parád–Recski-medence zonális társulásai a cseres- és gyertyános-tölgyesek. A Mátra fő tömbjéhez képest alacsonyabb a montán fajok száma, de déli részén a "dunántúli" fajok aránya is kisebb. Az általános középhegységi fajokon túl megemlíthető a szálkás pajzsika (*Dryopteris carthusiana*), téli és óriás zsurló (*Equisetum hyemale*, *E. telmateia*), szórványosan a kisvirágú pimpó (*Potentilla micrantha*), és a ritka erdei rózsza (*Rosa arvensis*). A völgyek nedvesebb társulásaiban helyenként él a ritka nyúlánk sás (*Carex elongata*), lecsüngő sás (*C. pendula*), szőrös mácsonya (*Dipsacus pilosus*) és kerti ribiszke (*Ribes rubrum*). Kisavanyodó talajon acidofil tölgyeseket találunk, amelyek ritka eleme a kékcseresznye (*Jasione montana*). Gyakori telepített erdők az akácok és az erdeifenyvesek, terjed a bálványfa. Inváziós fajként tért hódítanak a folyóvölgyek mentén a japánkeserűfű-fajok (*Reynoutria* spp.) és a vadcsicsóka (*Helianthus tuberosus*). Erdőtársulásokban a kisvirágú nebcseresznye (*Impatiens parviflora*) helyenként jelentős borítása említhető. Parád település külterület D-i irányban kiterjed a Kékes Erdőrezervátum program területére is. A Parád környezetében található erdők fenntartását az Egererdő Zrt végzi.

A Parád–Recski-medence területén a szántóföldi kultúrák közül főleg búzát, tavaszi árpát és vöröshereket termesztnek a kaszálóréteken takarmánygazdálkodással foglalkoztak (szarvasmarha tenyésztés céljából), mára ez a tevékenység jelentősen visszaesett. Napjainkban a legeltetés háttérbe szorult, nem megfelelő a gyepek állapotának fenntartása. Sok helyen gyomosodás és bokrosodás tapasztalható, a hegyi rétek pedig eltűnnek és beerdősödnek. A Mátralába területén, Bodony község határában található a legjelentősebb mátrai fás legelő (a 108 hektáros Lágysai-legelő). Fontosak még a Parád és Mátraszentimre környéki rétek, ahol számos védett növény is él (réti kardvirág, fekete kökörcsin).

A Heves megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Főosztályával folytatott konzultáció alapján kijelenthető, hogy Parád Nagyközség közigazgatási határain belül jelen tanulmány összeállításának időpontjában **parlagfű** és/vagy **selyemkóró** észlelhető mennyiségben **nem fordul elő**.

A selyemkóró vagy tejelőkóró, illetve selyemfű (*Asclepias syriaca*) a meténgfélék (*Apocynaceae*) családjába tartozó selyemkóró (*Asclepias*) növénynemzetség Magyarországon egyetlen előforduló faja. Észak-amerikai eredetű, eredetileg a textilipar számára hozták az országba, agresszíven terjeszkedő évelő gyomnövény. Mézelőként ugyan kiváló („selyemfűméz”, „vaddohányméz”), de az őshonos fajok kiszorításával összehasonlíthatatlanul több kárt okoz. Özönnövény, irtása törvény alapján kötelező. Főleg az alföldi homokos talajokon terjed, ezért Parádon és környezetében későbbi elterjedése sem valószínűsíthető.

A parlagfű (*Ambrosia* sp.) az őszirózsafélék (*Asteraceae*) növénycsaládjának egyik, mintegy 50 fajt számláló nemzetsége. A nemzetség fajai Észak-, Közép- és Dél-Amerikában honosak. Számos közülük emberi közvetítésével jutott el más földrészekre. A nemzetség tagjai közül az ürömlevelű parlagfűnek az Európai térhódítását a 19. század végére valószínűsítik. A történelmi Magyarországon először Orsova környékén került elő 1908-ban, Magyarország mai területén pedig Dél-Somogyban találta Boros Ádám 1922-ben. 1925-ben Jávorka Sándor a Magyar Flóra című határozójában Tihany mellől is említi. Egy másik faj, az évelő parlagfű,

1962-ben tűnt fel Magyarországon. A nemzetség minden tagjának virágpora allergén hatású. Özönnövény, irtása jogszabály (221/2008. (VIII. 30.) Korm. Rendelet a parlagfű elleni közérdekű védekezés végrehajtásának, valamint az állami, illetve a közérdekű védekezés költségei megállapításának és igénylésének részletes szabályairól) alapján kötelező.

A Heves megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Főosztálya közlése szerint a parlagfű megjelent Bodony Parád felé eső határában, valamint Recsken is és keletről nyugat felé terjed a Parádi-Tarna medencében. Ezért középtávon a Parádi Önkormányzatnak is fel kell készülnie a védekezésre.

A Mátra erdőterületeire már a középkorban jellemző volt az emberi beavatkozás. Főleg az építkezések (lakóházak, várak építéséhez) számára fontos épületfa és a tűzifa volt fontos az

emberek számára. A fokozott erdei legeltetés talajeróziós folyamatokat indított el, amelynek következtében a növényzet jelentősen degradálódott. A folyamatok kiterjedésének az 1879-es erdőtörvény vetett gátat, jelentős javulás azonban nem volt tapasztalható. A Trianoni szerződés után tájidegen lucfenyőt és vörösfenyőt telepítettek a területre. A hegység magasabb területeire jelentős hatást gyakorolt az üveghuták megjelenése. Az üveghuták környezetében nagy mennyiségű fa kitermelésére volt szükség a kemencék fűtése és az üveggyártás céljából. Az üveggyártás technológiájának változása eredményeként az erdőterületeken inkább a vadászat vált jelentőssé. A második világháború után az erdőket államosították. Az 1950-es évektől erdőművelési tervek készítése és ésszerűbbé vált az erdőgazdálkodás. Az állami fakitermelő vállalatok tevékenysége (pl.: a nagy területű tarvágások) azonban a természetes megújulás visszaesését eredményezte. Az erdőterületekre az útépítések is negatív hatást gyakoroltak. Az 1960-as évektől ismét erdősítési munkálatok indultak meg, de a túlevelű fajok telepítése még itt is nagyarányú volt. 1990-től kezdve az erdőgazdálkodás átalakult, az erdők jóléti, környezet- és természetvédelmi szerepe, jelentősége növekedett.

2.2. Természeti elemek

2.2.1. Környezeti levegő

A település alapvetően kiváló levegőminőségű, a levegőbe jutó szennyezőanyag-kibocsátás jelentős részéért a fűtés (lakossági és intézményi), valamint a közlekedés a felelős. Utóbbi hatása a főút mentén érzékelhető, de nem jelentős. A fűtésből eredő károsanyag-kibocsátás az utóbbi évtizedekben a földgázrendszerhez mind több háztartás csatlakozásával csökkent, azonban a településen élők általános gazdasági helyzetének függvényében változhat a tüzfát használók aránya. A településen nem található nagyobb emissziós terhelést okozó pontforrás, vagy diffúz forrás.

Bűzhatás tekintetében a korábbiakhoz képest jelentősen javult a helyzet, mert a Parádóhután üzemelő kommunális hulladéklerakó bezárásra került, 2013-2014-ben megtörtént a lerakó egy üzemben történő rekultivációja. Parád település szennyvizét nyomóvezetéken vezetik a Recsk határában lévő átemelőig, majd gravitációs úton továbbítják a recski szennyvíztisztító telepre.

A tüzfűtő égetésének hatása

Alacsony légnyomás és szélcsend esetén a tüzfűtő égetéséből származó füst megrekedhet a Tarna völgyben, mely a szálló por (PM 10) koncentrációját is jelentősen megemelheti. Szerencsére a gyakori ÉNy-i légáramlás az esetek döntő többségében a völgyet kiöblíti.

Nem ilyen kedvező a helyzet a Börzsöny és a Pilis hegyei között, ahol a szén és tűzifa lakossági égetése miatt határértéket meghaladó értékeket mértek a Levegő Munkacsoport kutatásában a Budapesthez közeli hegyvidékeken. A kutatásban a szakmai körökben PM10-ként emlegetett szálló por koncentrációját mérték, amely az Egészségügyi Világszervezet (WHO) szerint Európában a légszennyezés 1,6 ezermilliárd dollár, ebből csak Magyarországon 40 milliárd dollár, azaz fejenként évente több mint 1 millió forint kárt okoz. (A WHO szerint évente 4,3 millió ember hal meg csak a beltéri légszennyezettség miatt.)

A méréseket 2015. november 3-án délután 17 órakor a 864 méter magas Nagy Hideg-hegyen kezdték. A naplemente fényeiben jól látszott a hidegpárna teteje, élesen elkülönülve a felette rétegződő melegebb és szárazabb légtömegetől. A hidegpárna felett átlagosan 6628 részecske szennyezte a levegőt köbcentiméterenként. Viszonylag tiszta levegőnek az 1000 részecskét tekinthetjük, ilyen alacsony értéket azonban eddig csak egy alkalommal mértek az országban a felszín közelében, tavaly szeptember 28-án Békéscsabán. Akkor a hosszan elhúzódó, erős széllel párosuló hidegfront söpörte tisztára a levegőt. Hasonló alacsony értéket csak az Időképpel szervezett hőlégballonos mérés alkalmával sikerült elcsípni 1000 méteres magasságban.

A Királyréten pedig már ennél valamivel magasabb, 8670 részecskét mértek. Az igazi hidegzuhany Szokolyán érte a szakembereket: a Börzsöny szívében meghúzódó kis település vastag füstködbe burkolódzott, a fatüzelés fanyar szaga mutatta a szmog forrását. A részecskeszámláló pedig 29 395-ös átlagot mutatott.

Vácon végezték a következő mérést, a Schusztér Konstantin téren. Vác ugyan lényegesen nagyobb település, mint Szokolya, de csak átlagosan 21 035 részecskét észlelt a műszer. A következő állomás a Duna túlsó partján, Pilisszentlászló előtt, a Hegytető parkolóban volt. Itt, távol a településektől, 452 méter magasan szintén tisztább levegőt mértek 6043 részecskével. Ezt a „jó” levegőt katasztrofálisan lerontja Pilisszentlászlón a fűtés, átlagosan 24 021 részecskét mért a részecskeszámláló. A hegyről legurulva Szentendrén is mértek, a Vasúti villasoron, itt 26 172 nanorészecske rontotta a levegőt. Pilisszentkereszten is éreztette magát a fatüzelés füstje, 18 433 részecskét produkálva átlagosan. A Pilis-hegyen, a Boldog Özséb kilátó tetején mérték a legtisztább levegőt, átlagosan 5527 részecskével. A fővárost sem akarták kihagyni a mérésből, ezért mértek egyet a Rózsadomb oldalában, a Lepke utcában és a Nemzeti Múzeum kertjében is. A Rózsadombon viszonylag tiszta levegőt észleltek, az eredmény 12 953 részecske volt, míg a Múzeumkertben is csak 14 202, a közeli Múzeum körút viszonylag nagy éjszakai forgalma ellenére.

A mérés tanulsága, hogy a szilárd tüzelés a fűtési idényben időszakosan nagyobb légszennyezettséget tud kialakítani egy-egy kistelepülésen, mint a fűtés és közlekedés együtt a fővárosban. A Levegő Munkacsoport ezért rendkívül fontosnak tartja, hogy országszerte széles körű ismeretterjesztés és szemléletformálás induljon a helyes fűtési technológia elsajátítása és a légszennyezők hatásainak megismerése érdekében.

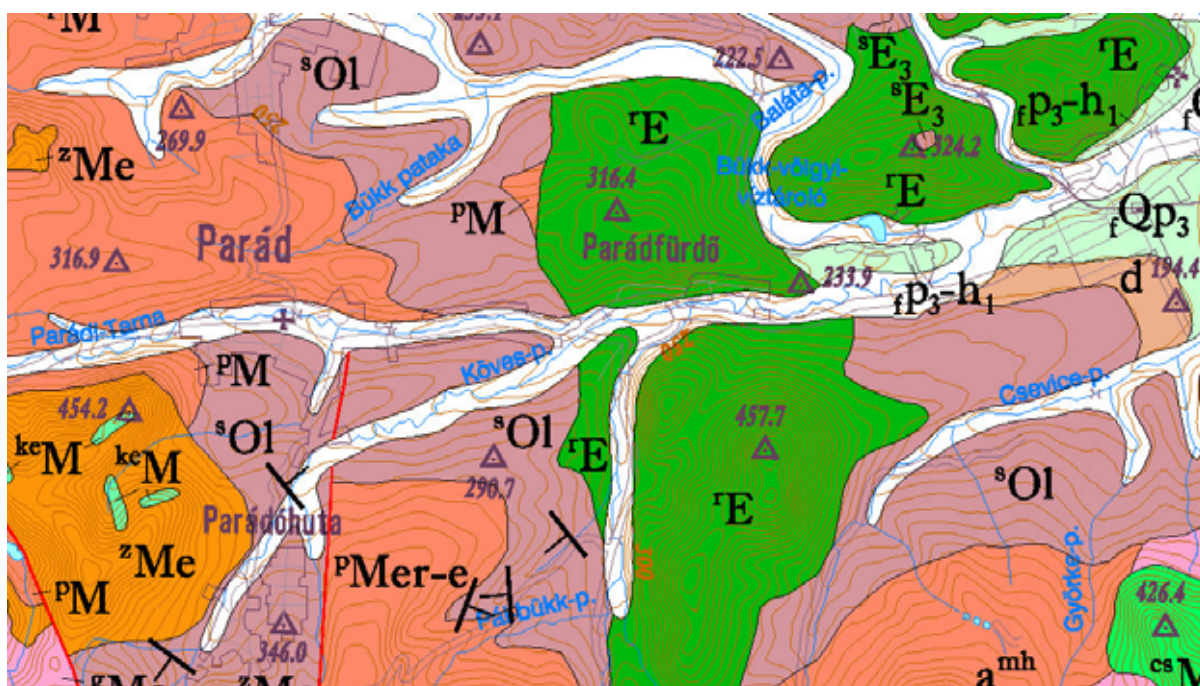
A rendszerváltást követő években jelentősen javult a levegő minősége, ez a kedvező trend a 2000-es évek második felében megállt, majd romlás volt tapasztalható. Az Egészségügyi Világszervezet szoftverével könnyen megbecsülhető, hogy milyen egészségügyi károkat okoz hazánkban is a levegő szennyezettsége. A légszennyezettségi adatok alapján, évente Budapesten mintegy 1700 ember, Debrecenben 230, Miskolcon közel 200 ember idő előtti halála hozható összefüggésbe a szmoggal. Az Európai Bizottság már 2014 márciusában felszólította Magyarországot, hogy biztosítson védelmet a polgárok számára a szálló por okozta szennyezettség ellen.

A szénttüzelés hatása

A fatüzeléssel szemben a vegyes illetve szénttüzelés levegőszennyezése lényegesen nagyobb, különösen az alacsony szénüleysi fokú lignit esetén, mely ugyan Parádon nem jellemző és nem tömeges, de általánosságban szükséges megemlíteni, hogy hamarosan közigazgatási egyeztetésre kerül az a kormányrendelet-tervezet, amely betiltaná a lignit árusítását lakossági tüzelőberendezésekben történő használatra. A jogszabály-tervezet elfogadása esetén is még 3 évig szennyeznének a kémények. A bányáiban kitermelt lignitet a Mátrai Erőmű 2008-ban kezdte árusítani háztartási fűtés céljából, és 2015-ben már 370 ezer tonnát adott el ilyen módon. Ez nagy légszennyezést okoz sok településen, sok megbetegedést és számos idő előtti halálozást idézve elő. A lignittel történő lakossági fűtés sokkal többbe kerül a társadalomnak, mintha az érintett háztartások részére kedvezményes áron biztosítanának tűzifát

2.2.2. Geológia, talajtan

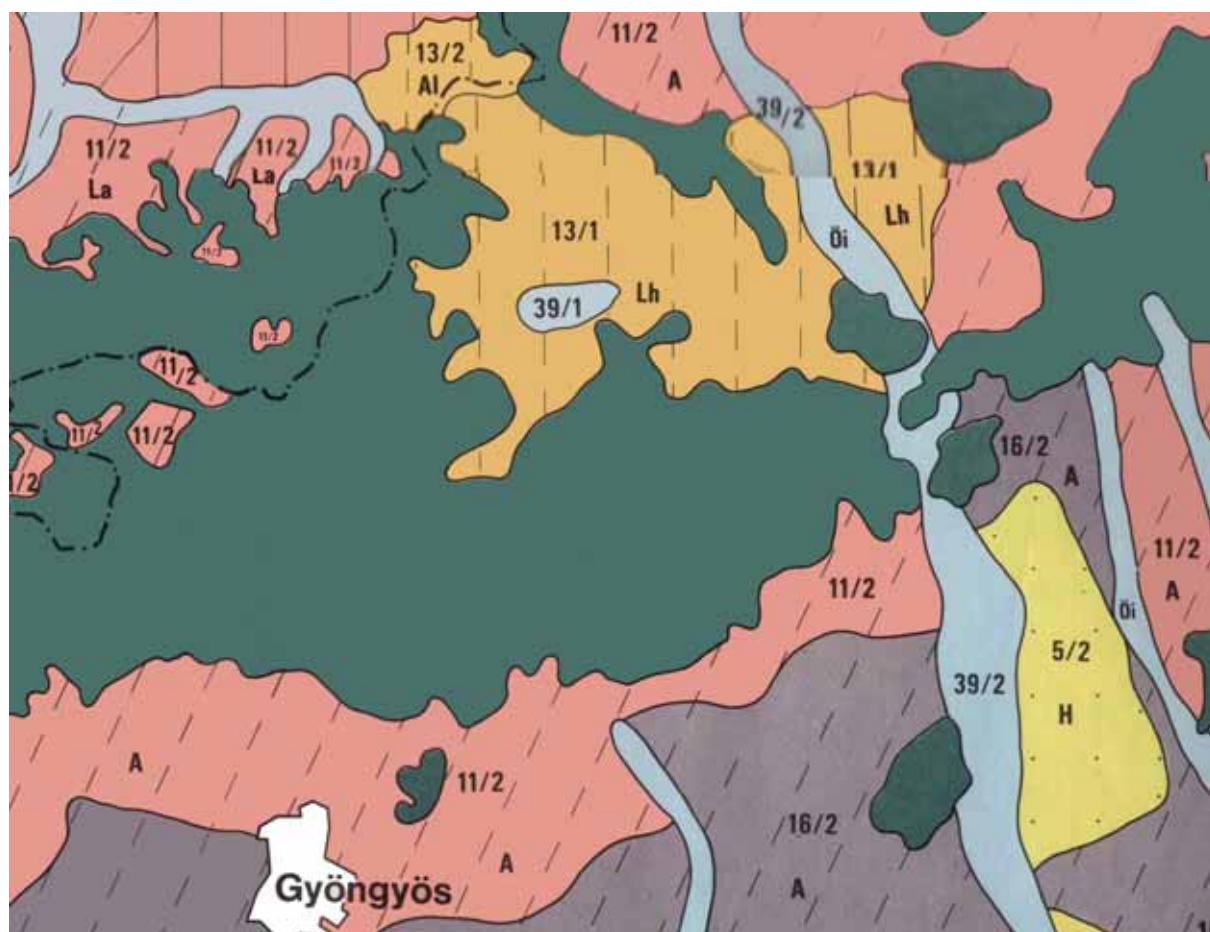

A vizsgált terület 160 és 362 m közötti tengerszint feletti magasságú medencedomság a pannonban-pleisztocénban kiemelkedett Mátra és az északi, mozaikszerűen elhelyezkedő hegyroncsok között. A terület közettani vázát szubvulkáni közzetlelérek és a Recsk-Parád közt a felszínen is található felsőeocén andezit és dácit (dácittufa), valamint harmadidőszaki

üledékes kőzetek képviselik. Az alapkőzetet a miocén korú Recski Andezit Formáció alkotja. A felszínt vékonyabb-vastagabb periglaciális vályogtakaró fedi, a pleisztocénban lejtős tömegmozgásokkal átdolgozódott.

A település belterületének nagy részén, Parádfürdön jellemzően kürtő, vagy intenzív biotit-amfibol andezit, az Ilona-völgy középső részén biotit-amfibol andezit agglomerátum és ártéri üledék, patakhordalék, a völgy végén kürtő, vagy intenzív biotit-amfibol andezit, és perites kvarc-biotit-amfibol-andezit formációk is előfordulnak.

Emellett kisebb foltokban megtalálható löszös agyag, karbonátos piroxénandezit, glaukonitos homokkő konglomerátum, foraminiferás agyagmárga, homokos agyag, finomszemcsés homokkő (kiscelli agyag), agyagos aleurit, homokkő konglomerátum, sötétszürke piroxénandezit változat, alsó-horzsaköves riolittufa, tarkaagyag sorozat, foraminiferás agyagmárga, horzsaköves dácittufa, andezitdácit, középső riolittufa.

13/1 Típusos barna erdőtalaj (Ramann-féle)

39/1 Karbonátos humuszos öntés talaj

Lh Lössös homok

Talajai vulkáni törmeléken és agyagos lejtőüledéken kialakult agyagbemosódásos barna erdőtalajok, barna földek, a patakok völgyeiben lazább mechanikai összetételű öntések.

Két területrészen, a Parádi-Tarna Kossuth Lajos utca környéki szakaszán, illetve a Köves-patak völgyében jelentős ($60\text{-}2000\text{ m}^3$) felszínmozgást, suvadást tapasztaltak a közelmúltban. Az elmozdult anyag hossza $10\text{-}600\text{ m}$, szélessége $8\text{-}35\text{ m}$, magassága $0,5\text{-}3,0\text{ m}$ között váltakozott. Ezen két területen kívül a felszínmozgás tekintetében veszélyeztetett területrészek Parád és Parádóhuta között kelet-nyugat, illetve északkelet-nyugat irányban, valamint a Pál-Bükk-patak és az Ilona-völgy mentén helyezkednek el.

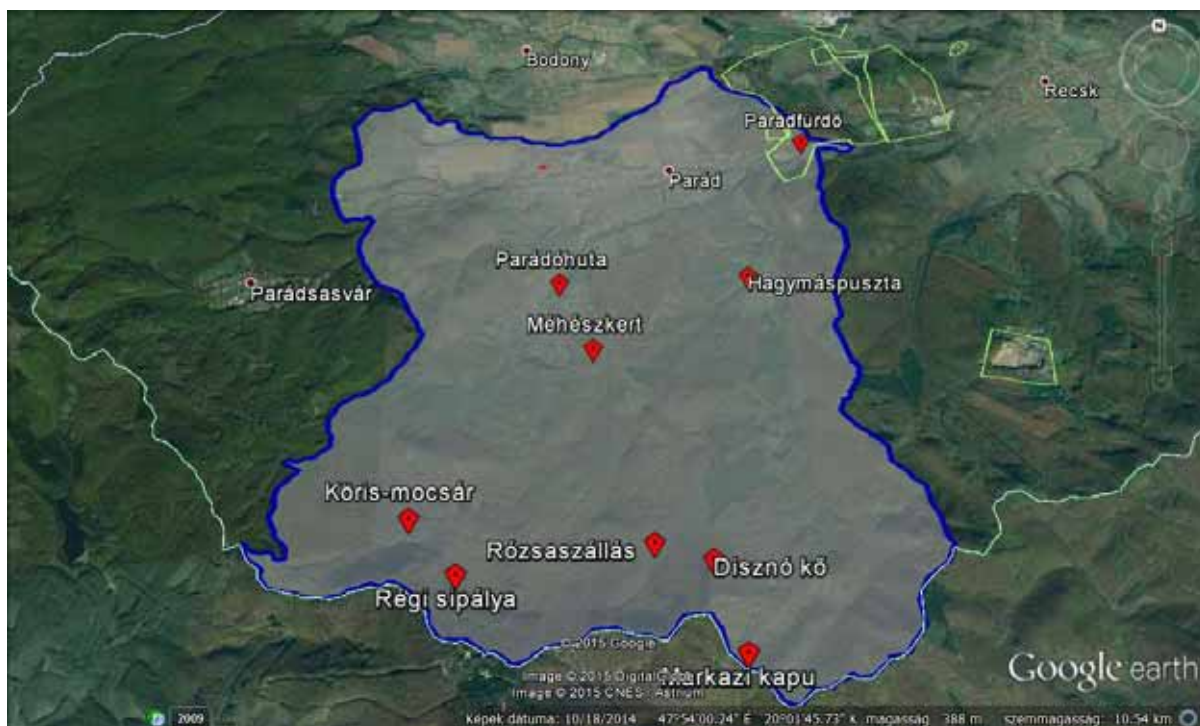
A település közigazgatási területén az alábbi megkutatott, ipari készlettel rendelkező nyersanyaglelőhelyek találhatók az Országos Ásványvagyon Mérleg adatai alapján:

- 10-01-210-02:-6900 kódszámon, Parád, Fehérkő elnevezéssel, termálsó azaz elsősorban timsót tartalmazó alunit, a Miskolci Bányakapitányság 1130112005. sz. Határozata alapján „Parád I.-termálsó” védőnevű bányatelekkel lefedve, kezelője Parád Nagyközség Önkormányzata
- 10-0 1-210-0 1-4120 kódszámon, Parád, Mátra Rózsaszállás elnevezéssel, bentonitos nemes agyag, kezelője a Magyar Állam
- 25302 kódszámon, Recsk-mélyszint D rézérc, kezelője a MECSEKÉRC Zrt., Pécs
- 35301 kódszámon, Recsk-mélyszint É rézérc, kezelője a MECSEKÉRC Zrt., Pécs
- 35401 kódszámon, Recsk-mélyszint É ólom-cinkérc, kezelője a MECSEKÉRC Zrt., Pécs
- 35402 kódszámon, Recsk-mélyszint D ólom-cinkérc, kezelője a MECSEKÉRC Zrt., Pécs

A település közigazgatási területén lévő bányatelkek:

- miskolci KBF 758/1991. számon megállapított Recsk II. védőnevű bányatelek, melynek készleteit 1999-ben vízzel elárasztották. A kitermelés hosszabb időre (kb. 20 év) szünetel.
- Parád I. – termálsó bányatelek: nem működő bánya, nincs bányabezárási műszaki üzemi terve

A Miskolci Bányakapitányság 9170/2003-5. sz. Határozata alapján a település közigazgatási területét is érintő nemes- és színesfém-érc kutatási engedély van érvényben. Jelenleg Parád település közigazgatási határain belül nem folyik bányászati tevékenység de két szilárdásvány bányatelek részben vagy egészben a közigazgatási határon belül található:

Recsk II.- színesfémérc:

Bányászati terület azonosítója: 200480

Bányászati terület elnevezése: Recsk II. - színesfémérc

A bányászati terület területe km2-ben: 2,3575

A bányászati területen előforduló ásványi nyersanyagokrészec polimetallikus érc

A bányászati területen előforduló ásványi nyersanyagok kódjai 8400 8300

A bányászati területen előforduló ásványi nyersanyagcsoportok kódjai 83 84

Z koordináta alapszintje	Balti
A fedő tengerszint feletti magassága m-ben	320
A fekvő tengerszint feletti magassága m-ben	-1000
A jogosított vállalkozó neve Szolgáltató Zrt.	Nitrokémia Környezetvédelmi Tanácsadó és
A jogosított címéből a település: Balatonfűzfő-Fűzfőgyártelep	
A jogosított címéből az utca házszám	Munkás tér 2.
A jogosított címéből az irányítószám:	8184
A jogosított telefonszáma	88-543-300
A jogosított faxszáma:	36-578-024
A bányászati tevékenység jellege bányatelken	szünetelő
A bányászati terület megállapításának dátuma	1991.07.18
A kutatás befejezésének várható dátuma. .	
A bányászati terület típusa	bányatelek
A bányászati terület folyamatban lévő eljárásai érvényes	

Parád I. – termálsó

Bányászati terület azonosítója	200650
Bányászati terület elnevezése:	Parád I. - termálsó
A bányászati terület területe km2-ben:	0,0808
A bányászati területen előforduló ásványi nyersanyagok:	termálsó
A bányászati területen előforduló ásványi nyersanyagok kódjai	6900
A bányászati területen előforduló ásványi nyersanyagcsoportok kódjai	69
Z koordináta alapszintje	Balti
A fedő tengerszint feletti magassága m-ben:	324
A fekvő tengerszint feletti magassága m-ben	246
A jogosított vállalkozó neve	"nincs jogosított"
A bányászati tevékenység jellege bányatelken:	nincs MÜT
A bányászati terület megállapításának dátuma	2006.06.10
A kutatás befejezésének várható dátuma	. .
A bányászati terület típusa	bányatelek
A bányászati terület folyamatban lévő eljárásai	

A **Parád I. termálsó bánya** újranyitása jelenleg nincs napirenden. A balesetveszély miatt a bánya bejárata lakattal ellátott vasajtóval van lezárva.

A **Recsk II. színesfémérc bánya** újranyitásával kapcsolatos legújabb fejlemény, hogy a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt., a Recsk I és Recsk II ércbánya hasznosításával kapcsolatosan 2015. novemberében írt ki gyorsított, meghívásos közbeszerzést, amit végül a KPMG Tanácsadó Kft. nyert el a három jelentkező közül. A KPMG-nek bányatelepenként egy-egy ásványvagyon-értékelést kell

készítenie JORC szabvány szerint, elő kell készítenie a bányatelkek koncessziós hasznosítását, vizsgálnia kell a bányatelkek újraindításának szükségességét. Ha utóbbit érdemesnek találják, elő kell készíteniük az újraindítást, javasolniuk kell koncessziós díjat, értékelniük kell a jogi, a gazdasági, a műszaki, társadalmi és környezetvédelmi közeget. A kormány még 2013 végén határozott arról, hogy megvizsgálja a 2000-ben vízzel elárasztott, és így módon ideiglenesen bezárt recski bányatelkek újraindításának lehetőségét. Szakértők szerint Recsk mintegy 2 milliárd forint értékű réz, és nagyjából 400 milliárd forintnyi aranyat rejt.

A vulkáni utóműködés miatt a Mátra északi lábánál gyakoriak a széndioxid gáz feltörések és szénsavas források valamint a csevicék.

2.2.3. Vízrajzi viszonyok

A település egész közigazgatási területét a Parádi-Tarna vízgyűjtőjébe sorolhatjuk. A Parádi-Tarna Parádsasvár közigazgatási területén ered, hozzávetőlegesen Nyugat-keleti irányban halad át Parádon, ahol számos kisebb vízfolyás vize ömlik bele - Köves-patak, Pál-Bükk patak, Ilona-patak, Bükk-patak (Bodony felé határpatak), Szőke-Víz-patak (Kékestető közeléből ered, kis tavacska – duzzasztó is van), Kőszörű-patak, Gilice patak. A patakok jellemzően kismennyiségű vizet szállítanak, kivéve a hóolvadás, illetve az intenzívebb nyári esők időszakát, amikor az áradások során a völgytalpakat is elöntik. A Parádi-Tarna árterülete 4 km² – ebből 0,2 km² belterület, 1,3 km² szántó, 2,5 km² rét és legelő. Az árhullámok vizét több kisebb víztározó fogadja be, köztük a Kőszörűvölgyi, mely Parád közigazgatási területének nyugati szélén helyezkedik el, területe 4,7 ha. A Tarna vízgyűjtő felső része erőteljesen erózió veszélyeztetett, így ezeknél a víztesteknél jelentős a vízgyűjtőről érkező, a mederben lerakódó hordalék mennyisége.

Több forrás és kút is található a vizsgált területen, ezek közül a legjelentősebbek az Ilona-völgyi Szt. István-csevice kút (5 l/p), valamint a Parádóhután található Klarissza-csevice forrás (1,9 l/p) és Tótberki-csevice kút (1,8 l/p). Külterületen a Nagy-forrás (5 l/p) említésre méltó, viszonylag kiegyensúlyozott vízhozammal. Megemlíthető még a 24-es úttól É-ra található Hanna-forrás, valamint a D-re elhelyezkedő Kiskúti (Hidegkúti) forrás.

Parád külterületén több természetes tó is megtalálható, mint például a Fekete-tó (Ilona-völgyi vízeséstől északkeletre), vagy a Kerek-dombtól délre eredő Nagy-forrás közelében lévő pisztrángos tó.

A kórháztól északra, a Fehérkő oldalában található a Felső és Alsó Ülepítő medence, melyben a timsóbánya kőzetanyagán átszivárgott víz mechanikai szűrését-ülepítését végezték

Talajvíz és rétegvíz

Talajvíz csak a völgytalpakon jellemző, valamint kevés a rétegvíz és az artézi kút is. Kivételt képez Mátraderecske 1000 m-es mélyfúrása, amelynek kémiai jellege nátriumkloridos, 33 °C hőmérsékletű, hozama pedig 480 l/p.

1975-ban mélyfúrást végeztek a Sándor-réten. A fúrás talpa 588,7 m volt. A fúrásból semleges-gyengén lúgos kémhatású 28 C°-os, kalcium-nátrium hidrokarbonátos, magas sótartalmú és nagy gáztartalmú (döntően CO₂) vizet nyertek. A víz hasznosítására az alacsony hőmérséklet és a csövezetéken történő szállítását akadályozó nagy sótartalom miatt nem került sor.

A talajvíz, illetve a sekély rétegvíz a települések és a mezőgazdasági területek térségében nitráttal szennyezett, ezért a terület felszín alatti porózus vízteste diffúz szennyezés tekintetében kockázatos. Parád nagyközség a nitrátérzékeny települések közé tartozik.

A településen működő döggutató több, mint 15 évvel ezelőtt hatósági jóváhagyással megszüntették, mészsizappal feltöltötték, majd föld takaróréteggel látták el.

A településen hígtrágyás állattartás nincs, hígtrágya tavat nem üzemeltetnek.

2.3. Antropogén tényezők

2.3.1. A település kialakulása, táj- és településtörténeti, településszerkezeti sajátosságok

A település a Mátra északi lábánál, a Parádi-Tarna völgyében található, közigazgatási területe Bodony, Mátraderecske, Recsk, Domoszló, Markaz, Gyöngyös, Parádsasvár településekkel határos.

A településről az első említést egy XVI. század eleji oklevél teszi. A következő közel 400 évben több neves magyar család birtoka volt. A XVII. században került a Rákócziakhoz, akik a település további élete szempontjából jelentős döntést hozva üveghutát létesítettek Parádóhután (mely később Parádsasvárra költözött). Az üveghuta az idők során a Grassalkovichok, Orczyk, Károlyiak tevékenységének is köszönhetően gyárrá bővült. Az üvegyár és a fürdők élete összekapcsolódott a fürdőpoharak és a csevice palackozása folytán. Az 1803-tól működő köszörűkőműhely adott lehetőséget a kristályüvegyártáshoz.

1763-ban Mária Terézia rendeletben írta elő az ország gyógyvizeinek számba vételét. Heves megye tisztiorvosa, Markhot Ferenc timsó tartalmú ásványvizet fedezett fel, melyet már akkor lábfájásra, lábdaganatra, fekély gyógyítására használtak a környékeliek. 1778-tól, a timsógyár üzemelésének kezdetétől használták a timsólúg vizét bőrbetegségek és kiütések kezelésére. Az egyre népszerűbb kezelések hatására Orczy József, az akkori uradalombérlő 1795-ben megépítteti az első fürdőházat, és további bővítéseket is végrehajt, melyek jelentős része 1827-1829 között zajlott. Ebben az időszakban alakították ki Parádfürdőt, kedvezményekkel csábították a környéken lakókat a beköltözésre, valamint parkosították a fürdő környezetét. Kitaibel Pál (1757-1817) 1797-ben részletesen vizsgálta a parádi ásványvizeket. Amikor Kitaibel 1784-ben megkezdte ásványvíz-kutatását, akkor úgy döntött, hogy az egész ország minden forrásvizét feldolgozza. A vízvizsgálatot részben a forrásnál, részben lakásán kialakított laboratóriumában végezte. Működése alatt 31 vármegyében 150 forrásvizet elemzett, de csak 6 publikációja jelent meg, éspedig a parádi, a bártfai, a szalatnyai, a budai, a stubnyai és a feh(j)ér-vármegyei vizek leírásáról és elemzéséről latin, német vagy magyar nyelven.

A Károlyi család 1847-től majd' száz évig birtokolta a települést, számos építészeti emléket hagyva maguk után. A „Boldog békeidők”-ben több, mint egy tucat szálláshely 180 szobával várta a pihenni, kikapcsolódni, gyógyulni vágyókat, a településen a kellemes időtöltést számos program – Anna-bál, agárverseny, hangversenyek – biztosította. A II. Világháború

hajnalán, 1936-37-ben kezdődő nagyobb volumenű átalakítások, fejlesztések – kaszinó létrehozása, strandfürdő Bauhaus stílusban történő átépítése – 1941-ben zárultak le.

2.3.2. Épített környezet védelme

Védett épületek:

a) Cifra istálló (Kocsimúzeum) Parádfürdő, Kossuth Lajos utca 217. Hrsz.: 351.
Vagyongazdálkodó: Mezőgazdasági Szakig. Hivatal

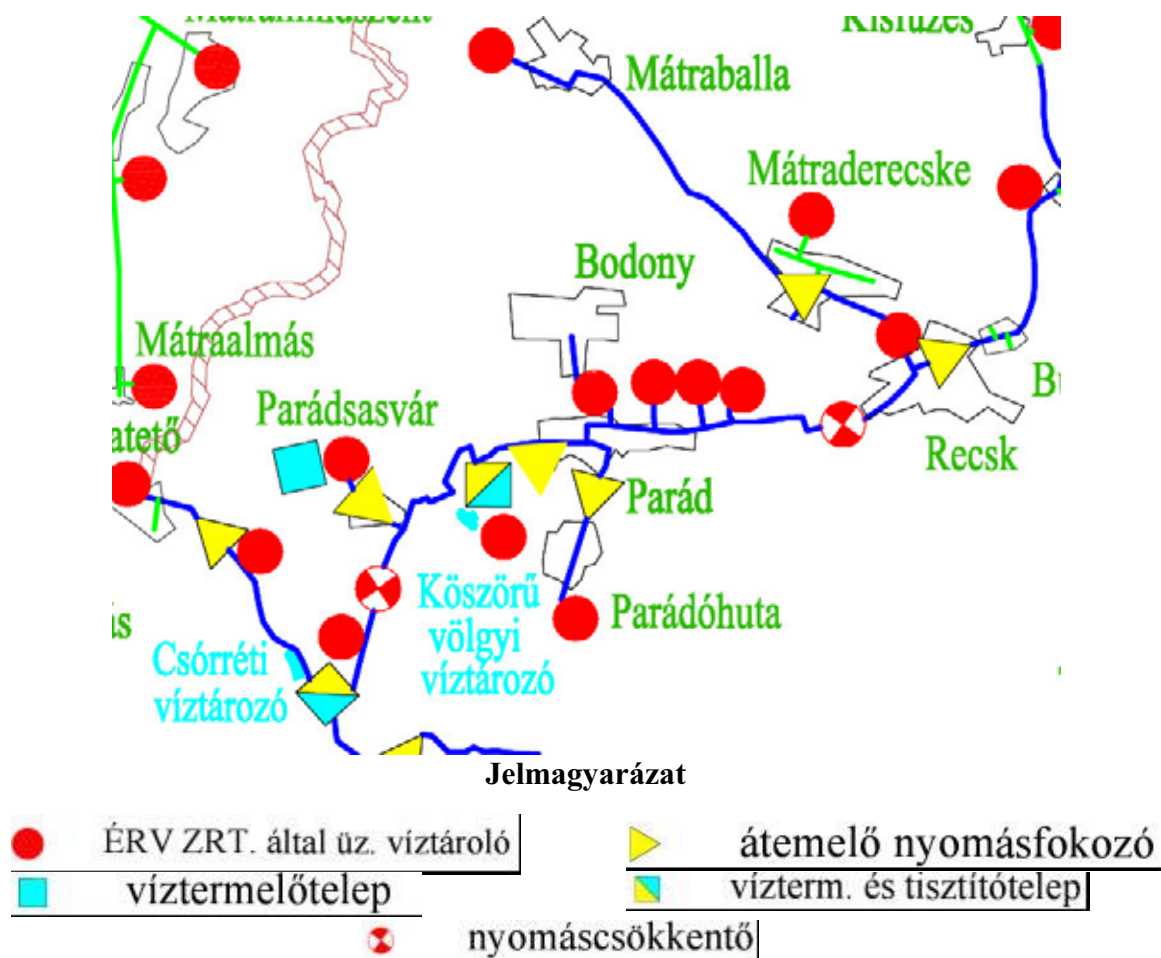
b) Erdőigazgatói lakás Parád, Sándorrét Hrsz.: 064/5.

c) Lakóház (Tájház) Parád, Sziget utca 8. Hrsz.: 123.
Vagyongazdálkodó: MNV Zrt., használati joga: Heves Megyei Önkormányzat.

d) Római Katolikus Plébániatemplom Parád, Kossuth Lajos utca 45. Hrsz. 55/1

2.3.3. Vízellátás

A településen 2172 fő él a legutóbbi népszámlálás adatai alapján. Jelentős ipari tevékenység nem zajlik. A településen az ivóvízellátást a Északmagyarországi Regionális Vízművek Zrt. biztosítja.

Az ivóvíz az 1966-1968 között épült, 340 000 m³ hasznos térfogatú, 6,38 km² vízgyűjtő területű, a Csór-réti Vízározóval összekapcsolt Kösörűvölgyi Vízározóból jut el a kiépített rendszeren keresztül a fogyasztókhoz. A víztisztítómű névleges kapacitása 2000 m³/nap, a termelt víz minősége jó. A hálózat fejlesztése a jogszabályi előírások és a települési fejlesztések miatt indokolt. A tározó térfogata: 321.724 m³, vízminőségi szempontból eutrofizációra nem hajlamos.

A jelenlegi vízigény 595 m³/nap (2172 fő x 0,18 m³/nap + 204 m³/nap ipari vízfelhasználás), ami 992 m³/napra nőhet a jövőbeli fejlesztések, és a felhasználói magatartás változásának hatására.

A településen kiépített hálózat fővezetéke 200 mm átmérőjű acélcsővekből áll, melyeket a Parádfürdő K-i oldalán KPE csövekre cseréltek. Az ellátás a jelenlegi rendszerrel biztosított, a jelenlegi igényeket kielégíti, azonban folyamatos rekonstrukcióra szorul a még le nem cserélt, acélvezetékes részeken. A fővezetékre csatlakozik a települési vízhálózat 2-6 bar nyomású csőrendszere, mely minden utcában kiépítésre került. A települési tárolómedencék kapacitása megfelel az igényeknek (Parád: 2x130 m³, Parádfürdő: 2x150 m³, Parádóhuta: 2x100 m³).

2.3.4. Csapadékvíz elvezetés, belterületi vízrendezés

Parád legjelentősebb vízfolyása a települést átszelő Parádi Tarna patak, melynek vízhozama $Q_{1\%} = 39 \text{ m}^3/\text{s}$. Medre a belterületen nagyrészt burkolt, felső szakaszán a Kösörűvölgyi és a Csórréti víztározók segítik a megfelelő vízgazdálkodást. A tározókkal összefüggésben a lefolyási viszonyok kismértékű változása figyelhető meg a Parádi-Tarna felső vízrendszere,

tekintetében. A Tarnába jobbról kapcsolódik a hasonló méretű Köves-pataka ($Q_{1\%} = 38 \text{ m}^3/\text{s}$), melynek medre csak egy rövidebb szakaszon kiépített. Az intenzív nagy csapadékok hatásainak csökkentése érdekében az elmúlt években a Köves-pataka belterületi teljes szakaszán mederrendezés történt, külterületi szakaszán pedig záportározó került kialakításra. Parád Nagyközség belterületén a Kossuth utcában az Émály u és a Kossuth u. 184. között a csapadékvíz elvezető rendszer is megújult.

A Tarna felső szakasza geológiailag nagyon heterogén. Nagyobb részét pl. Recsk környékét tömör, ásványkiválásokban dús vulkanitok alkotják, amelyeket negyedidőszaki lejtőtörmelék és agyagos mállástermék, ritkábban pliocén korú sekélyvízi üledékek szegélyeznek. A talajvíz regionális áramlása igen lassú, a helyi kőzetfelépítés és morfológiai alakíthat ki kisebb áramlási rendszereket. A terület felszíni és talaj-vizeinek többsége a Tarna folyóba kerül. A patakok vízjárására a kora tavaszi maximum a jellemző, illetve a csapadékban gazdagabb nyári hónapok akár kiugróan magas átlagértékei. A nyár közepétől a vízmennyiség folyamatosan csökken és általában augusztus végére, szeptemberre eléri éves minimumát. A patakok rendkívül szeszélyes vízjárásúak, a legkisebb és legnagyobb vízhozamok közötti különbség több ezerszeres lehet. Itt üzemel a Mátrai Regionális Vízellátó Rendszer két alaplétesítménye (vízbázisa) a Kőszörűvölgyi és a Csórréti víztározó is. A tározók dombvidéki, völgyzárógátas jellegűek.

A lefolyó és elfolyó csapadékvizeket a lakott területek családi házas telkein a szabad talajfelszínen elszivárogtatják. Az Észak-Magyarországi Operatív Program (ÉMOP) pályázat keretében megvalósult projekt segítette a település csapadékvíz elvezető rendszerének kiépítését.

2.3.5. Szennyvízelvezetés, -kezelés

Parád Nagyközség szennyvízelvezetése és kezelése a „Bodony, Mátraballa, Mátraderecske, Parád, Recsk települések szennyvízcsatorna-hálózatának és szennyvíztisztító telepének bővítése, korszerűsítése” Európai Unió által támogatott projekt (KEOP-7.1.0/11-2013-0015) keretében valósult meg 2013.05.02. és 2015.06.08. között.

Recsk kistérségi szennyvíz agglomerációba öt település tartozik (Parád, Recsk, Mátraderecske, Bodony, Mátraballa). Az agglomerációban keletkező szennyvizek tisztítására a Recsk település külterületén épült meg a tisztítómű, mely három Önkormányzat tulajdonába került (Parád, Recsk, Mátraderecske). A beruházás megvalósításából kimaradtak egyes település részek, illetve szakaszok, melyeknél nincs kiépített szennyvízhálózat. A

szennyvíztisztító telep kétlépcsős biológiai tisztítóként került kialakításra, az akkori tisztítási igények figyelembe vétele alapján. A telep kapacitása és a szennyvízhálózatra csatlakozott fogyasztók száma a tulajdonos településeken túl, másik két település szennyvízbefogadását is lehetővé tette. A fentiek alapján a tisztítómű kapacitása elérte a névleges kapacitáskihasználtság értékét.

A telepen képződő szennyvíziszap víztelenítéséhez a beépített iszap centrifuga a jelenlegi kapacitásigényeket már nem tudja kielégíteni.

A képződő szennyvíziszap további kezelésére a beépített iszapfermentáló berendezés, a magas üzemeltetési költségek miatt, nem kerül alkalmazásra. Az iszap további kezelése helyben nem oldódott meg.

A települési szennyvíz elvezetéséről és kezeléséről az ÉRV Zrt. gondoskodik. Recsk közigazgatási területén üzemel a parádi szennyvíz-átemelő. A kommunális szennyvíz kezelését végző recski kommunális szennyvíztisztító telepen kapacitása 1200 m³/nap. A szennyvízhálózatba bekötött háztartások aránya Parád Nagyközség területén 95,4%.

2.3.6. Kommunális hulladékkezelés

A települési hulladékot a pétervásári Pevik Nonprofit Kft. szállítja ivádi válogató telephelyére. Szerződése 2016. december 31-ig érvényes. Települési hulladéknak minősül a háztartási, valamint a háztartási hulladékhoz hasonló szilárd hulladék. A gyűjtőedényekben, vagy zsákban összegyűjtött települési hulladékot, valamint a lakosság által szelektíven gyűjtött hasznosítható hulladékokat a szolgáltató rendszeresen elszállítja. Lehetőség van a háztartásokban keletkező veszélyes hulladékok évi egyszeri elszállítására is. Veszélyes hulladéknak minősülő alkáli elemek, fényforrások gyűjtésére a Vidróczki Házban és az iskolában nyílik lehetőség, míg olajos hulladékokat a helyi benzinkútnál lehet leadni. A közterületen kihelyezett hulladékszigeteken szelektíve (papír, fém, műanyag) gyűjtött hulladékokat szintén a szolgáltató szállítja el. Bár a szolgáltató évente kétszer a zöldhulladékokat is elszállítja, környezet- és talajvédelmi szempontból - ott ahol lehet - a helyi komposztálás és az érett komposzt talajba történő visszajuttatása a legjobb megoldás. Építési, bontási munkálatok során keletkező föld, illetve beton, téglá, cserép hulladékai, valamint egyéb kommunális hulladék külön megrendelés alapján szintén elszállításra kerülnek.

2.3.7. Energiagazdálkodás, távközlés

Gázszolgáltatás: TIGÁZ Zrt. (Eger)

Elektromos áram szolgáltatás: ÉMÁSZ Zrt. Eger (Recsk)

„Pétervásárai kistérség Bodony, Bükkszék, Bükkszenterzsébet, Erdőkövesd, Fedémes, Istenmezeje,(Szederkénypuszta), Ivád, Kisfüzes, Mátraballa, Mátraderecske, Parád (Parádóhuta, Parádfürdő), Parádsasvár, Pétervására, Recsk, Sirok (Kökütpuszta), Szajla, Szentdomonkos, Tarnalelesz, Terpes, Váraszó” területén.

2.3.8. Zaj-, rezgés-, légszennyezés elleni védelem

Parád Nagyközség területén belül jelentős zajkibocsátást és levegőszennyezettséget okozó tevékenységek nem folynak, ilyen kibocsátással rendelkező üzemek nem működnek. Ebből adódóan részletesebben az egyetlen figyelembe vehető zaj-, illetve légszennyező forrást, a közúti közlekedést vizsgáltuk. A településen keresztül húzódik a 24-es számú, II. rendű főút kategóriába tartozó közút, mely a település központja mellett halad el.

„AZ ORSZÁGOS KÖZUTAK 2014. ÉVRE VONATKOZÓ KERESZTMETSZETI FORGALMA, AZ ORSZÁGOS KÖZÚTHÁLÓZAT ÁTLAGOS NAPI FORGALMA” című dokumentáció (Készítette: Magyar Közút Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság) forgalomszámlálásai adatai Parád környezetében az alábbiak szerint alakulnak:

Évi átlagos napi forgalom (2014) - 24-es közút								
A számlálóállomás	Település	Vizsgált szelvény	Tehergépkocsi jármű/nap	Kistehergépkocsi jármű/nap	Személygépkocsi jármű/nap	Autóbusz jármű/nap	Motorkerékpár jármű/nap	Összes motoros jármű jármű/nap
6403	Parád - Parádsasvár között	24+272 - 28+307	46	366	1382	74	104	1972
3099	Parád - Recsk között	28+307 - 34+156	170	573	3326	100	71	4240
5385	Gyöngyös	0 - 1+842	168	1181	6989	711	106	9155

A 24-es út gyöngyösi kivezető, valamint parádi szakaszának összevetése alapján egyértelmű, hogy Parád település környezetében a főút forgalma viszonylag csekély és ebből adódóan a közúti közlekedésből származó zaj-, rezgés- és légszennyezettség mértéke is mérsékelt.

2.3.9. Zöldfelület-gazdálkodás, növényvédelem

Zöldfelület-gazdálkodás

A települések zöldfelületi hálózata vagy rendszere magába foglalja a növényzettel fedett összes földfelszíni területet (pl. zöldterület, erdőterület, magánkertek) és a vonalas jellegű zöldfolyósókat (pl. fasorok, vízfolyásokat kísérő (zöld)folyósók), valamint a földfelszínhez nem kötődő növényzettel borított felületeket is (pl. homlokzati sövények, tetőkertek). A vízfelületekkel együtt része a település biológiaiilag aktív területének. A települési zöldfelület nem egy elszigetelt része a településnek, hanem kapcsolódik a környező természeti

rendszerekhez: része lehet az Országos Ökológiai Hálózatnak, a Natura 2000 hálózatnak, lehet országos és helyi védett természeti terület, vagy természeti érték is.

A települések belterületén élők életkörülményeit a biológiailag aktív felületek nagymértékben befolyásolják: a víz- és zöldfelületek hatással vannak a városklímára – ezen belül is a levegő páratartalmára, hőháztartására (városi hőszigetekre) –, a talajvízháztartásra, a levegőminőségre, valamint magára az emberre is. Sajátos jelentőséggel bír a természetes felszíni vízfolyások, állóvizek menti települési területek zöldfelületeinek fenntartása, fejlesztése, különös tekintettel azok ökológiai funkcióinak megőrzésére.

A zöldfelületi rendszer a települési környezet és az ott élő lakosság számára létfontosságú kondicionáló, ökológiai kiegyenlítő szerepet betöltő, élő rendszer, amely sok esetben – kifejezetten – rekreációs céllal (is) használható (pl. turisztikai erdők).

Parád település zöldfelületi rendszerének jelentős része az Önkormányzat, vagy más állami szervezet kezelése alatt áll (közterek, intézményi zöldfelületek, közutak melletti zöldsávok, pataparti területek). A külterületen található erdők fenntartásáért az Egererdő Zrt., valamint a védett területek kezeléséért a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság felel.

A település új közparkjai a Tarna-menti, alacsonyabban fekvő területen találhatóak, rendszeresen gondozottak.

Az iskola jelentős zöldfelülettel rendelkezik, hozzá tartozik a települési sportpálya is.

Parád számos, közpark funkciót is ellátó közkerttel büszkélkedhet, úgymint a Kórház és a Freskó étterem és szálloda közös kertje, vagy az Erzsébet szálló és a Károlyi kastély közötti kert.

Utóbbit még részben a korabeli kastélykert megmaradt növényanyaga díszíti, azonban az eredetileg 65 kataszteri hold területű kert az idők folyamán (fürdőtelep építése, kisajátítások nyomán) több részre oszlott. Egy es területeken – mint a kastély déli oldalán –eredeti, idős fák állnak, a hullámtéri részeken azonban vegyes, fiatal erdő található.

Az Erzsébet szálló kertje, a Zsuzsanna-lak kertje, illetve az üdülőtábor kertje mind a Károlyi kastélypark része volt, jelen állapotukban felújításra, átgondolásra szorulnak. Értéküket, és a településkép értékét is nagymértékben növelné, ha egységesen, a korabeli terveket és kialakítást figyelembe véve lehetne ezeket a zöldfelületeket kezelni.

A település történelmi hagyományokkal bíró temetői – a parádi és az Óhután található – némi átalakítás után közparki funkciót is elláthat.

Az utcák általában nem fásítottak, rendezett képet mutatnak.

Az egy főre jutó zöldterület aránya 167 m²/fő.

Növényvédelem

Parád patakparti részein az utóbbi években megállíthatatlanul terjed a japán keserűfű.

Míg az akác, mint özönnövény politikai téma lett a közelmúltban, addig az ártéri japán keserűfű (*Fallopia japonica*) viszonylag csendben, de megállíthatatlanul terjed. Az impozáns növény rettenetes szomszéd. Emberek közelében, városok szélén, parkokban szokott megjeleni. Az ártéri japán keserűfű a keserűfűfélék családjába tartozó özönfaj. A két méteresre is megnövő, áthatolhatatlan állományt alkotó lágyszárú évelő, telepei évente 1-2 méterrel terjednek agresszíven nyomuló gyökereivel, amelyeken oldalirányban rügyeket tartalmazó rizómák is találhatók. Hatékony a generatív szaporodási képességük, de Európában szinte teljesen vegetatív módon terjednek. A szaporítóképleteket az ember és a víz terjeszti. A lombhullás a fagyokig lezajlik, aminek hatására a szár is elhal. A növények könnyen regenerálódnak rizómadarabokból, de olykor szárdarabokból is.

Vannak kertek is, ahová dísznövényként beengedték, ott előbb utóbb gondot okoz. A híradások szerint az amúgy megállíthatatlanul terjedő özönnövény ellenségét angol kutatók megtalálták. Az *Aphalara itadori* névre hallgató japán levélbolha Japánban már megfékezte a keserűfű terjeszkedését. A nőstények petéiket beletojják a növénybe, majd a kikelő lárvák ott élnek, és kiszívják a növény nedveit. Biztatóak a kísérletek egy levélfoltosságot okozó gomba elterjesztésével is, állítólag a *Mycosphaerella polygoni-cuspidati* csak a japán keserűfűvet támadja.

Jó eredményt lehet elérni a diklobenil hatanyagú gyomirtókkal. A kihajtás előtti stádiumban, tavasz elején kell elvégezni a kezelést. Szemcsés (granulált) készítmény, nagy dózisban totális

hatású gyomirtó szer, de nálunk szelektív hatású gyomirtó szerként való felhasználása engedélyezett. Hatását úgy fejti ki, hogy a gyomok tenyészőcsúcs-sejtjeinek osztódását gátolja. Alkalmas élő gyomok kiirtására is. A 6,75% hatóanyag-tartalmú szer méhekre nem, halakra közepesen veszélyes. A gyenge mérreg kategóriába tartozik.

Úgynevezett pontpermetezésnél a dikamba, a növények egyedi kenésnél pedig a glifozát hatóanyag vált be.

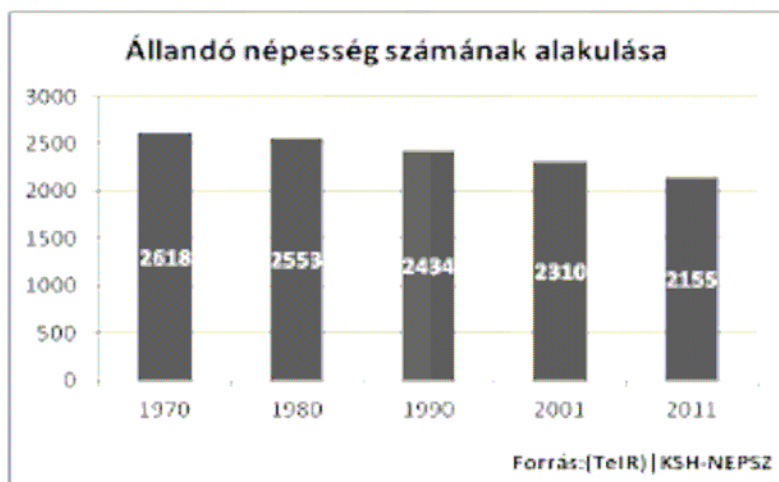
A dikamba egyedülálló hatékonysággal irtja az élő kétszikű gyomokat, kiemelkedő hatékonyságú a keserűfűfélék esetén. Emellett a hagyományos magról kelő kétszikűeket is kiválóan irtja (libatopfélék, disznóparéjfélék, parlagfű).

A glifozát gyenge szerves sav, színtelen kristályos, szilárd vegyület, vízben jól oldódik. Világszerte elterjedt gyomirtószer gyümölcsök, zöldségek, szántóföldi növények termesztése során, vízi és szárazföldi termesztésben.

Az ártéri japán keserűfű agresszíven terjedő, tág tűrőképességű élő faj. Sikeressége mégis vegetatív szaporodóképessége fejlett rizóma rendszerének köszönhető. A kézi kihúzás nehézkes, a kiásás több eredménnyel járhat. A szár alkalmi levágása viszont a rizómák növekedését okozza, viszont az ismétlődő kihajtás utáni állandó levágása segítheti a gyérítést. Brit szakirodalmi források kéthetes gyakorisággal javasolják a kaszálást. Az elpusztult növényi részeket gondos odafigyeléssel kell megsemmisíteni, mivel a földön hagyott rizóma darabok képesek újra kihajtani.

2.3.10. Társadalmi-gazdasági viszonyok

Demográfiai folyamatok

Parád nagyközség lakónépessége 1972 fő, állandó népessége 2071 fő, folyamatosan csökkenő tendenciával. Sajnálatos tény, hogy Parádon az aktív korú népesség (18-59 év) száma és aránya folyamatosan csökken, Az időskorú (60 évesnél idősebb) népesség aránya viszont folyamatosan nő.

A legutóbbi népességi adatok alapján a 0-14 éves korosztályba 255-en tartoznak (az állandó népesség 12,3 %-a). A korosztály aránya nagyjából állandónak mondható a 2001-es és 2011-es népszámlálási adatok tükrében. Az idősebb, 60 éve feletti korosztály létszáma és aránya is jelentősen megnőtt, a 2001-es 660 főről (30,4 %) 760 főre (37%). A született gyermekek létszáma lényegesen kevesebb, mint az elhalálozások száma (az elmúlt években átlagosan évente 15 gyermek született, míg a halálozások száma átlagban évi 63 volt). Ami a negatív demográfiai folyamatok hatását csökkenti, az a pozitív vándorlási mérleg.

Időszak	Állandó odavándorlások száma (eset)	Állandó elvándorlások száma (eset)	Mérleg
2002. év	81	66	15
2003. év	58	59	-1
2004. év	64	54	10
2005. év	71	43	28
2006. év	59	56	3
2007. év	72	46	26
2008. év	97	54	43
2009. év	94	58	36
2010. év	113	76	37
2011. év	86	34	52
2012. év	137	83	54
2013. év	85	62	23
2014. év	72	49	23

2. táblázat: El- és odavándorlások Parád településre vonatkozóan

A rendszerváltást követően (ezt megelőzően ugyanis teljes volt a foglalkoztatottság, még akkor is, ha mindenki tudott a látens túlfoglalkoztatottságról) megjelent, majd az 1992-es évektől egyre nagyobb mértéket öltött a munkanélküliség. Az ipari struktúraváltás a nehézipar és a bányászat nagy részének felszámolásához vezetett, ill. a mezőgazdasági szektorban is gyorsan felbomlottak a korábbi termelési rendszerek. Emiatt nőtt a munkanélküliség.

Különösen igaz ez a közép- és idősebb korosztályra, a nőkre és a romákra nézve. Helyzetüket tovább nehezíti alacsony iskolázottságuk, szakképzettségük hiánya és a hátrányos helyzetű térségekben továbbra is mérhető a munkalehetőségek szűkössége.

Gazdasági környezet

Parád nagyközség területén nagyüzemi ipari tevékenység kialakítása, bővítése, fejlesztése nem indokolt. A kisüzemek a helyi igények kielégítését végzik. Legnagyobb létesítmények a Parádfürdői Állami Kórház, az Erzsébet Park Hotel, valamint a Parádi Pékség. A helyi kézművesek kosárfonással, üvegcsiszolással, üvegfúvással foglalkoznak. Hangsúlyos az erdőgazdálkodás, vadgazdálkodás, kisebb mértékben a szántóföldi növénytermesztés és kertészet. Az állattenyésztésen belül erőfeszítések történtek a mátrai rétek hagyományos extenzív legeltetéses állattartásának visszaállítására a természetvédelmi funkció megőrzésével. A Mátrai Tájvédelmi Körzethez tartozó, mintegy 370 méteres tengerszint feletti magasságon elterülő Somhegybükki-legelőn létesített téliesített karámhoz egy mobil pásztorszállást is telepítettek. A karámban jelenleg negyven őshonos magyar fekete rackajuh él, ezt az állományt később száz példányra szeretnék bővíteni. Ugyanide kerül még húsz magyar tarka és szürkemarka is. Ott valósították meg az állattartást, ahol a gépi kaszálás nem, vagy csak nehezen megoldható.

A településen a szolgáltatások széles köre hozzáférhető: éttermek, camping, élelmiszer, zöldség boltok, nagy ABC, pékség, ruha, műszaki, építőanyag, papír-írószer boltok, vegyeskereskedés, lottózó, dohánybolt, gyógyszertár, posta, takarékszövetkezet, fodrász, kozmetikus, bankautomata, benzinkút, autószerelő, gumiszervíz, kerékpárkölcsonzó áll rendelkezésre. A településen körzeti megbízott, állatorvos, orvos és fogorvos is dolgozik.

A parádi munkavállalók jelentős része Egerben, illetve Gyöngyösön dolgozik.

2.3.11. Lakossági tájékoztatás, környezeti nevelés

A lakossági tájékoztatás rendszeres lakossági fórumok tartásával, az Önkormányzat által fenntartott, rendszeresen megjelenő helyi újság („Parádi Mozaik” - Parád Nagyközség Önkormányzatának információs lapja), hirdetőtáblákon valamint a település honlapja segítségével történik. A környezeti nevelés a helyi Fáy András Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola oktatási rendszerébe integrálva valósul meg.

2.4. Természet- és tájvédelem

Parád Nagyközség területe délen kiterjed a Mátrai Tájvédelmi Körzetre, északon ökológiai folyosót érint, északon és délen magterületet és puffer övezetet is magába foglal.

137/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet a Mátrai Tájvédelmi Körzet védettségének fenntartásáról meghatározza a Mátrai TK kiterjedését és – többek között –Parád nagyközség érintett hrsz

számait. Ezek szerint a Mátrai Tájvédelmi Körzet kiterjedése 12178,6 ha, az általa érintett ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számok Parádon az alábbiak:

012, 013, 014, 015, 016, 017, 018, 019, 020, 021, 022, 023, 024, 025, 026, 027, 028/1, 028/2, 029, 030, 031/1, 031/2, 031/3, 031/4, 031/5, 031/6, 031/7, 031/8, 032, 033, 034/1, 034/2, 034/3, 034/4, 034/5, 035, 036, 037, 038, 039, 040/1, 040/2, 041, 042, 043, 044, 045, 046, 049/2, 052, 053, 054, 055, 070, 074, 075, 076/1, 076/2, 0109, 0112/63, 0112/64, 0112/68, 0112/69, 0112/70, 0112/71, 0112/72, 0112/73, 0112/74, 0112/75, 0112/78, 0112/79, 0113, 0114/1, 0114/3, 0114/4, 0114/5, 0114/6, 0114/7, 0114/8, 0114/9, 0114/10, 0114/11, 0114/12, 0114/13, 0114/14, 0115, 0116, 0117, 0118, 0119, 0120/1, 0120/2, 0121, 0122/1, 0122/2, 0122/3, 0122/4, 0122/5, 0122/6, 0123, 0125/4, 0125/5, 0125/6, 0125/7, 0125/8, 0125/9

A Mátrai TK Fokozottan védett területének helyrajzi számai Parádon:

020 hrsz-ból 6,9 ha (a 62A, 63A erdőrészek területén fekvő rész) 021 hrsz-ból 1,2 ha (a 60UT, 61UT, 62UT1, 63UT1 erdőrészek), 022 hrsz-ból 93,7 ha (az 59A, 59B, 60B, 60D, 61B, 61C, 61D, 61E, 61F, 61UT2, 62UT2, 62B, 63B, 63C, 63D, 63UT2 erdőrészek és a 60A, 60C, 61G, 62A, 63A erdőrészek területén fekvő rész), 023, 024 hrsz területéből 65,2 ha (a 024a-c), 025, 026 hrsz-ból 112,6 ha (a 28C, 28L, 29A, 29B, 29C, 29D, 29E, 29G, 29H, 29J, 29K, 29TN, 29UT, 29NY, 31B, 31C, 32B, 32C, 32D erdőrészek és, a 33D, 33G erdőrészek területén fekvő rész) 027, 028/1 hrsz-ból 77,2 ha (a 22A, 22B, 22D, 22E, 22UT2, 26A, 26B, 26C, 26D, 26E, 26F, 26G, 26TI1, 26TI2, 26TI3, 26UT1, 26UT2 erdőrészek) 041 hrsz-ból 47,6 ha (az 56A, 56B, 56UT2, 61A erdőrészek és a 60A, 60C, 61G, 62A erdőrészek területén fekvő rész) 076/1, 0116, 0117, 0118

A BNPI működési területének három legnagyobb összefüggő **magterülete** a Bükki Nemzeti Park, a Zempléni és a Mátrai Tájvédelmi Körzet. Az ezeken kívül fennmaradt további kilenc tájvédelmi körzet szintén magterületnek minősül. Két országhatáron átnyúló magterület található a régióban: a Zempléni TK - Slaneci-hegység és a Karancs-Medves TK - Ajnácskői-hegység. A magterületeket zömmel természetközeli élőhelyekből álló **pufferterületek** veszik körül szélesebb-keskenyebb övezet formájában. A legszélesebb pufferövezetet a Bükki Nemzeti Park déli határán, a Bükkalján jelölték ki. Az egyes magterületeket folytonos ill. megszakadó **ökológiai folyosók** kapcsolják egymáshoz, biztosítva a flóra és fauna elemeinek terjedését. Az ökológiai folyosókat többnyire patak és folyó völgyekben jelölték ki. A legsűrűbb ökológiai folyosó-hálózattal a Bükki Nemzeti Park, a Láz-bérci, a Tarna-vidéki és a Mátrai Tájvédelmi Körzetek közötti térben, a Ny-Bükk és K-Mátra erdővel fedett lejtőin találkozhatunk. Szlovákiával kapcsolatot létesítő ökológiai folyosók futnak ki a Zempléni, a

Tarna-vidéki és a Karancs-Medves Tájvédelmi Körzetek, valamint az Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület felől.

Magterületek

Magterületnek nevezzük a hálózat foltszerű, tetszőleges kiterjedésű területeit, melyek ideális nagyság esetén a lehető legtöbb populációnak, illetve az ezekből felépülő életközösségeknek az élőhelyei és genetikai rezervátumai.

Ökológiai folyosók

A magterületek közötti kapcsolatot a sávós, folytonos élőhelyek, vagy kisebb-nagyobb megszakításokkal jellemezhető élőhely-mozaikok, láncolatok, az úgynevezett ökológiai folyosók biztosítják. Ezek az élőhelyeket, élőhelykomplexumokat kötik össze, egyben biztosítják a génáramlást az egymástól elszigetelt populációk között.

Pufferterületek

A magterületek és a folyosók körül védőzónát (pufferzóna) kell kijelölni, ahol még a természetközeli élőhelyek aránya lehetőség szerint magas, feladatuk a magterületek és folyosók védelme az esetleges külső káros hatásoktól.

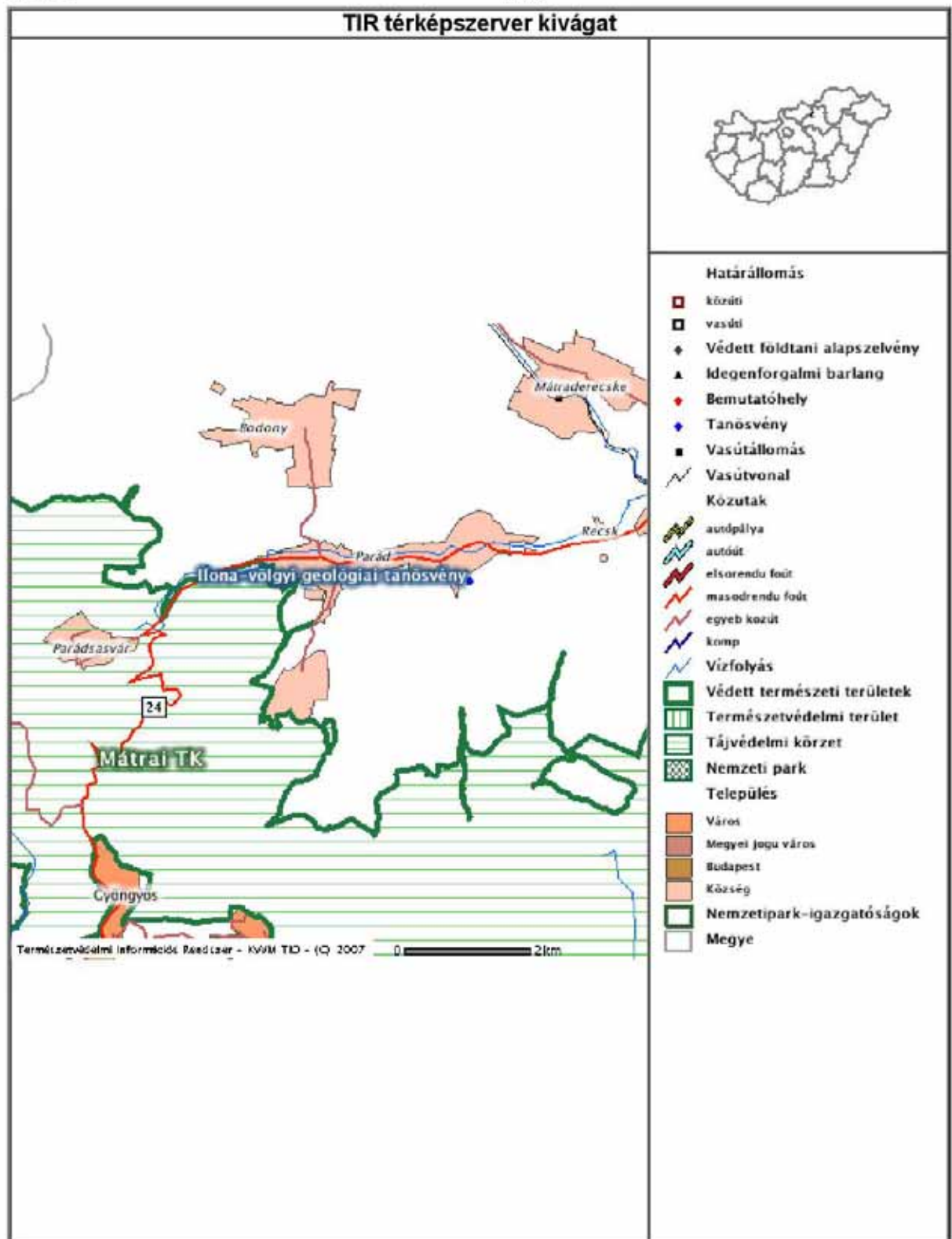
Rehabilitációs területek

A kijelölendő rehabilitációs területek a magterületek, ökológiai folyosók és védőövezetek hálózati elemek területein belül zárványként jelentkező, vagy ezekkel határos ökológiailag sérült állapotú területek, melyek megszakításokat okoznak az egyes zónákban.

Helyreállításukat követően a hálózathoz kapcsolhatóak.

2015. 10. 19.

Térkép

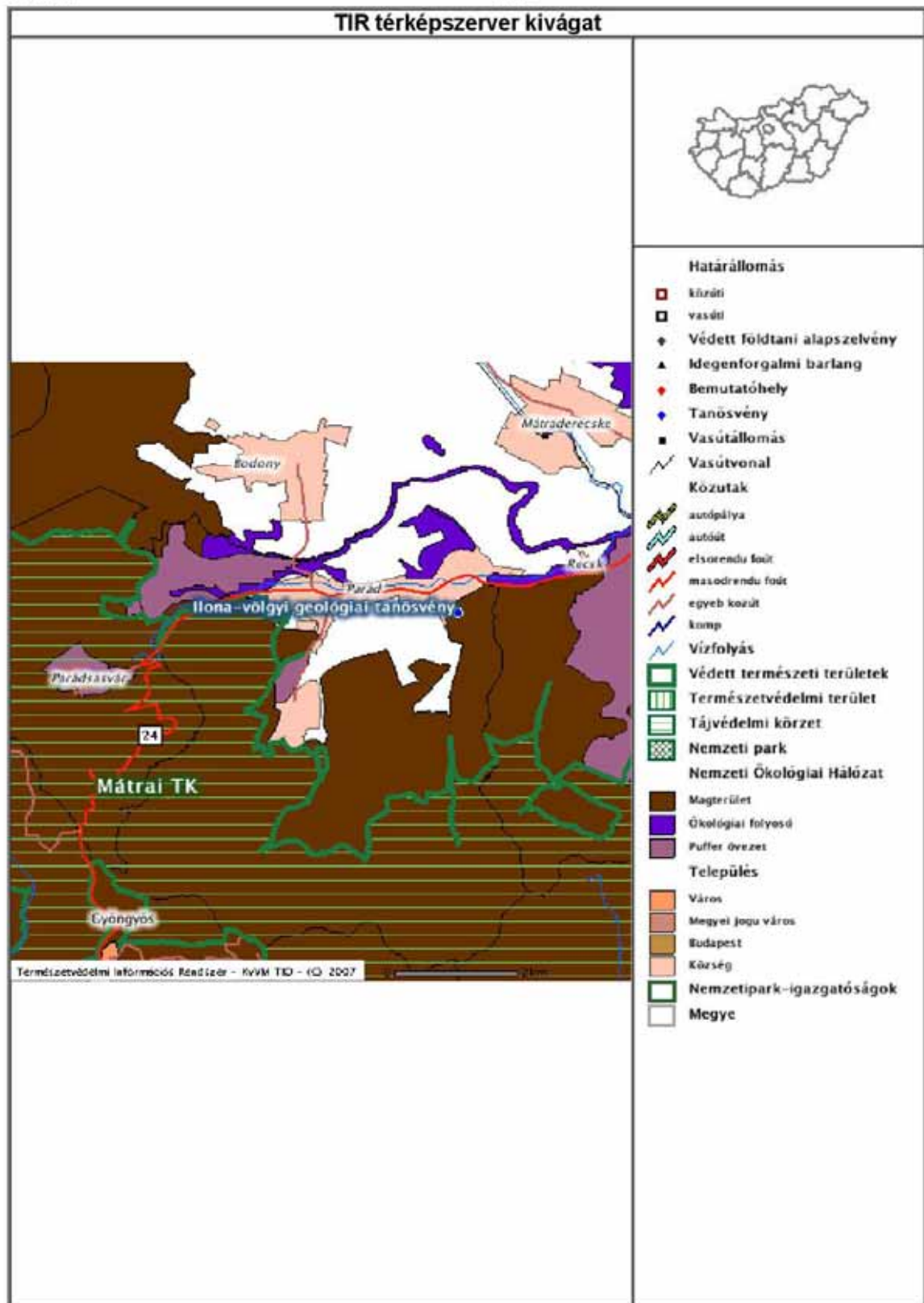

<http://geo.kvvm.hu/tir/MapFrame.htm>

1/1

2015. 10. 19.

Térkép

<http://geo.kvvm.hu/tir/MapFrame.htm>

1/1

2.4.1. Egyedi tájértékek

Parád Nagyközség Településszerkezeti Tervében külön ismertetésre kerültek Parád egyedi tájértékei.

1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek

1.1. Településsel kapcsolatok egyedi tájértékek

1.1.3. Kultikus, szakrális építmény, alkotás, helyszín

- Harangláb az óhutai buszmegállóban, a Széchenyi út kiteresedésében (Hrsz.: 1392; T-01)
- Feszület az óhutai buszmegállóban, a Széchenyi út kiteresedésében (Hrsz.: 1392; T-02)
- Feszület az óhutai temetőben (Hrsz.: 1331; T-03)
- Feszület a bodonyi leágazásnál a főút mellett (Hrsz.: 58; T-04)
- Feszület a Parádfürdő felé vezető főút mentén (Hrsz.: 239; T-05)
- Feszület Óhután a Széchenyi út mentén (Hrsz.: 503; T-06)
- Feszület a Kossuth Lajos utca 21. sz. ház mellett (Hrsz.: 840/1; T-07)
- Mária képoszlop Parádsasvárról Parádra vezető út mellett. „Mária mindig segít” (Hrsz.: 0129/16; T-08)
- Feszület és Mária jelenését jelző emlék az Ilona-völgyben (Hrsz.: 057/2; T-09)
- Falfülke védőszenttel a Kékesi út 70. sz. ház falában (Hrsz. 1020; T-33)
- Mária szobra a Szent Ottília Római katolikus templom előtt, Kossuth Lajos utca) (Hrsz.: 55/1; T-10)

1.1.4. Temetkezéssel kapcsolatos építmény, művészeti alkotás

- Parádi temető (Hrsz.: 0139/1; T-11)

1.1.7. Kút

- Petőfi kút foglalás (a Gabi-halála hegyen, a Pisztrángos-tó és a 039 hrsz-ú út mellett; T-13)
- Klarissza-forrásfoglalás (Parádóhuta; T-32)
- Szent István csevice kút forrásfoglalás (Hosszú bérci út és az Ilona-patak mellett; T-14)
- Kerekes kút a Kékesi út 11. sz. alatti épület falában (Hrsz.: 694; T-15)
- Nyomós artézi kút a Kékesi úton (T-16)
- Kerekes kút a Kékesi út 21. sz. alatt (Hrsz.: 701; T-17)

2.4.2. Védett területek

Bükk Nemzeti Park, Mátrai Tájvédelmi Körzet – Ilona-völgyi geológiai tanösvény

Hossz: 6,5 km

A tanösvény Parádfürdő keleti végénél, a Károlyi kastély (Rákóczi-fa) mellől indul és az Ilona-patak mellett, a zöld sáv jelzésű turistaúttal megegyezően vezet az Ilona-völgyi vízesésig tanösvény jelzése . Az Ilona-völgy közvetlen bejáratánál hatalmas kocsányos tölgy, az úgynevezett Rákóczi-fa állt. A legenda szerint 1710-ben II. Rákóczi Ferenc a felvidékre tartva e fához kötötte lovát. A Rákóczi- fa törzsének átmérője 9,5 méter, lombkoronája teljes pompájában 40 méter volt. A fa elszáradt, majd 2015 évben kidőlt. Helyén új facsemete elültetését tervezik.

Az Ilona-patak mentén kialakított Geológiai tanösvény a Keleti-Mátra földtani értékeit és a hajdani ércbányászat emlékeit mutatja be egy 6,5 km hosszú túraútvonalra felfűzve.

Az Ilona-völgy határvonal az eocén és a miocén vulkáni képződmények (a rétegvulkáni andezithez kapcsolódó színesérc-tartalmú telérek és a miocén andezittelérek), valamint az oligocén tengeri üledékes kőzetek között.

Állomások jelzik az Orczy báró által 1780-ban nyitott Etelka-tárót, a Timsós-fejtést, a Szent István csevicekutat, az Ördögátnak (a miocén korban szárazföldi homokkő és riolittufa közé benyomult andezittelért) és a 8-10 méter magas piroxén-andezitből álló sziklafalon lezuhogó Ilona-völgyi vízesést.

Az Ilona-völgyi vízesés hazánk három vízesése közül a legmagasabb, kb. 10 méter. A Tökés-kút táplálta két kis forrásból induló Ilona-patak a Marhád /606 m/ és a Cserepes-tető /734m/ meredek oldala közé szorulva, több helyen töri át magát a sziklák közt, míg végül a Mátra egyik legszebb völgyét hagyva maga után, az utolsó sziklát áttörve zuhan alá. A vízesés függőleges fala egy kb. 60 méter széles katlan vége, amely akkor mutatja igazi szépségét, ha a Sándor-rét irányából közelítjük meg

Állomások:

Parádfürdő - Etelka-feltárás - Etelka-táró - Vaskapu-ereszke - Mélyszerinti kutatás, - az Rm-104 sz. fúrás - Timsós-táró - Szent István-csevice - Ördögátnak - Ilona-völgyi homokkőfeltárás - Ilona-völgyi-vízesés.

A tanösvény egész évben szabadon látogatható. A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság előre bejelentett igény alapján szakvezetést biztosít a bejárásához.

Parádfürdő - Ilona-völgyi Geológiai Tanösvény

Kód:	M-5
Név:	Parádfürdő - Ilona-völgyi Geológiai Tanösvény
Megye:	Heves
Tájegység:	Mátra
Település:	Parád
Létesítő, kezelő:	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság
Hossz:	6.5 km
Időigény:	2.5 óra
Jelzés:	fehér négyzetben ferde kék sáv
Vonalvezetés:	vonalas
Állomások száma:	8
Nehézségi fok:	túra jellegű
Megközelíthetőség:	A tanösvény Parádfürdő keleti végénél, a Károlyi kastély (Rákóczi-fa) mellől indul és az Ilona-patak mellett, a Z jelzésű turistaúttal megegyezően vezet az Ilona-völgyi vízesésig.
Ismeretanyag:	tematikus (földtani)
Helyszínhez való viszony:	helyismereti
Ismeretközlés módszere:	vezetőfüzetes
Ismeretszerzés módszere:	bemutató tanösvény
Ismertető:	Az Ilona-patak mentén kialakított tanösvény a Keleti-Mátra földtani értékeit és a hajdani ércbányászat emlékeit mutatja be egy 6,5 km hosszú túraútvonalra felfűzve. Az Ilona-völgy határvonal az eocén és a miocén vulkáni képződmények (a rétegvulkáni andezithez kapcsolódó színesérc-tartalmú telérek és a miocén andezittelérek), valamint az oligocén tengeri üledékes kőzetek között. Állomások jelzik az Orczy báró által 1780-ban nyitott Etelka-tárót, a Timsós-fejtést, a Szent István csevicekutát, az Ördögátaikat (a miocén korban szárazföldi homokkő és riolitufa közé benyomult andezittelért) és a 8-10 méter magas piroxén-andezitből álló sziklafalon lezuhogó Ilona-völgyi vízesést.
Tájékoztató kiadvány, irodalom:	Gasztorny Éva: Parádfürdő - Ilona-völgy geológiai tanösvény. Eger, 2003 (leporelló)

Mátrai Tájvédelmi Körzet

Védetté nyilvánítása: 1985

Területe: 11 841 ha

Az Észak-magyarországi-középhegység részét képező Mátra a Kárpátok belső vulkáni övezetéhez tartozik. A hegység fő tömegét a miocén kori (20–13 millió éves), nagyobbbrészt andezit, andezittufa és andezit agglomerátum váltakozásából álló, több száz méter vastag rétegvulkáni összlet képezi. A vulkáni kőzetek a völgyek alján helyenként látványos feltárásokban bukkannak a felszínre, mint például a parádfürdői Ilona-völgy felső szakaszán, ahol a kőzetcsonk a patak 8 m magas vízesésén zúdul alá. A mellékvölgyben hosszú, keskeny andezittelérek preparálódtak ki, amelyeket a népnyelv Ördög-gátaknak nevez. A vulkáni kőzetekben a hegység déli oldalán a Tarjánka-patak hazánk egyik legszűkebb szurdokát

alakította ki. A vulkanikus kőzetből a hegytetőkön helyenként merész sziklaformák preparálódtak ki. A sziklafalak, kőbástyák, előterükben a durva törmelékből álló törmelékmezők, kőtengerek a jégkorszak során alakultak ki, a fagy kőzetaprózó hatására. Ilyen kifagyásos formaegyüttesekkel találkozhatunk az Ágasváron, az Óváron, a Galyatetőn, a Kékesen és a Sas-kőn. A Csörgő-lyuk hazánk leghosszabb (370 m) nem karsztosodó kőzetben kialakult barlangja. A vulkáni működés szüneteiben és lezárultát követően erős vulkáni utóműködés zajlott, amelynek során gazdag érctelepek keletkeztek. A jelentős ércvagyonra Gyöngyösoroszi, Mátraszentimre, illetve Parád és Recsk térségében a középkortól napjainkig bányák települtek. A vulkáni utóműködésnek köszönhetően a hegységben sok kén-hidrogén, szén-dioxidos forrás, ún. csevice tör fel a felszínre. Ilyenek a parádfürdői Szent István-forrás (Ilona-völgy), a parádóhutai Klarissza-forrás, a Mátraderecske és Parádsasvár térségében lévő források.

A Mátra erdős táj, változatos erdőtársulásokkal. Legjellemzőbb erdőtársulása a középhegységi cseres-tölgyes. A cseres-tölgyeseket északon 550 m, délen 650 m magasság körül gyertyános-tölgyes, majd bükkös váltja fel. 900 m fölötti magasságban, a Kékes, Galyatető és Piskéstető északi, hűvös lejtőin magashegyi bükkös található. Ezeken a helyeken több magashegységi faj talál életteret. Ilyen például a Kékes északi oldalának montán bükkőseiben élő havasalji rózsza, havasi iszalag, havasi ribizske, pávafarkú salamonpecsét és piros mécsvirág. Az itteni idős, természetközeli állapotban lévő bükkösben jelölték ki a hegység két erdőrezervátumának egyikét, ahol a változatos faállomány-szerkezet és a természetes erdődinamikai folyamatok teljes ciklusban vizsgálhatók. A forráslápok, valamint az azokat kísérő kisvízfolyások védett különlegessége a hegyi perje, amelynek valamennyi hazai előfordulása Mátrában található, a Galya déli előterében, illetve a Kékes tömb északi lábánál. Szintén ezekhez az élőhelyekhez kötődik a hússzínű ujjaskosbor, az erdei ujjaskosbor és a sugárkankalin.

A Mátra déli oldalán, a lejtőlábi melegkedvelő tölgyesek és a tatárjuharos lösz-tölgyesek átmeneti állományokat alkotnak, erdős-sztyepp elemekkel. A régi erdőirtások helyén legelők, majd kaszálók, mára pedig fajgazdag hegyi rétek, vörös csenkeszes, háromfogfüves, szőrfüves gyepek, kékperjés láprétek alakultak ki. Ezeken a réteken él például a szibériai nőszirm, az osztrák tárnicska, a kornistárnics, a fekete kökörcsin és a gömbös kosbor.

A flórájához hasonlóan a Mátra állatvilága is rendkívül gazdag és változatos. A hegység ritka, védett kételtű fajai az alpesi götte, a sárgahasú unka, az erdei és gyepi béka, a levelibéka és a foltos szalamandra. A mátrai melegkedvelő tölgyesek, bokorerdők igen ritka, fokozottan védett hullófaja a pannongyík. A nagy területű, zárt erdőknek, illetve a környező

peremterületeknek igen gazdag a madárvilága. A fokozottan védett fajok közül említést érdemel a vándorsólyom, a parlagi sas, a kígyászölyv, a fehérhátú fakopáncs és a fekete harkály. A Mátrában számos védett emlősfaj is élőhelyet talál. Az idős, lombos erdők korhadó fatörzseinek odúiban lel menedékre számos denevérfaj, ezért az erdőgazdálkodás során ezen faegyedek kiemelt védelme szükséges. Fontos élőhelyet jelentenek számukra az érc kutatások után visszahagyott bányavágatok, tárók is. Az igen óvatos, rejtett életet élő vadmacska az érintetlen idős erdők lakója. A hegyvidék másik macskaféle ragadozója az igen ritka, csak szórványosan előforduló, fokozottan védett hiúz.

A hegység kultúrtörténeti emlékei közül kiemelkednek a középkori várak. A domoszlói Oroszlánvár, a gyöngyössolymosi Nyesettvár, a markazi vár és a mátraszentimrei Ágasvár egyaránt meredek oldalú, s így nehezen megközelíthető hegytetőkre épültek.

Ilona-völgyi fasor

A Mátra másik szép fasora a Parád-Recsk közötti útból nyíló Ilona-völgyi utat kíséri. A másfél km hosszú, főleg vadgesztenyéből álló fasor a Mátra egyik legszebb képződményéhez, az Ilona-völgyi-vízeséshez vezeti a turistát. Útközben érdemes megállni a Szent István-csevice kútnál. Ezt a fasort is gróf Károlyi Mihály telepíttette a Recsk-parádi fasorral egyidőben. Az út bal oldalán 170, a jobb oldalán pedig 162 fa áll.

Parádfürdői park

Parádfürdön az Erzsébet királyné park hotel mögött és mellett terül el a mintegy 10 hektáros kiterjedésű őspark. Már a 19. sz.-ban a fürdőtelep rohamos fejlődése maga után vont a parkosítást. Ennek eredményeként Észak-Magyarország legszebb, legnagyobb sétáló- és győgyparkja jött létre. A Károlyi család jól ismerte Jámbor Vilmos főhercegi-kertigazgatót, aki ekkoriban már Recskén élt. Őt bízták meg a park tervezésével és kivitelezésével. A parkosítás kezdete 1883 volt. Ha Parádról Recsk felé tartunk, az út bal oldalán elterülő parkrész a Felső park. A Felső-park sétányát és az Erzsébet szállót művészi faragású, futórózsákkal befuttatott híd kötötte össze. (Kár, hogy ez ma már csak régi útikönyvek lapjain lelhető fel. Talán egyszer ez is eredeti pompájában tárul a kirándulók szeme elé.) Ezzel egyidőben készült el az Alsó-park. Mindkét park egyes részleteiben magán viselte ugyan a francia parkok elemeit, zömében azonban angol stílusú, a természetességet elsődlegesnek tekintő tájkertészeti megoldások érvényesültek. A kor divatjának megfelelően fenyőfajokat, platánokat, hársakat ültettek ide. Később rendkívül dekoratív lombú juharok,

vöröstölgyek, Japánból származó vörös levelű alma- és szilvafák és számos díszítő cserjefaj került melléjük.

Törzskönyvi szám	Védett természeti terület	Település és HRSZ
1) 9/25/TT/82	<u>Parádfürdői park</u>	Parád 508/
2) 9/25/TT/82	<u>Parádfürdői park</u>	Parád 516/2
3) 9/25/TT/82	<u>Parádfürdői park</u>	Parád 516/6
4) 9/25/TT/82	<u>Parádfürdői park</u>	Parád 526/

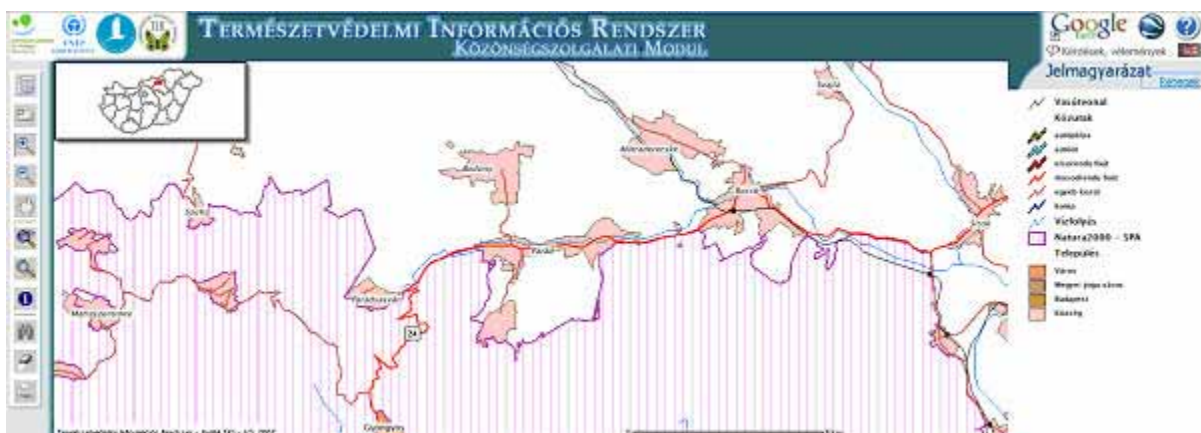
Parádfürdői park

Törzskönyvi adatok:

Név: Parádfürdői park
Törzskönyvi szám: 9/25/TT/82
Megye: Heves
Település: Parád
Védettségi szint: helyi jelentőségű
Védelmi kategória: TT
Kiterjedése: 5,17 hektár
Ebből fokozottan védett: 0 hektár
Hatályba lépés éve: 1982

Natura 2000 területek

Az Európai Unió két természetvédelmi irányelvén - a **Madárvédelmi-** (79/409/EEC) és az **Élőhelyvédelmi Irányelven** (92/43/EEC) - alapuló, az Unióban kötelezően megőrzendő élőhelytípusok, állat- és növényfajok védelmére kijelölt területek hálózata. A Natura 2000 hálózatot a madarak védelmére kijelölt **Különleges Madárvédelmi Területek (SPA)**, valamint az élőhelyek, növény- és más állatfajok védelmére kijelölt **Különleges Természetmegőrzési Területek (SCI ill. SAC)** alkotják.

A Natura 2000 hálózat kijelölése és fenntartása valamennyi uniós tagállam számára kötelező. Az újonnan csatlakozott tagországok számára a saját Natura 2000 hálózatuk kijelölése a csatlakozás feltétele volt.

A hálózat célja az eltűnéssel fenyegetett, kis kiterjedésű természetes élőhelyek és a veszélyeztetett, sérülékeny, vagy bennszülött fajok hosszú távú fennmaradásának biztosítása, a biológiai sokféleség megőrzése.

Parád Nagyközség külterülete a Mátra Északi oldalánál magába foglalja a Mátrai Különleges Madárvédelmi Területet

2.4.3. Ex lege védett képződmények

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 23. §-ában foglaltak alapján a törvény erejénél fogva védelem alatt áll valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom és földvár. A 28. §-ban foglaltak alapján a védett láp és a szikes tó országos jelentőségű természetvédelmi területnek, míg a védett forrás, víznyelő, kunhalom és a földvár országos jelentőségű természeti emlékek minősül.

Mátrai források, gyógy- és ásványvizek

A természetes ásványvíz Magyarország nemzeti kincse, nagyon értékes, egészséges, eredeténél fogva tiszta, minden kémiai és mikrobiológiai szennyeződéstől és emberi beavatkozástól mentes, természetes élelmiszer. A táplálkozási, valamint általánosan az emberi szervezet életműködése szempontjából kedvező összetételben és kedvező mennyiségben tartalmaz ásványi anyagokat, makro- és mikroelemeket.

Források, kutak:

Az ásványvíz-források a K-i Mátrában kivétel nélkül az oligocén homokos és márgás képződményekből törnek a felszínre. Magasabb SO_4 és H_2S -tartalmukat a nagy területen jelenlévő, hidrotermálisan átalakult, gyakran alunitosodott felsőeocén biotit-amfibolandezitből vagy a bádeni vulkánosságot követő posztvulkáni piritesedett rétegekből nyerik. Legismertebb közülük a parádsasvári – kereskedelmi forgalomban is kapható – ásványvíz, amely a széndioxidon kívül kénhidrogént is tartalmaz. Emiatt bizonyos gyomor megbetegedések esetén gyógyvízként is használják. A parádóhukai Csevice- és Klarissza-források, az Ilona-völgyi Szt. István-kút és a Recsk körzetében lévő csevice-források vize főleg széndioxidos. A Klarissza-forrás és a recski Csevice-patak melletti kút a szokottnál magasabb vastartalmú. Csevice forrásokat csak a hegység északi részén találunk.

Megemlíthető még a parádfürdői timsós gyógyvíz, amit nőgyógyászati panaszok balneológiai kezelésére használnak a kórházban. Ezt a vizet nem természetes forrás szolgáltatja, hanem eredetileg az Egyesség-táróból kifejtett, a szabadég alatt tároló cellákban felhalmozott alunitosodott kőzetből vizes átmosás útján nyerik.

Csevice források és kutak

Évszázadokkal ezelőtt az itt élő emberek felfigyeltek arra, hogy a mezőkön legeltetett állatok a csevicét jobban kedvelték a Mátrán átfolyó patakok vizénél. Már a 18. század közepén készült összeírás, mely pontosan ismerteti a Parádi-völgy forrásainak gyógyvizeit, és azok gyógyászati felhasználását. A Parádi gyógyvíz a kénhidrogén mellett 1 g természetes szénsavat és 1,6 g hidrogénkarbonátot tartalmaz.

Parád közigazgatási határán belül található csevice forrásfoglalások, kutak:

- Szent István- csevice kút (Kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos, vasas víz), az Ilona-völgyben
- Klarissza- csevice forrás, Parádóhuta mellett. Vasas-lítiumtartalmú savanyúvize növeli a szervezet hőmérsékletét, gyorsítja a vérkeringést, vastartalma miatt pedig a vérképzésben van jelentősége. Ivókúra formájában használatos. Az utóbbi években elvégezték a környező árok burkolását és a vízvételi hely felújítását.

Egyéb források

A Mátra Északi oldala bővelkedik forrásokban, melyeket a helyi lakosság egy része ivóvízként használ.

A Megaterra Kft Vizsgáló Csoportja 2014. december 7-én akkreditált felszín alatti vízmintákat vett Parád nagyközségtől Ny-ra a 24-es út közelében a **Hanna-forrásból**, a Parádtól DNy-ra található úgynevezett. **Kiskúti (Hidegkúti) forrásból**, valamint viszonyításként egy belterületi ásott kútból.

A laboratóriumi vizsgálatokat általános vízkémiai paraméterek tekintetében végeztettük el az akkreditált KVI-Plusz Kft Vizsgálólaboratóriumával. Vizsgált paraméterek: pH, fajlagos elektromos vezetőképesség, szulfát, nitrát, nitrit, ammónium, KOIps, összes keménység, m. lúgosság, klorid, orto-foszfát, kalcium, vas, kálium, magnézium, mangán, nátrium.

A vizsgálati eredmények jól szemléltetik a víznyerő helyek elhelyezkedéséből adódó felszín alatti víz összetétel változásokat.

	Kút	Hanna forrás	Kiskúti forrás	Mérték egység	Alsó mérés határ	"B" szennyezettségi határérték*
pH	7,26	7,4	7,23	-	-	<6,5 >9,0
Fajlagos elektromos vezetőképesség	930	672	644	µS/cm	2	2500
Szulfát	61	44	92	mg/L	30	250
Nitrát	48,3	56,6	3,8	mg/L	0,5	talajvízre: 50 Egyéb felszín alatti vizekre: 25
Nitrit	0,4	<0,01	<0,01	mg/L	0,01	0,5
Ammónium	<0,01	0,06	<0,01	mg/L	0,01	0,5
KOIps	0,9	1	0,5	mg/L	0,5	
Összes keménység	250	150	170	CaO mg/L	10	
m. lúgosság	8,2	4	4,6	mmol/L	0,1	
Klorid	8	8	<1	mg/L	1	250
Orto-foszfát	<0,02	<0,02	<0,02	mg/L	0,02	0,5
Kalcium	113	65,2	68,8	mg/L	0,005	
Vas	<0,005	<0,005	<0,005	mg/L	0,005	
Kálium	2,88	0,92	1,68	mg/L	0,04	
Magnézium	40,8	26	30	mg/L	0,01	
Mangán	<0,002	<0,002	<0,002	mg/L	0,002	
Nátrium	17	19,2	4,85	mg/L	0,03	200

*6/2009 Együttes rendelet

A vizsgált vizek a fenti paraméterek tekintetében nem szennyezettek. Kivételt csak a mezőgazdasági területek közelében felszínre bukkanó Hanna-forrás jelent, melynek nitrát koncentrációja meghaladja mind a talajvízre, mind az egyéb felszín alatti vizekre vonatkozó, 6/2009 Együttes rendelet által meghatározott „B” szennyezettségi határértéket. A vizsgált paraméterek tekintetében az erdős területen fakadó „Kiskúti”-forrást tekinthetjük a legtisztábbnak.

Hanna-forrás

„Kiskúti (Hidegkúti)”-forrás

Gyógyvizek:

A Parádi kénes gyógyvíz és a Parádi szénsavval dúsított ásványvíz Parád nagyközség közigazgatási területén kívül fakadó csevice forrásokból származik, de közelségük és jelentőségük miatt az anyagban szerepeltetjük.

PARÁDI kénes gyógyvíz (Csevice I.)

Történeti áttekintés:

A parádi völgy nyugati végén a Széchenyi-hegyből fakad a két Csevice forrás, mely Parádi víz néven kerül forgalomba. Parádsasvár ezen forrásoknak, valamint az Orczy család által építtetett és még ma is üzemelő üveghutának köszönheti hírnevét, 1905-ig a gyár kizárólag gyógyszeres üvegeket és a parádi gyógyvíz forgalomba hozatalához szükséges palackokat gyártott.

Mint a gyógyvizekkel gyakran megesik, a parádi vizet is hamarabb találták meg az állatok, mint az emberek. A nyájaikat legeltető pásztorok észrevették, hogy állataik, akármilyen szomjasak is, otthagyják a mezőkön fakadó forrásokat, s mindig egy-két megszokott forráshoz sietnek. Később maguk a pásztorok is megkóstolták ezt a vizet, és lassanként elterjedt a csevice híre. A parádi gyógyvizekről a magyar orvosi világ eléggé későn, csak a XVIII. század derekán szerzett tudomást: Bél Mátyás, a tudós pozsonyi professzor 1735-ben már említi a parádsasvári kénes savanyúvizet. A parádi gyógyvizek tulajdonképpeni felfedezése 1763-ban történt, amikor Markhót Ferenc, Heves megye tisztii orvosa részletes leírást közölt róluk. A parádsasvári csevice források vizeinek első vegyelemzését dr. Kitaibel Pál végezte 1798-ban, majd 1827-ben prof. Meissner pontosabb vizsgálatnak vetette alá e forrásokat. A parádi kénhidrogén-savanyúvíz vulkáni utóhatások terméke.

A Csevice I. forrás, amely a kék címkés Parádi kénes gyógyvizet adja az ÉLPAK ZRt. tulajdonában lévő palackozó üzem területén található. A forrás fölé 1827-ben ivócsarnokot építettek, mellette pedig fürdőház épült. 1881-ben annyi változás történt a környéken, hogy lebontották a régi fürdőépületet, s helyébe egy hatalmas park közepén a károlyi-család reneszánsz stílusú kastélyt építtetett Ybl Miklós tervei alapján. A kastélyt „Sasvárnak” nevezték el, innen kapta a helység a mai nevét. 1892-ben pedig, szintén Ybl Miklós tervei alapján építették fel a pagodaszerű, színes majolikával fedett palackozó-helyiséget.

Jellege:

A Parádi kénes gyógyvíz a régi plakátokon szereplő elnevezés szerint égvényes, kénes, savanyúvíz, amely a mai megfogalmazás alapján alkáli-hidrogénkarbonátos, kénes,

természetes szénsavas, kalciumot is tartalmazó gyógyvíz. (Kéntartalma literenként 6-7 mg.)

Alkalmazási területe:

A Csevice forrás gyógyvizét tehát több mint 200 éve használják különféle emésztőszervi megbetegedések kezelésére. Egyaránt alkalmas savtúltengéssel járó gyomor- és bélbetegségekben, valamint savhiányos gyomor- és bélhurutban. A gyomornedv elválasztást fokozó, vagy csökkentő hatás természetes ásványvíz Magyarország nemzeti kincse, nagyon értékes, egészséges, eredeténél fogva tiszta, minden kémiai és mikrobiológiai szennyeződéstől és emberi beavatkozástól mentes, természetes élelmiszer. A táplálkozási, valamint általánosan az emberi szervezet életműködése szempontjából kedvező összetételben és kedvező mennyiségben tartalmaz ásványi anyagokat, makro- és mikroelemeket, attól függ, hogy fogyasztása éhgyomorra, vagy étkezés közben történik. Két órával étkezés előtt fogyasztva az alkalikus gyógyvíz csökkenti a gyomornedv elválasztást, a táplálékkal együtt, vagy után fogyasztva azonban fokozza. Ezért tehát egyaránt alkalmas savtúltengéssel járó gyomor- és bélbetegségek, valamint savhiányos gyomor- és bélhurut gyógyítására attól függően, hogy étkezés előtt, közben vagy után fogyasztjuk.

Elősegíti az emésztést, megszünteti a puffadást. Az idült gyomorhuruttal járó kellemetlen panaszok – gyomortáji fájdalom, nyomásérzés, étvágytalanság, teltségérzet, rossz közérzet igen hatásos gyógymódja ill. a terápia kiegészítője a Parádi kénés gyógyvíz, mely rögtön a gyomorba jutásakor kifejti nyákoldó hatását.

Borokkal együtt fogyasztva megakadályozza a másnaposság kialakulását, másnapos állapotban fogyasztva pedig enyhíti, ill. megszünteti a másnapos gyomor nemkívánatos tüneteit. A gyógyvíz az epebántalmak kezelésében is fontos szerepet tölt be. Elfogyasztása után mintegy 15 perc múlva kíméletes epehólyag-összehúzó hatás következik be, az epehólyag kiürítése az epepangással járó betegségek esetén része a kezelésnek. A kellő hatás eléréséhez célszerű egy pohár testhőmérsékletű gyógyvizet lassan kortyonként éhgyomorra elfogyasztani.

A légzőszervek idült hurutos állapotainál igen kedvezően hat – nyákoldó, köptető hatása miatt. A gyógyvíz hatására a hörgőkben fokozódik a váladék-kiválasztás, ezért a dohányzás okozta idült hörghurutban is ajánlott fogyasztása.

Vizelethajtó hatásának köszönhetően értékes szerepet játszik a vesekő-képződés megelőzésében, a vesemedencék és húgyutak tisztításában.

A kénés ivókúrák során kén rakódik le az ízületi porcokban, ez az oka annak, hogy

mozgásszervi betegségek kezelésében kedvező hatást tapasztaltak a Csevice-vizes ivókúra alkalmazásával.

Adagolás:

Mind a savtúltengés, mind a savhiányos gyomorhurut esetében 1-2 dl Parádi kénés gyógyvíz elfogyasztása elégséges a kedvező hatás eléréséhez. Az epehólyag és epeutak betegségei esetén naponta 3 x 2 dl ajánlott 3-4 hetes kúra formájában, hasonló adagolás javasolt a vizelet- elválasztás növelése érdekében. A bélrenyheség, a hörghurut és az ízületi bántalmak kezelésére naponta 1-2-szer 1-2 dl javasolt. Másnaposság esetén több részletben elosztva 5-7 dl elfogyasztása ajánlott.

Nem használható:

Heveny máj- és epegyulladás, heveny emésztőszervi megbetegedések, fokozott pajzsmirigyműködés, tuberkulózis és rosszindulatú daganatos megbetegedések esetén.

PARÁDI szénsavval dúsított ásványvíz (Csevice II.)

Rövid történeti áttekintés:

Parádi ásványvíz a kastély udvarán található Csevice II. forrásból származik. A XIX. sz. végén a Vadakorma patak szabályozásakor Prihoda főkertész a Károlyi kastély mellett dinamittal robbantott és eközben csevicét talált. Ez a forrás kapta később a Csevice II. nevet. Az 1903-ban kiképzett kút a Károlyi birtok tartozéka volt, s feltehetően csak időszakonként, helyi fogyasztásra használták. Az üzemeltető vállalat 1969-ben úgy döntött, hogy 1970-től a forrás vizét Parádi szénsavval dúsított ásványvízként palackozza.

Jellege:

A forrás napi vízhozama korlátozott, ezért olyan értékes a nátrium-kalcium-hidrogénkarbonátos ásványvíz, mely gazdagon tartalmazza a mélységi kőzetek élettani szempontból nélkülözhetetlen sóit, nyomelemeit, ezért a szomjoltás mellett mineralizálja, azaz ásványi anyagokkal telíti a szervezetet.

Alkalmazási területe:

Rendkívül alkalmas a folyadék- és sóvesztés gyors pótlására.

Mivel az ásványvíz bőven tartalmazza nemcsak a kalciumot, hanem a szervezetben annak beépítését segítő egyéb mikroelemeket (fluor ...stb.) is, így serdülőkorban elősegíti a csontok és fogak képződését, illetve megakadályozza azok pusztulását, ritkulását (terhesség, idős kor). Étkezés közben, kortyonként fogyasztva, csökkenti a savhiányos gyomor- és bélpanaszokat. Segíti a tápanyagok felszívódását és a szervezetben történő jobb hasznosítását (biokatalizátorok).Serkenti a nyál- és gyomorsav-elválasztást, melynek következtében javítja

az étvágyat.

Nem használható:

Gyomorfekély és savtúltengéssel járó gyomorhurut esetén.

Timsóbánya kőzetanyagán átszivárogtatott timsós-vasas víz

A Fehérkő oldalában, a Parád I. termálsó bányatelken levő bányából korábban kitermelt bányavíz, illetve a kitermelt kőzetanyagon átszivárogtatott vizet megfelelő arányban meleg vízzel elegyítve keverik. A barnás színű, 38 Celsius fokos vizet ülőfürdőként sikerrel alkalmazzák női bajok kezelésére a Parádfürdői Állami Kórházban.

A timsós-vasas víz gyógyvíz minősítést kapott:

Gyógyvíz törzskönyvi nyilvántartás száma	Gyógyvíz engedély kiadási éve	Gyógyvíz felhasználás módja	Gyógyvíz hasznosítója
VII/22 VII/554	1968	KÜLSŐLEG KÜLSŐLEG	Parádfürdői Kórház Parádfürdői Kórház

A Parádfürdői Állami Kórház Gyógyfürdő besorolással rendelkezik:

Sorszám	Település /megye	Gyógyfürdőintézmény neve	Besorolás /gyógyászati jelentősége	Minősítési-,felülvizsgálati engedély és közzététel száma	Nyilvántartási szám
32.	Parádfürdő Heves	Állami Kórház	országos	252 489/1934.BM 450/Gyf/1969.	I/6.

A nőgyógyászati gyógyfürdős kezelések alapja a vasas-timsós fürdővíz, ami speciálisan a gyulladásos kórképekben, a meddőség bizonyos formáiban, a petefészek működésének rendellenességeiben és hormonális diszfunkciók esetén, valamint nőgyógyászati műtét utáni állapotok gyógykezelésében lehet rendkívül hatásos. Endometriózis, PCO, meddőség kezelésében nagy hagyománya van a gyógyvíznek, valamint általános immunerősítő és fájdalomcsillapító-közzérzetjavító hatása is ismert. Az ülőfürdőt gyógytorna, iszappakolás és elektromos kezelés egészíti ki.

2.5. Mofetta

A mofetta utóvulkanikus tevékenységhez kötődő, a talajból ezer méteres mélységből geológiai repedéseken keresztül feltörő gázkipárolgás, mely főleg szén-dioxidból áll.

A **Mátraderecske** térségében felszínre érkező gáz nagy mennyiségű, erősen töredezett triász kori karsztvíztároló rétegekből származik. A mélységi eocén vulkáni andeziten keresztül a gáz a felszín közelébe szivárog, ott a gázrekesztő fiatal üledék takarója alól 1000 m mélységből átlagosan 400 l/óra intenzitással a felszínre tör. A mátraderecskei gyógygáz, a magyar balneológia egyedülálló kincse, mely jelentősen hozzájárul az érbetegek, egyes reumatológiai kórosetek színvonalas ellátásához, rehabilitációjához.

A szén-dioxid jelenlétére a környéken véletlenül bukkantak a helybeliek. A szomszédos utcákban élők tapasztalták, hogy a pincékben nagy mennyiségű gáz található. Az ásott kutak széndioxidos jellege az 1930-as évek óta ismert volt. A lakosság az évszázadok során megtanult együtt élni a gázszivárgással, azonban néhány ház pincéjében, mélyebb fekvésű helyiségekben több alkalommal fordult elő rosszullét, tömeges baromfipusztulás, egy esetben kút ásásakor haláleset. Az ásott kutak széndioxidos jellege az 1930-as évek óta ismert.

Lakossági bejelentések 1992-ben jelezték a gázszivárgás növekedését, mely miatt földtani, kémiai, fizikai, radiológiai és gyógyászati vizsgálatokat végeztek a jelenség tulajdonságainak megismerésére, illetőleg a gyógyászatban történő hasznosítására.

A geológusok mofettának nevezik a sok szén-dioxidot tartalmazó viszonylag alacsony hőfokú vulkáni kigőzölgést, amely a benne szintén gyógykoncentrációban fellelhető radontartalommal különlegesen hatásos elsősorban a verőérbetegségekben, szív- és általános keringési betegségek, magas vérnyomás, cukorbetegség érszövődményei, különféle reumatikus betegségek, súlyos érrendszeri érintettséggel járó autoimmunbetegségek, köszvény, csontritkulás, egyes nőgyógyászati betegségek, meddőségi és impotencia problémák, vegetatív idegrendszeri eredetű belgyógyászati panaszok kezelésében.

A mátraderecskei szén-dioxid gáz különlegessége a radontartalom. Az eddigi tapasztalatok alapján állítható, hogy kúraszerűen alkalmazva jó hatással van az immunrendszerre. Ezért nemcsak az érbetegségben szenvedők, magas vérnyomásban szenvedők, cukorbeteg, érműtöttek, csontritkulásosok, hanem immunbetegek is pozitív hatásról számolnak be a kezelések után.

A római kori orvoslásban, később a népi gyógyászatban felismerték a természetes széndioxid fürdők gyógyító és rekreációs hatását. Kezdetben természetes, később mesterségesen

kialakított gödrökben (a római korban teátrum-szerűen kialakított medencékben) történtek a kezelések. A 16. században Paracelsus égési sérülések, fekélyek, női betegségek esetén használta a gyógygázt. Erdélyben a népi gyógyászatban 600 éve alkalmazzák. A széndioxid gáz értágító hatását 1858-ban Lister írta le. A múlt században a kezelések továbbfejlesztése az 1929-1932. években R. Cobet, H. Hediger és G. Parade nevéhez fűződik. Komplex hatásról van szó, az igen magas CO₂ koncentráció erős értágító hatással rendelkezik, de a változó koncentrációban jelen lévő kén és radon gyógyító hatása is közismert. A mátradereskei mofetta geológiai törésvonalakra épült, a feltörő gáz CO₂ tartalma 90 tf% körüli, magas radon koncentrációval rendelkezik, azonban kén nem tartalmaz.

A gáz összetétele	
Oxigén O ₂	1,61 tf %
Nitrogén N ₂	7,13 tf %
Metán CH ₄	5,11 tf %
Széndioxid CO ₂	86,16 tf %

A mátradereskei gyógygáz radon tartalma viszonylag magas, radioaktivitása / 222 Rn / 125 kBq/m³.

A **Parádfürdői** Erzsébet Park Hotel gyógyászati részlegében szintén működik mofetta. A mofetta (széndioxidos-szárazfürdő) 2011 októberében nyílt meg a látogatók számára. A szálloda parkjának területén található a természetes gáznyerőhely, ahonnan kompresszor segítségével jut be a CO₂ gáz a mofetta medencébe. 2013-ban nyitotta meg kapuit a gyógyászati részleg, amely kiegészítő egészségügyi szolgáltatásokat nyújt komplex módon a különböző betegségek (szív-és érrendszeri-, mozgásszervi-, nőgyógyászati-meddőségi...) gyógyítására és azok megelőzésére. 2013-ban a szálloda területén feláramló CO₂ gázt gyógygázzá minősítette az Országos Tisztifőorvosi Hivatal, 2014. február 17-én pedig a gyógyszállóvá való minősítést is elnyerték.

2.6. Gyógyhely

A magyarországi gyógyhelyekről készült országos törzskönyvi nyilvántartásban Parád 7. sorszámmal, 301/Gyf/1972. minősítési, felülvizsgálati engedély számmal, VI/7. nyilvántartási számmal szerepel.

Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal nyilvántartása szerint jelen dokumentáció megírásakor (2016. január) 19 minősített gyógyhely van az országban, ezek száma a közeljövőben bővíülhet.

A gyógyhellyé minősítést a természetes gyógytényezőkről szóló 74/1999. (XII. 25.) EüM rendelet szabályozza.

A gyógyhely megnevezés valamely település, vagy településrész megjelölésére akkor használható, ha azt az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Országos Tisztifőorvosi Hivatala gyógyhellyé nyilvánítja. Ennek szigorú feltételei vannak. A Hivatal vizsgálja, hogy van-e az adott helyen olyan elismert természetes gyógytényező, mint például a gyógyvíz, gyógyiszap, gyógygáz vagy az éghajlat. Az is fontos, hogy ezek igénybevételéhez rendelkezésre álljanak a megfelelő intézmények, ami lehet gyógyfürdő, gyógyszálló, gyógybarlang, mofetta. A gyógyítás zavartalanságát, a betegek nyugalma biztosító környezeti feltételek megléte is szempont. Így a megfelelő infrastruktúrát, a kiemelten védett területre előírt levegőtisztasági értéket, a fokozottan védett területnek megfelelő zajszintet, a rendezett zöldterületek adottságát is vizsgálják.

A gyógyhellyé nyilvánítás a települési önkormányzat képviselő-testületének döntése alapján kezdeményezhető. Az eljárást ugyan 21 nap alatt lefolytatja a hatóság, de a szigorú követelmények miatt a különböző hiánypótlások, dokumentumok bekérése miatt akár egy év is eltelhet a kérelem beadása és a határozat kiadása között. A feltételek meglétét az ÁNTSZ utólag is ellenőrzi, szükség szerint, de legalább 20 éven belül felülvizsgálja.

Parád gyógyhely státuszának felülvizsgálatára az OKK közlése szerint 2020-ban kerül sor. A felülvizsgálat során lesz lehetőség a gyógytényezők számának növelésére is. Emellett a felülvizsgálathoz szükséges benyújtani a gyógyhely levegőtisztaságvédelmi és zajméréseit.

A gyógytényezők gyógy/ásványvizekkel történő bővítése esetén a 74/1999. (XII. 25.) EüM rendeletben foglaltaknak megfelelően az alábbiakat javasoljuk figyelembe venni.

A gyógyvíz jogi kategória, a minősítés összetett, a vízhőmérséklettől nem függ. Olyan felszín alatti vizeket neveznek gyógyvíznek, melyeknek bizonyítottan valamilyen gyógyhatása van. Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóságának feladata, hogy a minősítő teszteket elvégezzék egy önkormányzat vagy fürdő kérésére. A gyógyvíz-minősítéshez először a vizet kémiai elemzések alapján ásványvízzé kell minősíteni. Magyarországon kitermelt természetes ásványvizet, természetes ásványi anyagok felhasználásával mesterségesen készült ásványvizet természetes ásványvíz minőségre, valamint gyógyvizet természetes gyógyhatásra utaló elnevezéssel ellátni csak az OTH engedélyével lehet. Elismert ásványvizet, gyógyvizet és gyógygázt az előfordulási helyen lehet felhasználni. Elismert gyógyvizet és gyógygázt az előfordulási helyen lehet palackozni

és forgalomba hozni. Belső felhasználású gyógyvizek esetében a helyben történő palackozás kötelezettsége alól - a közegészségügyi előírások betartása mellett - az OTH indokolt esetben felmentést adhat. Elismert természetes ásványvíz, illetőleg gyógyvíz elnevezés használata akkor engedélyezhető, ha a víznyerőhelyen kifolyó víz eredete és minősége megfelel az alábbiaknak:

oldott összes ásványianyag-tartalma literenként legalább 1000 mg, vagy az oldott összes szilárd ásványianyag-tartalma 500-1000 mg/l között van és tartalmazza az alább felsorolt aktív biológiai anyagok valamelyikét belsőleg történő felhasználásban:

Nátrium-ion	kevesebb 200 mg/l-nél
Magnézium-ion	legalább 20 mg/l
Kalcium-ion	legalább 60 mg/l
Fluorid-ion	legalább 0,8 mg/l
Szabad széndioxid	legalább 1000 mg/l.

Az ásványvíz egy szigorú vízminőségi kategóriának megfelelő minősített ivóvíz. Ezután következhet a gyógyhatás vizsgálata ún. kettős vakkísérlettel. A gastroenterológiai kísérlet során 10 beteget kezelnek a minősítés alatt álló gyógyvízzel, ellenpróbaként pedig 10 másikat csapvízzel. A tesztek elvégzése után a hivatal tehet javaslatot a gyógyvízzé minősítésre.

Általában ez is már a kémiai vizsgálatok alapján kiderül, hiszen bizonyos víztípusok bizonyos betegségekre javallottak. Nem csak fürdési (balneológiai) célú gyógyvízről beszélhetünk, hanem ivókúrára szolgáló természetes gyógyvízről is.

Az ásványvíz- és gyógyvíz-minősítést nem csak megszerezni kell, de rendszeresen vizsgálni és fenntartani is. Mivel ez a fürdőnek jelentős költséget jelent, emiatt sok fürdő csak egy kútját minősített gyógyvízzé. A kitermelt víz minősége is változhat idővel, ezért a gyógyvíz-minősítést indokolt lenne időnként megismételteni, ám sajnos - nyilván az anyagi vonzatai miatt - ez nem bevett szokás.

3. A környezeti elemek állapotának, folyamatainak SWOT-analízise

A döntések megalapozására használt SWOT-analízis angol mozaikszó. Strength (erőségek), Weakness (gyengeségek), Opportunities (lehetőségek), Threats (veszélyek) vizsgálatát jelenti. A SWOT-elemzés erősségei, gyengeségei, lehetőségei és veszélyei a helyzetelemzés

legfontosabb megállapításai, az országos környezeti állapot és a jellemző környezeti folyamatok figyelembe vételével kerültek meghatározásra.

Erősségek:

- alacsony környezetterhelés
- kiváló mikroklíma
- jó levegő
- működő ökológiai hálózat, ökológiai folyosók
- a biodiverzitást támogató védett területek megléte
- kedvező táji adottságok
- jó vízminőség (különösen a felszín alatti vizek esetében)
- gyógyhely minősítés megléte
- minősített gyógyfürdő jelenléte
- minősített gyógyvíz és gyógygáz a településen
- minősített gyógyszálló működik a településen
- turisztikai vonzerő

Gyengeségek:

- nagy intenzitású csapadék elvezetése csak részben megoldott
- talaj megcsúszás, suvadás veszélye bizonyos területeken fennáll
- víz- és szennyvízhálózat egy részben bővítésre illetve felújításra szorul
- gazdasági, munkavállalási lehetőségek korlátozottak
- szezonális légszennyezettség (szilárd tüzelés)

Lehetőségek:

- a gyógyhely minősítésből eredő (gyógy)turizmusban, ökoturizmusban rejlő potenciál további kiaknázása
- megújuló energiák fokozottabb használata
- kistérségi együttműködések kialakítása, erősítése
- külső források bevonása a környezet- és természetvédelmi fejlesztésekbe

- öko mezőgazdálkodás ösztönzése (biogazdálkodás, extenzív állattartás, hegyi legelők hasznosítása)

Veszélyek, fenyegetések

- az egyes társadalmi csoportok helyzetének esetleges romlása az erdő további degradálását okozhatja (illegális fakivágások)
- illegális hulladéklerakás megerősödése
- természetes (felszíni) vizek állapotának leromlása

4. A környezetvédelmi program javaslatai

A javaslatok Parád Nagyközség Önkormányzatának Gazdasági Programja Környezetvédelmi Fejezetében leírtak figyelembe vételével kerültek kidolgozásra.

4.1. Stratégiai alapelvek

A stratégiai alapelvek között kiemelten kezeljük a „Heves Megye Területfejlesztési Programja (2014-2020) területi hatásvizsgálata” (Készült a Heves Megye Területfejlesztési Programja (2014-2020) Heves Megyei Önkormányzat által 2013. november 29-én elfogadott és társadalmasításra bocsátott változata alapján) című dokumentációban foglalt általános és specifikus megállapításokat, melyek a megye és ezen belül Parád Nagyközség esetében is az **egészségturizmus** és ezen belül kiemelten a **gyógyturizmus** gyógy- és forrásvizekre épülő fejlesztési lehetőségeit hangsúlyozzák. Az egészségturizmus összefoglaló néven tartalmaz minden, az egészséggel kapcsolatos utazási típust. Az egészségturizmusban a látogatók alapvető motivációja az egészségi állapot javítása (azaz gyógyítása), illetve annak megőrzése (betegségek megelőzése). A gyógyturizmust lehetséges további részekre is bontani, nevezetesen betegségmegelőzésre, gyógyászatra és rehabilitációra.

A **gyógyturizmus** gyógyászati szolgáltatóhelyen, illetve gyógyüdülőhelyen, általában meghatározott minimális tartózkodási idő mellett rendelkezésre álló szolgáltatások igénybevételét jelenti, jellemzően konkrét betegségek gyógyítása érdekében. A tipikusan természeti gyógytényezőre (például gyógyvíz, gyógybarlang, mikroklíma, gyógyiszap, gyógygáz) épülő gyógyászati és turisztikai szolgáltatások között a fő hangsúly a gyógyászon van, amelyeket inkább csak kiegészítenek az általánosabb turisztikai szolgáltatások és vonzerők. A gyógyturizmusra az is jellemző, hogy a vendégek (magukat elsősorban betegnek és nem turistáknak tartó személyek) orvosi rendelvényre veszik igénybe az adott szolgáltatásokat.

A **wellnesz**, amely egy műszó, az átfogóan értelmezett (mentális, fizikai, biológiai) egészség összhangjának megteremtését célozza; és inkább kapcsolatos az életstílus megváltoztatásával, mint egy-egy konkrét betegség gyógyításával. Az egészségtudatos ember ugyanis életformájával, egészséges táplálkozásával, rendszeres testmozgásával járulhat hozzá egészsége megőrzéséhez, a betegségek megelőzéséhez. A wellnesz turizmus mindezen célokat szolgálja összetett szolgáltatásaival, amelyek egyszerre célozzák a fizikai állapot és állóképesség javítását, valamint a szellemi frissesség megőrzését.

4.2. Általános célkitűzések

Parád Nagyközség közép- és hosszútávú jövőképeinek alapeleme a település környezettel való harmóniájának biztosítása, mely nemcsak a helyi lakosok számára kiemelt jelentőségű, hanem a település gazdasági struktúrája, fejlesztési elképzelései – a gyógy- és üdülturizmus fellendítése, zöldfelületi fejlesztések – szempontjából is különös fontosságú. Ennek megfelelően a célkitűzések az alábbi feladat-csoportokat érintik:

- Táji értékek megőrzése, fejlesztése
- Élőhely rekonstrukció
- Természeti területek fejlesztése
- Természet-megőrzési stratégia kialakítása
- Települési parkok, zöldfelületek felújítása
- Hagyományos gazdálkodási módok felelevenítése
- Öko és „szelíd” turizmus fejlesztése
- Szennyvízcsatornázás folytatása, csatornarendszer felújítása
- Csapadékvíz elvezető csatornarendszer fejlesztése
- Vízbázis védelem
- Korszerű hulladékgazdálkodási rendszer kialakítása
- Útfejlesztés, útkorszerűsítés
- Közlekedési zajterhelés csökkentése
- Lokális levegőminőség javítása
- Talajvédelem
- Ipari környezetterhelés csökkentése
- Településhigiéné fejlesztése
- Köztisztaság fejlesztése
- Műemléki értékek megőrzése

Alapvető célkitűzés Parád természeti környezetének megőrzése, őshonos és védett növény és állatvilágának védelme, a zöldfelületek megtartása, az előregedett kiszáradt fák, növények pótlása.

4.3. A környezeti elemekre vonatkozó javaslatok

4.3.1. Talajvédelem

A Parádi Tarna völgyében a laza mechanikai összetételű öntések, valamint a homokos-iszapos feltalajú barnaföldek előfordulása miatt a fedetlen talajfelszínek esetében jelentős erózióval kell számolnunk. Az erózió csökkentése érdekében a dombvidéki területek növényekkel történő fedettségét biztosítani kell. A művelést közel szintvonalasan szükséges végezni. Ültetvények lejtős területeken történő telepítése esetén teraszokat, sáncokat kell kiépíteni és a sorközöket gyepesíteni kell. A földutak vonalvezetése lehetőleg ne hegy-völgy irányú legyen

A településen nagyobb, potenciálisan szennyező ipari üzemek nem létesültek, talajszennyezésről nincs információ. A szomszédos települések közül szénhidrogén eredetű szennyezést tártak fel Recsken, ipari tevékenységek miatti szennyezéseket mutattak ki Siroktól keletre a Mátravidéki Fémmű területén. Ezek a szennyeződések a távolság miatt nem érhatték el Parád közigazgatási határát.

Az Ilona-völgyben található elhagyott gépállomás területén volt kisebb mértékű szénhidrogén-eredetű talajszennyeződés, azonban információink szerint a kárelhárítást korábban eredményesen elvégezték.

4.3.2. Vízvédelem

A felszíni vizek védelme érdekében a Parádi-Tarna belterületen átfolyó patakszakaszait védeni kell a kommunális bemosódásoktól, valamint a lakosság és a gazdálkodók illegális személtelhelyezésétől.

A felszíni és felszín alatti vizek nitrátosodásának megakadályozása érdekében a be kell tartani a 2001. évben hatályba lépett, többször módosított Nitrát rendelet (49/2001. (IV. 3) sz. Korm. rend.) előírásait, mely szabályozta Magyarországon a nitrát érzékeny területen lévő településeken a mezőgazdasági tevékenységet folytatók gazdálkodását.

A 27/2006. (II. 7.) számú Kormányrendelettel módosított 49/2001. (IV. 3.) Kormányrendeletet hatálya kiterjed valamennyi mezőgazdasági tevékenységet folytatóra.

Az Európai Unió nitrát irányelve a vizek védelmében előírja, hogy négyévenként felülvizsgálni, és szükség esetén kiegészíteni, módosítani kell a nitrátérzékeny területek

listáját. Európai Unió kötelezettségünknek eleget téve Magyarország a nitrátérzékeny területek listáját felülvizsgálta, és kijelölte az újakat. A kijelöléssel módosításra került a 27/2006. (II.7.) Korm. rendelet, valamint a 43/2007. (VI. 1.) FVM rendelet, mely által az ország területének 68-69 %-a nitrátérzékeny besorolásba került, tehát jelentős, azaz 23,1 %-os területi bővítésre került sor..

A 2013. szeptember 1-jétől kijelölt nitrátérzékeny területeken az 59/2008 (IV.29.) FVM rendelet szerinti Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat (továbbiakban HMGY) előírásait 2014. szeptember 1-jétől kell alkalmazni.

A nitrátérzékeny területen gazdálkodónak kötelező az 59/2008. (IV.29.) FVM rendelet szerinti nyilvántartás vezetése, mely kötelezettségnek a gazdálkodási napló formanyomtatványa – vagy annak adattartalmával megegyező nyilvántartás – által megtehető, amely a 61/2009. (V. 14.) FVM „AKG rendelet” 21. számú mellékletében található.

Nitrát érzékeny területen (így Parád Nagyközség területén is) továbbra is be kell tartani az alábbiakat:

- Szerves trágyával kijuttatható nitrogén mennyisége hektáronként nem lehet több 170 kg/év dózisinál.
- December 1. és február 15. között tilos trágyát kijuttatni.
- Betakarítás után könnyen oldódó nitrogént tartalmazó trágya, ammónium- és nitrát tartalmú műtrágya csak akkor juttatható ki szántóterületre, ha abban az évben újabb kultúra kerül ugyanoda.
- Tilos a trágyázás vízzel telített, fagyott, hótakaróval borított területeken.
- A kiszórt istállótrágyát azonnal (max. 14 nap alatt) be kell dolgozni a talajba.
- Hígtrágya termőföldön történő elhelyezése talajtani szakvéleményre alapozottan csak a talajvédelmi hatóság engedélyével lehetséges (nem nitrát érzékeny területeken is), a hígtrágya kijuttatásánál is 170 kg/ha/év lehet maximum a kijuttatható nitrogén mennyisége.
- Ideiglenes trágyakazal, trágyaszarvas mezőgazdasági tábla szélén elszívárgás elleni védelem nélkül max. 2 hónap időtartamra alakítható ki, ott, ahol a talajvíz legmagasabb szintje 1,5 m alatt van és nincs 100 m-en belül felszíni víz. Víziárta területen, alagsövezett tábla szélén ideiglenes trágyakazal nem létesíthető.
- Tilos hígtrágya, trágyalé és trágyatárolók csurgalékvizének bevezetése a vizekbe.

- Műtrágyát talajvizsgálatokra alapozott számítások alapján lehet felhasználni. A talaj tápanyag vizsgálatát legalább 5 (gyep területen 10) évente kell elvégeztetni.
- Az állattartó telepeket szigetelt, a trágyakijuttatási tilalmi időket is figyelembe vevő nagyságú trágyatárolóval kell megépíteni. A már üzemelő állattartó telepek trágyatárolóinak az előírásoknak megfelelő átalakítását a nitrát-rendeletben meghatározott határidőre végre kell hajtani.

A Recsk II. bánya esetleges újraindítása – melyet jelenleg intenzíven vizsgálnak – csak a víztelenítés újraindításával lenne megvalósítható. Ebben az esetben negatív tendenciák várhatók a felszín alatti vizek mennyiségében, szintjében és összetételében.

A bánya újraindítása csak elfogadott Előzetes Vizsgálati Dokumentáció (EVD) és Részletes Hatásvizsgálat (RKHT) alapján engedélyezhető. Az engedélyezési eljárásban mint érintett Parád Nagyközség Önkormányzata is részt vehet és véleményt formálhat.

Jelenlegi információink szerint a Bánya újraindításának és üzemeltetésének gazdaságossága nem egyértelmű.

4.3.3. Élővilágvédelem

Parád Nagyközség területén az élővilágvédelmet a Mátrai Tájvédelmi Körzetre vonatkozó jogszabály figyelembe vételével szükséges végrehajtani.

A 15/2008. (VI. 3.) KvVM rendelet a Mátrai Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelési tervéről az alábbiakat határozza meg

A Mátrai Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A jellegzetes földtani képződmények és a természetes, a táj jellegét meghatározó felszínformák megőrzése.
- A felszíni vizek és vízgyűjtő területük megőrzése, különös tekintettel a hegyi patakokra és az erdei forráslápokra.
- A természetes növénytakaságok és a természetszerű élőhelyek megőrzése, fenntartása.
- A védett és fokozottan védett növény- és állatfajok állományainak és élőhelyeinek megővése, különös tekintettel a következő fajokra: részeg korpafű (*Huperzia selago*), csipkéslevelű palástfű (*Alchemilla crinita*), zöldes körtike (*Pyrola chlorantha*), csermelyaggófű (*Tephrosia crista*), kockás kotuliliom (*Fritillaria meleagris*), sugárkankalin

(*Primula elatior*), farkasbogyó (*Scopolia carniolica*), erdei holdviola (*Lunaria rediviva*), kornistárnics (*Gentiana pneumonanthe*), hegyi perje (*Poa remota*), hegyi fehérlepke (*Pieris bryoniae*), szürkés hangyaboglárka (*Maculinea alcon*), alpesi göte (*Triturus alpestris*), pannon gyík (*Ablepharus kitaibelii*), parlagi sas (*Aquila heliaca*), vándorsólyom (*Falco peregrinus*), uhu (*Bubo bubo*), óriás-koraidenevér (*Nyctalus lasiopterus*), szőröskarú koraidenevér (*Nyctalus leisleri*).

- A területen élő védett és fokozottan védett fajok által reprezentált egyedülálló életközösségek megőrzése.
- Az erdős táj szociális funkciójának - üdülés, gyógyüdülés, természetvédelmi bemutatás, sportturizmus - a fentiekkel teljes összhangban történő biztosítása.
- A terület további, természetvédelmi célú kutatása feltételeinek biztosítása.

2. Természetvédelmi stratégiák

- Az erdők, sztyeprétek stb. értékes életközösségeinek megőrzése, a védett és fokozottan védett állat- és növényfajok egyedszámának, állományának fenntartása és erősítése aktív természetvédelmi kezeléssel, valamint a hagyományos területhasználati módok fenntartásával, illetve visszaállításával.
- A természetes növénytársulások és a természetszerű élőhelyek megőrzése érdekében területi kiterjedésük növelése a termőhelynek nem megfelelő, nem őshonos vagy invazív fajokból álló életközösségek és mesterségesen kialakított ültetvények területének csökkentése mellett.
- A nem őshonos fajokból álló erdőknek a termőhelynek megfelelő őshonos fajokkal történő átalakítása, majd a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben (a továbbiakban: Tvt.) definiált fenntartható használattal való megőrzése.
- Az őshonos fajokból álló erdők biológiai sokféleségének megőrzése a Tvt.-ben definiált fenntartható használattal.
- A folyamatos erdőborítás biztosítása mellett folytatott erdőgazdálkodás üzemi méretű távlati bevezetése lehetőség szerint minél nagyobb területen. A meglévő mintaterületeken a természetközeli erdőgazdálkodás megvalósításának céljából kísérletek folytatása. - Természetvédelmi kezeléseket megalapozó, illetve azokat továbbfejlesztő kutatások végzése.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Látogatás

- Csak a meglévő utakon lehet gépjárművel közlekedni a területen. A jogszerű munkavégzést, gazdálkodást folytatók - amennyiben indokolt - a munkavégzés helyének megközelítése érdekében eltérhetnek e rendelkezéstől. Ilyen esetben a meglévő úttól lehetőség szerint a legrövidebb útvonalon kell megközelíteni a munkaterületet.
- A terület gyalogosan szabadon látogatható, kivéve a fokozottan védett természeti területeket. Fokozottan védett természeti területen a kijelölt, jelzett turistaútról letérni tilos.
- A fokozottan védett természeti területre való belépéshez szükséges engedély beszerzésének kötelezettsége alól mentesülnek a területen jogszerű tevékenységet folytató személyek, illetve gazdasági szervezetek alkalmazottai.

3.1.2. Kutatás, vizsgálatok

- A terület alapállapot-felvételezéshez kapcsolódó felméréseket, valamint prioritást élvező természetvédelmi témákban további vizsgálatokat kell végeznie a terület természetvédelmi kezeléséért felelős szervnek (a továbbiakban: igazgatóság).
- A terület természeti értékeit érintően csak részletes kutatási tervvel rendelkező kutatások folytathatók. A kutatási eredményeket tartalmazó dokumentáció egy példányát át kell adni az igazgatóság részére.

3.1.3. Terület- és földhasználat

- Vízügyi létesítmények, csatornák karbantartási munkái az igazgatósággal egyeztetett módon végezhetők.
- Birtokhatárok jelölése természetes anyagok felhasználásával, a területre hagyományosan jellemző, tájba illő módon történhet.
- Tájédegen, nem őshonos vadfajok betelepítése tilos, a meglévő nem őshonos vadállomány gyérítése szükséges.
- A muflon jelenléte nem kívánatos a területen. A terület muflonállományát csökkenteni kell, távlatilag a vadaskertek területének kivételével fel kell számolni az állományt.
- A vadállományt a természetes vadeltartó képességnek megfelelő szinten kell tartani a körzeti vadgazdálkodási tervben és az üzemtervben foglaltaknak megfelelően, a természetvédelmi célkitűzésekkel összhangban.

- Fokozottan védett természeti területen csak vadkár-elhárítási indokkal helyezhető el vadászati létesítmény, ideiglenes jelleggel.
- Új közutak - kerékpárút kivételével -, valamint burkolt és burkolatlan feltáróutak létesítése tilos, a területen.
- Földutak szilárd burkolattal való borítása tilos, kivéve ha az országos közúthoz csatlakozó 100 m-es szakaszon vagy kerékpárút céljára történik.
- Az utak fejlesztését, korszerűsítését, valamint karbantartását - a biztonságos közlekedés fenntartása érdekében elvégzendő karbantartási tevékenységek, beavatkozások kivételével – az igazgatósággal előzetesen egyeztetni kell.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Erdők kezelése

- A telepített, nem őshonos fajokból álló erdők állományát középtávon őshonos fajokkal kell felváltani erdőszerkezet-átalakítás útján. Az utak mentén terjedő akácot vissza kell szorítani.
- A szikla- és szurdokerdőkben, égerlápokban, patakmenti égerligetekben, törmelékletű erdőkben, molyhos tölgyesekben erdőgazdálkodási tevékenység csak az erdő fenntartása érdekében folytatható.
- Erdőrezervátumok védőzónájában folyamatos erdőborítás fenntartása érdekében végezhető erdőgazdálkodás.
- A vágásterületek tuskózása tilos.
- A fakitermelés munkaműveleteit - kivéve az erdő védelme érdekében szükséges beavatkozásokat - a vegetációs időszakon kívül kell elvégezni.
- Erdőápolási és -védelmi munkák során kemikáliák használata csak kivételes esetben, az igazgatósággal egyeztetett módon történhet.
- Fél száraz gyepeken, sziklagyepeken, üde réteken rakodó létesítése tilos. Az erdőgazdálkodásra vonatkozó további részletes előírásokat az érvényes körzeti erdőterv tartalmazza.

3.2.2. Gyepek kezelése

- Legeltetéssel (juhval vagy szarvasmarhával) csak az üdőbb, természetvédelmi szempontból kevésbé értékes franciaperje-rétek és a gyomos, degradált sztyeptípusú rétek mezofil cserjésedő típusai kezelhetők. A számosállat sűrűség a 0,5 számosállat/ha sűrűséget nem haladhatja meg.
- A természetvédelmi szempontból értékes, fajgazdag hegyi rétek kizárólag kaszálással kezelhetők.
- A becserjésedő gyepterületekről kézi erővel el kell távolítani a cserjéket. A cserjétől mentesített területeket évente szárazúzással, kaszálással vagy a legeltethető területeken legeltetéssel kell kezelni. A kitermelt faanyagot, lekaszált szénát a területről el kell távolítani.
- A különböző típusú és állapotú gyepekhez rendelt természetvédelmi kezelési előírásokkal érintett területek elhelyezkedéséről az igazgatóság rendszeresen (legalább évente) tájékoztatja a gazdálkodókat, földhasználókat.
- A gyepek trágyázása, szintetikus gyomirtószerekkel való kezelése, valamint felülvetése tilos.
- Gyep művelési ágú területen nem gyepgazdálkodásból származó anyagot tárolni, építményt létesíteni - legelőgazdálkodáshoz feltétlenül szükséges, továbbá egyéb, a természetvédelmi kezelést elősegítő építmény kivételével - tilos.

4.3.4. Levegőtisztaságvédelem

A vizsgált területen jelenleg nincs olyan ipari pontforrás, mely a levegőminőséget jelentősen befolyásolná. A mezőgazdasági művelés alatt álló bel- és külterületi ingatlanok esetében arra kell törekedni, hogy a biológiailag bontható szerves hulladékokat a gazdák komposztálják és a szerves anyagok szabad téren történő elégetését – tűzvédelmi és levegőtisztaságvédelmi okokból – kerüljék. A családi házas belterületi ingatlanokon a képződő lebontható szervesanyagok (konyhai hulladékok, zöldhulladékok) komposztálása tehermentesíti a hulladékelszállítást, ártalmatlanítást és egyben a talajerőutánpótlás szempontjából is kedvező. A fahulladékok, nyesedékek legcélszerűbb elégetése kályhában történhet.

A térségre jellemző geológiai törésvonalak miatti széndioxid kipárolgás nem pontszerű szennyezőforrásnak minősül. Egészségügyi hasznosítása már a Nagyközség területén is megvalósult

4.3.5. Települési környezet védelme

Előnyös adottságok

Az épületállomány meghatározó része jó állapotban van, zöldfelületi ellátottság nagyon jó, több gondozott sportolásra, pihenésre alkalmas zöldfelület található a bel- és külterületen. Az utak, járdák állapota megfelelő, az infrastruktúra jól kiépített, az utak menti zöldsávok gondozottak.

Az Önkormányzat tulajdonában lévő épületek állagmegóvása, a tiszta, rendezett településkép fenntartása, a nem önkormányzati tulajdonú, nem kielégítő állapotú épületek tulajdonosainak a vonzó településkép megtartására történő felhívása.

Megszüntetendő hátrányok

A településen előfordulnak nem lakott, elhagyott – elsősorban vályog – házak, melyek eladása is akadályokba ütközik, valamint olyan házak, melyeket idősek lakják. Ezen házak kertje gyakran gondozatlan, elhanyagolt, gyomos.

A belterületi utak egy része a nehézgépjárművek forgalma miatt károsodott, felújításuk szükséges.

Erősen elterjedt az örökzöldek ültetése a kertekben és az utcafásításoknál is. A lombos erdőkkel övezett településen a túlzott mértékű örökzöld ültetés nem illeszkedik megfelelően a tájhoz.

A Parádi-Tarna patak menti terület egyes szakaszokon elhanyagolt, elvadult, környezetrendezésre szükséges.

Javaslatok

A település arculatának kialakításához, az egységes településkép eléréséhez az épületek felújításánál, átépítésénél és az újabb beépítéseknél a tájba illeszkedő építészeti stílusok, formák, színek anyagok használatára kellene törekedni

A gondozatlan, több évig üresen álló épületek önkormányzati tulajdonba vételének jogszabályi háttérét meg kellene teremteni. Az elhagyott épületek üdülési célú, szálláshelykénti hasznosítása elősegítené a falusi turizmus fellendítését és helyi munkaalkalmat teremthet. Az elhanyagolt gazos ingatlanok kényszerművelését a parlagfű irtása miatt is el kellene végezni.

A település építészeti értékeinek, a műemlékvédelem és helyi védelem alatt levő épületek, valamint a rendezési tervben védelemre javasolt épületek megőrzését és állagmegóvását előtérbe kell helyezni.

Feladatként lehet megjelölni továbbá az alábbi feladatok elvégzését:

- Ilona-völgyi gesztenye-fasor kipusztult fáinak pótlása, belterületi fasorok, cserjesávok funkcionális és esztétikai szempontokat figyelembe vevő tervezése és előregedés, kipusztulás esetén pótlása, felújítása a helyi lakosság közreműködésével
- Az Ilona-völgyi turista utak, pihenők, esőházak, kilátók megépítése az elkészült terveknek megfelelően
- Közterületi virágkiültetések növelése, a virágfelületek és a kihelyezett virágos edényzetek gondozása lakossági összefogással.

A lakosság szemléletformálása során meg kell ismertetni a közlekedési területek mentén levő zöldsávok előnyeit, por-és légszűrő funkcióját, illetve az élővilág-védelemben betöltött ökológiai és a településkép javításában játszott fontos esztétikai szerepüket.

A belterületen áthaladó Tarna patak menti területek környezetrendezése szükséges, ehhez kapcsolódóan zöldsáv és sétány kialakítása..

Javasolt az utcakép szebbé tétele érdekében a kerítések felújításánál, illetve újak építésénél az egységes stílus alkalmazása, a hegyvidéki erdős környezetben természetes anyagok használata, fa, kő és sövénykerítések létesítése.

4.3.6. Hulladékgazdálkodás

A településen képződött hulladék két módon okozhat kisebb környezetterhelést:

- 1) a képződött hulladék mennyiségének egyre nagyobb része újrahasznosításra kerül, a hulladék összetételén belül a kevésbé környezetkárosító összetevők aránya nő
- 2) a képződött hulladék abszolút mennyisége csökken (azonos összetételt feltételezve)

A településen a szelektív hulladékszállítás kérdése megoldott. A hulladék mennyiségének csökkentését, a környezettudatosabb vásárlást, fogyasztást az Önkormányzat környezeti nevelési programokkal segítheti elő

4.3.7. Csapadékvíz-elvezetés

Lakott területeken a csapadékvizeket a szennyvíztől elkülönítve javasolt elvezetni, elszikkasztani, esetlegesen tárolni (ciszterna) és célszerűen hasznosítani (öntözővíz kiváltása, használati víz). Művelt lejtős területeken a lehullott csapadékvíz helyben tartására kell törekedni, növényborítottsággal, a felszín érdesítésével, szántóföldi növénytermesztés esetén szintvonalas műveléssel, ültetvényekben sáncolással, teraszírozással. Belterületeken a lehullott csapadékvíz elvezetése nyílt földmedrű, vagy betonozott árkokban történik a befogadóig. A befogadó a Parádi-Tarna és mellékvízfolyásai.

A klímaváltozás miatt egyre gyakoribbá és egyre nagyobb intenzitásúvá válhatnak a lokális záporok, felhőszakadások. A csapadékvíz-elvezető rendszer megfelelő kapacitásának felülvizsgálatát minimum ötévente az elmúlt időszak tapasztalatai alapján javasolt elvégezni. Emellett a rendszer időszakos terhelését csökkenteni lehet lokális, magántulajdonú (telkeken belül kialakított ciszternák, víztározók), valamint közösségi víztározók, záportározók létesítésével.

4.3.8. Szennyvízelvezetés, -kezelés

A szennyvízgyűjtő és elvezető rendszerbe még be nem kötött ingatlanok – elsősorban Parádóhuta üdülőövezet -esetében – amennyiben technikailag lehetséges – a csatornarendszerbe történő bekötések elvégzését javasoljuk. Amennyiben a bekötés nem lehetséges, meg kell győződni a szennyvíztároló műtárgy tömörségéről és a rendszeres szippantás megvalósulásáról. A fontosabb vízfolyások belterületi szakaszán célszerű vizsgálni az illegális szennyvízbevezetést.

4.3.9. Energiagazdálkodás

A településen a megújuló energiaforrások elterjedésének elősegítése mind a megfelelő tájékoztatással, mind esetlegesen anyagi források biztosításával az Önkormányzat feladata. A régi, rossz hőszigetelésű ingatlanok energiahatékonyabb működését is elő kell segíteni.

4.3.10. Zaj-, rezgés elleni védelem

A jelenlegi helyzetben a zaj és rezgésvédelem területén intézkedés nem szükséges. Jelentős zaj-, illetve rezgésterhelés a településen nincs. Középtávon a 24-es főút szerkezetének teherbíróbbá tétele, valamint a kopóréteg lecserélése csökkentheti a közlekedésből származó zaj- és rezgésterhelést. Zajhatással járó ipari létesítmény megvalósulása esetén a jogszabályban előírt módon készítendő Előzetes Vizsgálati Dokumentáció Zaj-, rezgés

fejezetében mérések és modellezés alapján kerülnek értékelésre a létesítmény megvalósítása, üzemeltetése és megszüntetése során felmerülő hatások.

4.3.11. Zöldfelület-gazdálkodás, növényvédelem

A vonzó, élhető, egészséges környezet biztosítása az Önkormányzat feladatai között található, melynek kötelessége a meglévő zöldfelületek tisztán, rendezett állapotba tartása, állagmegóvása. A tájidegen inváziós fajok, különösen a Japán keserűfű visszaszorítása az ingatlan tulajdonosokkal együttműködve lehetséges, ezért cselekvési programot kell kidolgozni, a lakosságot pedig tájékoztatni, és a folyamatba bevonni szükséges.

Károlyi Őspark

A helyi védettség alatt álló 10 hektáros kiterjedésű Károlyi Őspark Észak-Magyarország legszebb, legnagyobb sétáló- és gyógyparkja. A Károlyi család jól ismerte Jámbor Vilmos főhercegi-kertigazgatót, aki ekkoriban már Recskén élt. Őt bízták meg a park tervezésével és kivitelezésével. A parkosítás kezdete 1883 volt. Ha Parádról Recsk felé tartunk, az út bal oldalán elterülő parkrész a Felső park. A Felső-park sétányát és az Erzsébet szállót művészi faragású, futórózsákkal befuttatott híd kötötte össze. Ezzel egyidőben készült el az Alsó-park. Mindkét park egyes részleteiben magán viselte ugyan a francia parkok elemeit, zömében azonban angol stílusú, a természetességet elsődlegesnek tekintő tájkertészeti megoldások érvényesültek. A kor divatjának megfelelően fenyőfajokat, platánokat, hársakat ültettek ide. Később rendkívül dekoratív lombú juharok, vöröstölgyek. Japánból származó vörös levelű alma- és szilvafák és számos díszítő cserjefaj került melléjük. Az Ősparkkal kapcsolatosan elvégzendő feladat növényzetének megújítása, a sétautak, padok karbantartása, térvilágítás korszerűsítése, a parkot határoló Tarna medrének szabályossá tétele.

Ilona-völgyi gesztenyefasor

A vadgesztenyefák koruk és a károsítók elszaporodása miatt pusztulnak. A károk helyreállítása és megelőzése pótlással és hatékony növényvédelemmel történhet. Legveszélyesebb kártevőjük a gesztenye levél aknázómoly. A vadgesztenyefák levelein károsító és a levelek korai elszáradását okozó moly kártevő az utóbbi évtizedben terjedt el hazánkban és a szomszédos országokban. Utakat szegélyező vadgesztenyefákon gyakran már nyáron a lomb nagy része elszáradva lehullik. Elsősorban a fehérvirágú vadgesztenyét (*Aesculus hippocastanum*) károsítja, de enyhébb formában fertőzi a piros virágú és egyéb vadgesztenyefajokat is. A vadgesztenyeaknázó-moly (*Cameraria ohridella*) 1985-ben jelent meg Macedóniában, 1989-ben már Ausztriában is megtalálták, 2000-ben pedig már Közép-

és Kelet-Európában általánosan is elterjedt. A levél szövetében élő lárvák táplálkozása során a levéllemezben elhaló foltok fejlődnek. A foltok gyakran több centiméteresek és levél erek által határoltak. A károsított levelek már nyár derekán lehullanak, ennek következtében a fák csökkent lombja nem képes ellátni funkcióját: a fák hajtásainak növekedése lelassul, a termések száma és súlya csökken, a fák fokozatosan legyengülnek. A kártevő a lehullott levelek foltjaiban (az aknákbán) báb alakban telel át. A tavasszal megjelenő első molynemzedék ellen úgy lehet hatékonyan védekezni, hogy a lehullott leveleket télen, illetve tavasszal maradéktalanul összegyűjtjük és megsemmisítjük. A rajzás megindulásakor ajánlott a kémiai védekezés kitinszintézist gátló rovarölő szerek felhasználásával, melyek a lárvák fejlődését megzavarva nem engedik, hogy azokból szaporodásra képes lepkék fejlődjenek. A védekezés alapja a kellő időben, tehát a molyok rajzásában végzett hatásos kezelés. Azoknál a fáknál, melyek permetezőgéppel nehezen megközelíthetők, ajánlható a fák törzsének injektálása: a bejuttatott ölszer a fa nedvkeringésének segítségével terjed szét a fában. A módszer előnye, hogy a szer a fa teljes koronájába egyenletesen eljut. Ugyanakkor az eljárás drága, és a fás részeken elég nagy sebzéseket okoz.

Özönnövények elleni védekezés

Parlagfű

Parád Nagyközség területén 2015 év végéig észlelhető egyedszámban parlagfű még nem fordult elő, azonban terjedésének tendenciáit ismerve a térségben, tömeges megjelenése várható a közeli jövőben, elsősorban az elhagyott kertekben, utak mentén, árkok vonalában. Pollenje kiemelkedően allergén hatású ezért a növény irtását még virágzás előtt el kell végezni és erre fel kell hívni a lakosság figyelmét is. Rendszeresen ellenőrizni szükséges a növény esetleges felbukkanását magán- és közterületeken és a kaszálást el kell végezni.

Japán keserűfű

A Japán keserűfű a Parádi-Tarna partoldalában agresszíven elterjedve okoz gondot. Irtására, visszaszorítására vegyszereket nem javasolunk az élővíz közelsége miatt. Rendszeres kaszálással visszaszoríthatjuk, rizómáinak kiásásával és megsemmisítésével elterjedését megszüntethetjük.

4.3.12. Rendkívüli környezetszennyezések (havária)

Parád Nagyközség területén rendkívüli környezetszennyezések nem történtek. Előfordulásuk a kockázatos anyagokat használó iparágak hiánya miatt nem valószínűsíthetők. Kisebb haváriák közlekedési balesetektől származhatnak, potenciális jelentőségük korlátozott.

4.3.13. Lakossági tájékoztatás, környezeti nevelés

Az egyén és a közösségek környezethez, természethez való viszonyának alapvető tényezői az értékek, a szokások, a tudás, a szemlélet, a viselkedés. A társadalmi folyamatok rendkívül nehezen mérhetők, így az alábbiak elsősorban a tendenciák elemzésére irányulnak. Az állampolgárok környezeti ismereteiről, készségeiről és hajlandóságáról készült felmérések azt mutatják, hogy értékrendjükben fontos szerepet tölt be a környezet, de az egyéni cselekvésekben még mindig csak ritkán jelenik meg a környezettudatos gondolkodásmód, a fenntarthatóságra való törekvés. Az Eurobarométer felmérései szerint környezeti ügyekben a hazai lakosság tájékozottsága a 2007. évi 41%-hoz képest 2011-re 55%-ra nőtt (az EU átlaga ugyanezen időszakban 55%-ról 60%-ra mozdult), ami részben az NKP-3 során a környezeti ismeretek fejlesztése érdekében tett erőfeszítések (pl. környezeti nevelés, környezetvédelmi kommunikáció, civil szervezetek szemléletformáló tevékenysége) eredménye. Az eredmények fenntartása, megerősítése, illetve a tájékozottság növelése terén azonban további erőfeszítések szükségesek. Az egy háztartási fogyasztóra jutó vezetékes gázfogyasztás a 2003. évi 1505 m³ csúcspontjáról 2012-re 896,7 m³-ra csökkent, amiben szerepe volt a gázárak folyamatos növekedésének is (KSH). A csökkenés egyrészt a takarékosabb életmódból, másrészt a fatüzelésre való átállásból adódik (aminek környezeti következményeit a levegőminőségről szóló fejezet részletezi). Tovább növekedett az egyszemélyes háztartások száma, melyekben fajlagosan nagyobb az egy főre eső erőforrás-felhasználás (fűtés, világítás, elektromos áram) és a kibocsátások (hulladék, szennyvíz) is magasabbak, mint a családi háztartások esetében egy főre vetítve. A hőszigeteléssel nem, vagy csak kis mértékben rendelkező épületek hűtése és fűtése is jelentős energiaigénnyel és -vesztéssel jár. A következő időszakban – a klímaváltozással összefüggésben is – kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy a jövedelmek emelkedésével párhuzamosan ne növekedjen ismét a háztartások energiafogyasztása (a fűtési és hűtési rendszerek hatékonyabbá tétele, energiatakarékosabb gépek és eszközök, illetve az energiatudatosság növelése szükséges). Hasonló módon az ivóvízfogyasztás és az ivóvízellátó vezetékek mentén a vízvesztés mérséklésére is szükség van a vízkészletekkel való felelős gazdálkodás érdekében. A fogyasztási javaktól való függés – társadalmi következményei mellett – az erőforrások és az

ökoszisztéma szolgáltatások fokozott igénybevételét, a termékek szállítási igényének növekedését, az ehhez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztések és a környezeti terhelések növekedését, a hulladék és szennyezőanyagok erősödő kibocsátását okozza.

A lakossági tájékoztatás és környezeti nevelés területén az alábbiakat javasoljuk:

- A helyi lakosok körében a település természeti és környezeti értékeinek bemutatását szolgáló előadások, rendszeres tájékoztatás megtartása
- Az iskolában a természet- és környezetvédelmi nevelés továbbfolytatása.
- Önkormányzati Hírlevélre történő feliratkozási lehetőségének biztosítása e-mail fiókkal rendelkező lakosok részére
- Környezet- és természetvédő szervezetek számára lehetőség megteremtése a témához kapcsolódó önkormányzati rendezvényeken való részvételére
- Infokommunikációs eszközök, térképek, tájékoztatók kihelyezése, üzemeltetése.

A fenntartható fejlődéshez kapcsolódóan

- Az Erdők Nemzetközi Napja (március 21.)
- A Víz Világnapja (március 22.)
- Madarak és Fák Napja (május 19.)
- A Talaj Világnapja (december 5.)

alkalmával a település honlapján, az iskolában és egyéb rendezvényekhez kapcsolódóan érdemes előadásokat, megemlékezéseket, bemutatókat tartani.

4.3.14. Temapark Pályázat

53.-as sorszámmal a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) keretében GINOP-7.1.3. Gyógyhelyek komplex turisztikai fejlesztése standard (egyfordulós) pályázati kiírás került meghirdetésre, melyen Parád Önkormányzat a volt strandfürdő területén 1,1 hektáron megvalósítandó Temapark pályázattal vesz részt. A terület déli fekvése, kedvező tájolása, klímája komplex funkció kialakítását teszi lehetővé. Sportolási célra futó folyosó, sport- és tornapálya létesülne, a fogadó épületben kávézó, étterem, kiállítóhely, vízmúzeum, család- és gyermekbarát projektelemek, szabadtéri játszótér, parkolóhelyek kialakítása valósulna meg. A temaparkhoz csatlakozna Parád és Recsk települések közigazgatási határa mentén vízfelületek (tavak) létrehozása is.

4.3.15. Timsó biztosítása gyógyászati célokra

Parádfürdőn a timsó (alunit)-bányászat 260 éves múltja tekint vissza. Az első fürdők a XVIII. század végén épültek, gyógyvizét 1813-tól gyógyászati célokra is használják. Az Európában egyedülálló vasas - timsós vízzel történő kádfürdős kezelést speciális nőgyógyászati kórképeknél, valamint a meddőség bizonyos eseteiben alkalmazzák. A mesterségesen előállított ásványvíz gyógyvízzé minősítése Országos Tisztiorvosi Hivatal által 2010. március 25-én hivatalosan megtörtént. A timsós vízzel történő kezelést az állami kórház ma is alkalmazza. A kórház gyógyvízellátása a régi bánya területéről táplálkozik. Eredetileg a bányából származó bányavizet hasznosították. A bányával egyidőben két ülepítőmedence létesült. Az eddig alkalmazott kinyerési módszer a közettörmelék áztatómedencékbe való helyezése és ott vezetékes vízzel történő kilúgzása. Az áztatómedencékben lévő anyagot hosszú ideje nem cserélték.

2007-ben vizsgálatok végzésére került sor annak eldöntésére, hogy az áztató medencékben levő kőzetanyag alkalmas-e még további kilúgzásra.

A vizsgálatok alapján megállapítást nyert, hogy az áztatómedencék kilúgozott, alacsonyabb hatóanyag-tartalmú - tovább már nem hasznosítható - részeinek eltávolítása szükséges.

Rövid távon javasolható friss kőzetanyag átmozgatása az áztatómedencékbe, a bennük még meglévő hatóanyag további kilúgozása és hasznosítása céljából. Az áztatómedencékben található teljesen kilúgozott, alacsony hatóanyag-tartalmú kőzetanyagot tehát el kell távolítani, melynek helyére a felhasználás intenzitásától függő gyakorisággal a friss kőzetanyagot, kell elhelyezni megfelelő vastagságban.

Hosszabb távon - figyelembe véve a kórház fejlesztési elképzeléseit -, javasolható a bánya bejárat 10 m-es részének átminősítése és kiállítóhelyként történő működtetése során kitermelt alunitos kőzet további kilúgoztatása.

4.4. Anyagi források

A célok eléréséhez szükséges tevékenységek anyagi forrásának biztosítása

A környezetvédelmi program céljainak elérése érdekében tett javaslatok megvalósítása a legtöbb esetben anyagi ráfordítást is igényel. Az anyagi feltételek biztosítása az Önkormányzat feladata, mely számára kiváló lehetőséget jelentenek a különböző pályázatok a finansziális kérdések megoldásában. Az egyes pályázati kiírásoknak megfelelően önállóan, társulási formában, vagy egyéb módon közreműködhet az Önkormányzat a pályázati, és a Környezetvédelmi programban lefektetett célok megvalósulásában.

Ezen pályázatok – többek között – az alábbiak:

GINOP	7.1.3	Gyógyhelyek komplex turisztikai fejlesztése
KEHOP	1.3.0	Fenntartható vízgazdálkodás infrastrukturális feltételeinek javítása
KEHOP	1.5.0	Dombvidéki vízgazdálkodás fejlesztése
KEHOP	2.2.1	Felhívás szennyvízelvezetés és –tisztítás, szennyvízkezelés megvalósítására
KEHOP	2.2.4	Felhívás szennyvízelvezetés és –tisztítás, szennyvízkezelés megvalósítására
KEHOP	4.1.0	Élőhelyek és fajok természetvédelmi helyzetének javítása a természetvédelmi kezelés és bemutatás infrastruktúrájának fejlesztése
TOP	1.1.3	Helyi gazdaságfejlesztés
TOP	1.3.1	Gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
TOP	2.1.3	Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések

A célok elérése érdekében a pénzügyi lehetőségek elemzését követően lehet felelősséggel dönteni, mely tevékenységeket képes, és hajlandó az Önkormányzat végezni.

5. Összefoglaló értékelés

Parád Nagyközség **gazdaságföldrajzi** adottságai (távol a megye két nagyobb városától, kétszer egy sávós kanyargós közúton közelíthető meg a Mátrán keresztül, nincs közvetlen vasúti összeköttetés, felhagyott ipari létesítmények a közelben) intenzív iparosításra nem kedvezőek.

Ugyanakkor a **természetföldrajzi** adottságok (tisztá környezeti levegő, jellegzetes geológiai, hidrogeológiai tulajdonságok – források, csevicék, mofetták, gyógyvizek) párosulva a természeti és épített környezet egyedi látnivalóival, kiváló lehetőséget biztosítanak az egészségturizmus és gyógyidegenforgalom fejlesztésére.

A településen a tiszta környezeti állapot megőrzése érdekében számos intézkedés történt. Megvalósult a csatornázás, a települési hulladék gyűjtése, hulladékgyűjtő szigetek kialakítása, a vízfolyások mederrendezése, a zöldfelület védelme és megújítása.

A település gyógyhely minősítéssel rendelkezik. A minősítés megújítására 2020-ban kerül sor, amikor is újabb gyógytényezők beintegrálását lehet elvégezni.

A Parádfürdői Állami Kórház gyógyfürdő minősítéssel, a Kórházban balneológiai célokra használt timsós-vasas víz gyógyvíz minősítéssel rendelkezik.

A Parádfürdői Erzsébet Park Hotel Gyógyszálló minősítést kapott.

Az egészségturizmus és gyógyidegenforgalom fejlesztését az Önkormányzat, a Kórház és a Gyógyszálló együttműködésében, fejlesztési források (pl. GINOP-7.3.1 Gyógyhelyek komplex turisztikai fejlesztése) felhasználásával célszerű elvégezni.

6. Irodalom

http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/telepulesek_ertekei/100_falu/Parad/pages/015_a_karolyiak.htm
http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/telepulesek_ertekei/100_falu/Parad/
<http://www.novenyzetiterkep.hu/node/401#6.4.23>. <http://www.evizig.hu/vrto/vrto.asp>
<http://www.ervzrt.hu/> <http://www.szennyviz-recskterseg.hu/kapcsolat.html>
<http://medaqua.hu/hu/gyogyviz/paradi-kenes> <http://enfo.agt.bme.hu/drupal/node/12496>
http://www.pevik.hu/new2/index.php?option=com_content&view=article&id=119&Itemid=196
www.muemlekem.hu <http://muemlekem.hu/muemlek?id=5815>
<http://muemlekem.hu/muemlek?id=5816> <http://muemlekem.hu/muemlek?id=5817>
<http://muemlekem.hu/muemlek?id=5818> <http://geo.kvvm.hu/tir/viewer.htm>
<http://www.turautak.com/cikkek/turautak/ilona-volgyi-geologiai-tanosveny--paradfurdo-.html>
<http://bnpi.hu/tanosveny/paradfurdo-ilona-volgyi-geologiai-tanosveny-33.html>
<http://bnpi.hu/oldal/matrai-tk-61.html> http://www.matrainfo.hu/tv_vedett.php#ilonafasor
http://www.matratourist.hu/hu/matrai_forrasok_es_g-id203.html
http://www.termeszetvedelem.hu/index.php?pg=pl_9-25-TT-82
<http://www.termeszetvedelem.hu/index.php?pg=hrs&mode=search&nev=&telepules=2112&orderby=telepules&direction=asc&headers=500> Kitaibel, P. (1799): Ueber die zu Parád im Hevescher Comitát befindlichen Mineralwasser. Literarische Anzeiger für Ungarn, 21. März, 45-61.
http://www.gyogyviz.hu/ogyfi_gyogyfurdo.htm
http://www.balneologia.hu/upload/balneologia/document/gyogyfurdok.htm?web_id=

Parád Nagyközség Polgármesterétől

3240 Parád, Kossuth L. u. 91.

Tel:36/364-118 Fax:36/364-525

E-mail: polgarmester.parad@t-online.hu

ELŐTERJESZTÉS A HELYI ADÓRENDELETEK FELÜLVIZSGÁLATÁHOZ

Tisztelt Képviselő-testület

A települési önkormányzatok alapvető feladata – a közhatalom helyi közügyekben való gyakorlása mellett – a helyi közszolgáltatások biztosítása.

E feladatoknak a helyi sajátosságokhoz és igényekhez, elvárásokhoz igazítható ellátása szükségessé teszi az önkormányzatok önálló gazdálkodása feltételeinek a megteremtését.

Ebbe a körbe illeszkedik a helyi adók rendszere, amelynek alkalmazása bővíti az önkormányzatok gazdasági mozgásterét.

A helyi adók rendszere a települési önkormányzat számára lehetőséget teremt a helyi önálló adóztatási jog gyakorlására, s ezzel együtt a helyi adópolitika kialakítására.

A települési önkormányzat képviselő-testülete helyi rendelettel az illetékességi területén, helyi adókat vezethet be.

Az önkormányzat adó megállapítási joga a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény meghatározott adóalanyokra és adótárgyakra terjed ki.

Az adókötelezettség az önkormányzat illetékességi területén a következő adótárgyakra terjed ki:

- az ingatlan tulajdonra, az ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogokra,
- nem állandó lakosként való tartózkodásra
- törvényben meghatározott gazdasági tevékenység gyakorlására.

Az önkormányzat rendeletével

- vagyoni típusú adók, *(építményadók, telekadó)*
- kommunális jellegű adók, *(Magánszemélyek kommunális adója, Idegenforgalmi adó)*
- helyi iparüzési adó

bevezetésére jogosult

Az önkormányzat adó megállapítási joga arra terjed ki, hogy bevezesse a helyi adókat, a már bevezetett adót hatályon kívül helyezze, illetőleg módosítsa, azzal, hogy az évközi módosítás naptári éven belül nem súlyosbíthatja az adóalanyok adóterheit.

Az adó mértékét a helyi sajátosságokhoz, az önkormányzat gazdasági körülményeihez és nem utolsósorban az adóalanyok teherviselő képességéhez igazodóan, a külön törvényben meghatározásra kerülő határokra figyelemmel kell megállapítani.

Az önkormányzat a Helyi adókról szóló törvényben meghatározott mentességeket, kedvezményeket továbbiakkal bővítheti.

Parád Nagyközség önkormányzatának a helyi iparűzési adóról szóló többször módosított 10/2002.(XII. 12.) valamint a magánszemélyek kommunális adójáról szóló 5/1999. (XII.15.) és az idegenforgalmi adóról szóló 11/2003. (XII.10.) önkormányzati rendelet módosításra szorul. A módosítás azonban jogszabály szerkesztési szempontból bonyolultabb lenne, mint a hatályon kívül helyezés, ezért a jelenleg hatályos rendeletek hatályon kívül helyezésére és a helyi adók egy, új önkormányzati rendeletben történő szabályozására teszek javaslatot.

Parád településen jelenleg

- magánszemélyek kommunális adója
- idegenforgalmi adó és
- iparűzési adó

fizetési kötelezettség terheli az egyes adóalanyokat.

Az adó mértéke a törvényi maximumhoz képest rendkívül mérsékelt.

A kommunális adó az alkalmazható 28.624 Ft-al szemben 4.000 Ft/év.

Az idegenforgalmi adó a maximálisan alkalmazható 505 Ft helyett 350 Ft/fő/vendégéjszaka.

Az iparűzési adó a 2 %-os maximummal szemben 1,5 %

A mentességek illetve kedvezményeket illetően:

A kommunális adó esetében a 70 év felettieket 50%-os, kedvezmény,

a beépítetlen (lakó, üdülő) területek és a komfort nélküli lakóépületek tulajdonosait teljes mentesség illetné meg.

Az 50 %-os kedvezmény a nyilvántartásaink szerint 265 ingatlan tulajdonost érintene az eddigieknél kedvezőbben. Ennek éves költségvetési kihatása, adóbevétel csökkenése 530.000 Ft.

Az iparűzési adó tekintetében új elemként merül fel a hatályos helyi adókról szóló törvény azon rendelkezése, amely a háziorvos, védőnő vállalkozó számára az iparűzési adómentesség alkalmazásának lehetőségéről rendelkezik.

Az adómentességnek valamennyi háziorvos, védőnő vállalkozó számára azonosnak kell lennie. Lényeges szabályokat tartalmaz a törvényben a háziorvosra, védőnőre vonatkozó fogalom-meghatározás: *„az a vállalkozó, aki/amely – gazdálkodó szervezatként vagy egyéni vállalkozóként – külön jogszabály alapján háziorvosi, házi gyermekorvosi, fogorvosi alapellátási vagy védőnői tevékenységet végez és nettó árbevételének legalább 80%-a e tevékenység (tevékenységek) végzésére vonatkozó, az Országos Egészségbiztosítási Pénztárral kötött finanszírozási szerződés alapján az Egészségbiztosítási Alapból származik.”*

Mindezt összefoglalva a következő feltételnek kell együttesen teljesülnie ahhoz, hogy 2017-től adómentességben részesüljön a háziorvos, fogorvos a településen:

- vállalkozásban kell működtetnie a háziorvosi, vagy fogorvosi alapellátást,
- nettó árbevételének legalább 80 %-a e tevékenységből származzon,
- az éves vállalkozási szintű adóalapja ne haladja meg a 20 millió forintot.

Jelenleg nem állnak olyan adatok rendelkezésünkre, amely alapján megállapítható lenne a fenti feltételek teljesülése.

Megállapítható, hogy döntően olyan orvosokra vonatkozik a törvényi keretszabály, ahol a bevétel túlnyomó többsége az OEP szerződésből származik, és e bevételi lehetőség mellett kell foglalkoztatni egy-két szak illetve egyéb dolgozót, gondoskodni a szükséges orvosi és egyéb eszközrendszeréről.

A javasolt módosítások az egyes adózók irányában adóteher növekedést nem okoznak, ennek ellenére a stabilitási törvény szerinti 30 napos kihirdetési szabályt jelen rendelet esetében is alkalmazni kívánjuk.

Kérjük az előterjesztés megvitatását és egyetértés esetén annak elfogadását.

Parád, 2016. október 20.

Mudriczki József
polgármester

**Parád Nagyközségi Önkormányzata Képviselő-testületének
.../2016. (... ...) önkormányzati rendelete
a helyi adókról**

(TERVEZET)

Parád Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete Magyarország Alaptörvényének 32. cikk (1) bekezdésének h) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva, a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 1. §-ának (1) bekezdésében és 6. §-ában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

1. A helyi adók fajtái és mértékük

1. §

Parád Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvényben (a továbbiakban: Htv.) meghatározott helyi adók közül, illetékességi területén az alábbi helyi adókat vezeti be:

- a) Helyi iparűzési adó
- b) Magánszemélyek kommunális adója
- c) Idegenforgalmi adó

2. §

Az adó mértéke:

- a) Helyi iparűzési adó esetén,
 - aa) a Htv. 37. § (1) bekezdése szerinti esetben **1,5%**,
 - ab) a Htv. 37. § (2) bekezdése alá tartozó esetben **5.000,- Ft/naptári nap**.
- b) Magánszemélyek kommunális adója esetén adótárgyanként **4.000,- Ft/év**.
- c) Idegenforgalmi adó esetén **350,- Ft/fő/vendégéjszaka**.

2. Kedvezmények, mentességek

3. §

- (1) A 2. § b) pontja alapján megállapított - kommunális - adóból **50 %** adókedvezmény illeti meg az adóalanyt, ha az adóév január 1-én betöltötte a 70. életévét.
- (2) A kedvezmény csak egy - az adóalany által életvitelszerűen lakott - ingatlan után vehető igénybe.

4. §

Mentes az adókötelezettség alól

- a) az 1. § a) pont szerinti adó esetén a vállalkozó háziorvos, fogorvos amennyiben vállalkozási szintű iparűzési adóalapja az adóévben a **20** millió forintot nem haladja meg,
- b) az 1. § b) pont szerinti adó esetén a Htv. 52. § 16. szerinti **telek**, valamint a **komfortnélküli lakás**

3. Záró rendelkezések

5. §

- (1) Ez a rendelet 2017. január 1-én lép hatályba.

(2) Hatályát veszti a helyi iparűzési adóról szóló 10/2002. (XII. 12.) önkormányzati rendelet, és azt módosító 13/2003. (XII. 10.) és 9/2004. (XIV. 29.) önkormányzati rendeletek, valamint a magánszemélyek kommunális adójáról szóló 5/1999. (XII. 15.) önkormányzati rendelet és az azt módosító 9/2004. (IV. 29.) és 11/2010. (XII. 15.) önkormányzati rendeletek, továbbá az idegenforgalmi adóról szóló 11/2003. (XII. 10.) önkormányzati rendelet.

Parád, 2016. október 15.

Mudriczki József
polgármester

Varró Gyula
jegyző

Parád Nagyközség Polgármesterétől

3240 Parád, Kossuth L. u. 91.
Tel:36/364-118 Fax:36/364-525
E-mail: parad@t-online.hu

Határozati Javaslat

Parád Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete megvitatta a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program keretében központi támogatásban részesített szennyvízelvezetési és -tisztítási, hulladékgazdálkodási és ivóvízminőség-javító beruházások megvalósítását szolgáló projektre vonatkozó konzorciumi együttműködési megállapodás tervezetét.

A projekt címe: Észak-magyarországi szennyvízelvezetési és kezelési fejlesztés 1.

(előzmény: Recsk és térsége szennyvízcsatorna-hálózatának és szennyvíztisztító telepének bővítése, korszerűsítése)

A Képviselő-testület egyhangúan egyetért azzal, hogy a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1084/2016. (II. 29.) Korm. határozat 2016.10.14-től hatályos módosítása miatt szükségessé váló - fenti című projekt megvalósításához szükséges konzorciumi együttműködési megállapodás - technikai módosításával.

A Képviselő-testület felhatalmazza Parád Nagyközség polgármesterét a módosított konzorciumi együttműködési megállapodás aláírására.

Határidő: azonnal

Felelős: Mudriczki József polgármester

Mudriczki József
polgármester

Varró Gyula
jegyző

KONZORCIUMI EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program keretében támogatásban részesített szennyvízelvezetési és -tisztítási, hulladékgazdálkodási és ivóvízminőség-javító beruházások megvalósítását szolgáló projektek megvalósítására

1. Preambulum

A KEHOP-2.2.2-15-2015-00031 Konzorcium (a továbbiakban: Konzorcium) a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (a továbbiakban: KEHOP) a **KEHOP-2.2.2** tárgyú felhívására KEHOP-2.2.2-15-2015-00031 azonosító számon regisztrált támogatási kérelmet nyújtott be, amelyet a KEHOP Irányító Hatósága (a továbbiakban: Támogató) a 2015.12.02-án kelt, IKT-2015-106-11-00000356 iktatószámú támogató levél szerint támogatásban részesített.

A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1084/2016. (II. 29.) Korm. határozat 2016.10.14-től hatályos módosítása szükségessé tette a projekt megvalósítására kötött konzorciumi együttműködési megállapodás technikai módosítását.

A projekt címe: **Észak-Magyarországi szennyvízelvezetési és -kezelési fejlesztés 1. (ÉMO 1)** (a továbbiakban: Projekt), melynek megvalósítására a Támogató támogatási szerződést köt a Konzorciummal.

Az Európai Unió vagy más nemzetközi szervezet felé vállalt kötelezettséggel összefüggő, a 2007-2013 programozási időszakban a Kormány által a nemzeti fejlesztési miniszter hatáskörébe utalt beruházások, valamint a 2014-2020 programozási időszakban a szennyvízelvezetési és -tisztítási, a hulladékgazdálkodási és az ivóvízminőség-javító beruházások megvalósításáról szóló 339/2014. (XII. 19.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 339/2014. (XII. 19.) Korm. rendelet] 15. §-a értelmében a Támogató a 2014-2020 programozási időszakban a KEHOP terhére finanszírozott derogációs és nem derogációs szennyvízelvezetési és -tisztítási, hulladékgazdálkodási, és ivóvízminőség-javító beruházások megvalósítását szolgáló projektek esetén – az NFP Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: NFP) és a Projekt 339/2014. (XII. 19.) Korm. rendelet 2. § 8. pontja szerinti végső kedvezményezettek (a továbbiakban: Végső kedvezményezett) által létrehozott – Konzorciummal köt támogatási szerződést. A támogatási szerződést a Konzorcium nevében az NFP, mint konzorciumvezető írja alá.

A Projekt megvalósítására a Konzorcium tagjai (az NFP, mint konzorciumvezető és a Projekt Végső kedvezményezettjei) az alábbi konzorciumi együttműködési megállapodást (a továbbiakban: Megállapodás) kötik:

2. Szerződő felek

A Konzorcium tagjai (a továbbiakban együtt: Tagok): Szervezet neve (Konzorciumvezető):	NFP Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft.
Postacím:	1554 Budapest, Pf.: 118.
Székhely:	1139 Budapest, Pap Károly utca 4-6.
Azonosító szám (törzsszám/cégjegyzékszám):	01-09-170224
Adószám:	24290188-2-41
Aláírássra jogosult képviselője:	Nagypál Sándor ügyvezető igazgató
Számlavezető pénzügyintézet neve:	Magyar Államkincstár Budapest
Számlaszám:	10032000-00332945-00000024

Szervezet neve (Végső kedvezményezett):	Bugyi Nagyközség Önkormányzata
Postacím:	2347 Bugyi, Beleznay tér 1.
Székhely:	2347 Bugyi, Beleznay tér 1.
Azonosító szám (törzs-szám/cégjegyzékszám):	730358
Adószám:	15730356-2-13
Aláírássra jogosult képviselője:	Somogyi Béla polgármester
Számlavezető pénzügyintézet neve:	B3 Takarékszövetkezet
Számlaszám:	64400020-30104806-71100016

Szervezet neve (Végső kedvezményezett):	Csömör Nagyközség Önkormányzata
Postacím:	2141 Csömör, Szabadság út 5.
Székhely:	2141 Csömör, Szabadság út 5.
Azonosító szám (törzs-szám/cégjegyzékszám):	730459
Adószám:	15730459-2-10
Aláírássra jogosult képviselője:	Fábri István
Számlavezető pénzügyintézet neve:	Raiffeisen Bank Zrt.
Számlaszám:	12001008-00131603-00100007

Szervezet neve (Végső kedvezményezett):	Pétervására Város Önkormányzata
Postacím:	3250 Pétervására, Szabadság tér 1.
Székhely:	3250 Pétervására, Szabadság tér 1.
Azonosító szám (törzs-szám/cégjegyzékszám):	379359
Adószám:	15379353-2-10
Aláírássra jogosult képviselője:	Eged István polgármester
Számlavezető pénzügyintézet neve:	OTP NyRt.
Számlaszám:	11739085-15379353-00000000

Szervezet neve (Végső kedvezményezett):	Erdőkövesd Község Önkormányzata
Postacím:	3252 Erdőkövesd, II. Rákóczi F. u. 39.
Székhely:	3252 Erdőkövesd, II. Rákóczi F. u. 39.
Azonosító szám (törzs-szám/cégjegyzékszám):	381521
Adószám:	15381529-1-10
Aláírássra jogosult képviselője:	Gombás Dezsőné polgármester
Számlavezető pénzügyintézet neve:	OTP NyRt.
Számlaszám:	11739085-15381529-00000000

Szervezet neve:	Váraszó Község Önkormányzata
Postacím:	3254 Váraszó, II. Rákóczi F. u.1.
Székhely:	3254 Váraszó, II. Rákóczi F. u.1.
Azonosító szám (törzsszám/cégjegyzékszám):	381554
Adószám:	15381550-1-10
Aláírássra jogosult képviselője:	Pál István László polgármester
Számlavezető pénzügyintézet neve:	OTP NyRt.
Számlaszám:	11739085-15381550-00000000

Szervezet neve:	Istenmezeje Község Önkormányzata
Postacím:	3253 Istenmezeje, Nefelejcs u. 18.
Székhely:	3253 Istenmezeje, Nefelejcs u. 18.
Azonosító szám (törzsszám/cégjegyzékszám):	729183
Adószám:	15729181-2-10
Aláírássra jogosult képviselője:	Nagy-Szű Péter polgármester
Számlavezető pénzügyintézet neve:	OTP NyRt.
Számlaszám:	11730009-15379140-00000000

Szervezet neve:	Bükkszenterzsébet Község Önkormányzata
Postacím:	3257 Bükkszenterzsébet, Szabadság út 199.
Székhely:	3257 Bükkszenterzsébet, Szabadság út 199.
Azonosító szám (törzsszám/cégjegyzékszám):	729501
Adószám:	15729507-1-10
Aláírássra jogosult képviselője:	Ortó Szilárd polgármester
Számlavezető pénzügyintézet neve:	OTP NyRt.
Számlaszám:	11739085-15381653-00000000

Szervezet neve:	Tarnalelesz Község Önkormányzata
Postacím:	3258 Tarnalelesz Fedémesi út 8.
Székhely:	3258 Tarnalelesz Fedémesi út 8.
Azonosító szám (törzs-szám/cégjegyzékszám):	379250
Adószám:	15379250-2-10
Aláírássra jogosult képviselője:	Kovács Béla polgármester
Számlavezető pénzügyintézet neve:	Eger és Környéke Takarékszövetkezet
Számlaszám:	62800321-11050360-00000000

Szervezet neve:	Szentdomonkos Község Önkormányzata
Postacím:	3259 Szentdomonkos, Szabadság út 48.
Székhely:	3259 Szentdomonkos, Szabadság út 48.
Azonosító szám (törzs-szám/cégjegyzékszám):	381675
Adószám:	15381677-1-10
Aláírássra jogosult képviselője:	Kovács Zoltán polgármester
Számlavezető pénzügyintézet neve:	Eger és Környéke Takarékszövetkezet
Számlaszám:	62800321-11025942-00000000

Szervezet neve:	Recsk Nagyközségi Önkormányzat
Postacím:	3245 Recsk Pf. 6.
Székhely:	3245 Recsk, Kossuth L. út 165.
Azonosító szám (törzs-szám/cégjegyzékszám):	729226
Adószám:	15729222-2-10
Aláírássra jogosult képviselője:	Nagy Sándor polgármester
Számlavezető pénzügyintézet neve:	OTP NyRt.
Számlaszám:	11739092-15379315-00000000

Szervezet neve:	Mátraballa Községi Önkormányzat
Postacím:	3247 Mátraballa, Iskola u. 5.
Székhely:	3247 Mátraballa, Iskola u. 5.
Azonosító szám (törzsszám/cégjegyzékszám):	379173
Adószám:	15379171-2-10
Aláírássra jogosult képviselője:	Dudás Róbert polgármester
Számlavezető pénzügyintézet neve:	Gyöngyös-Mátra Takarékszövetkezet
Számlaszám:	62000129-11029575-00000000

Szervezet neve:	Bodony Községi Önkormányzat
Postacím:	3243 Bodony, Liget utca 2.
Székhely:	3243 Bodony, Liget utca 2.
Azonosító szám (törzsszám/cégjegyzékszám):	729468
Adószám:	15729466-2-10
Aláírássra jogosult képviselője:	Kovács István polgármester
Számlavezető pénzügyintézet neve:	Gyöngyös-Mátra Takarékszövetkezet
Számlaszám:	62000112-10000018-00000000

Szervezet neve:	Mátraderecske Községi Önkormányzat
Postacím:	3246 Mátraderecske, Hősök tere 12.
Székhely:	3246 Mátraderecske, Hősök tere 12.
Azonosító szám (törzsszám/cégjegyzékszám):	379184
Adószám:	15379188-2-10
Aláírássra jogosult képviselője:	Forgó Gábor polgármester
Számlavezető pénzügyintézet neve:	OTP NyRt.
Számlaszám:	11739009-15379188-00000000

Szervezet neve:	Parád Nagyközségi Önkormányzat
Postacím:	3240 Parád, Kossuth Lajos utca 91.
Székhely:	3240 Parád, Kossuth Lajos utca 91.
Azonosító szám (törzs-szám/cégjegyzékszám):	729215
Adószám:	15729215-2-10
Aláírássra jogosult képviselője:	Mudriczki József polgármester
Számlavezető pénzügyintézet neve:	Gyöngyös-Mátra Takarékszövetkezet
Számlaszám:	62000150-11026699-00000000

A jelen Megállapodást aláíró minden Végső kedvezményezett tudomásul veszi, hogy a 339/2014. (XII. 19.) Korm. rendelet 15. §-a szerint a Konzorcium vezetője az NFP (a továbbiakban: Konzorciumvezető). A Konzorciumvezető személyét a Végső kedvezményezettek jelen Konzorciumi Együttműködési Megállapodással megerősítik.

A Konzorciumvezető a Projekt megvalósítása, valamint a Konzorcium fenntartása és megfelelő működtetése érdekében koordinálja a Konzorcium működését, irányítja a Projekt határidőben történő megvalósítását.

Ha jelen Megállapodást több Végső kedvezményezett írja alá, a Végső kedvezményezetteknek a jelen Megállapodás 9. pontjában, vagy a jelen Megállapodás mellékletét képező külön megállapodásban szükség esetén meg kell állapodniuk az alábbiakban:

- a) a Projekt eredményeképpen létrejövő vagyon megosztása a Végső kedvezményezettek között,
- b) ha a Projekt keretében megvalósuló fejlesztés állami tulajdonon jön létre, a létrejövő vagyonelemek tulajdoni helyzetének megosztása, rendezése a Végső kedvezményezett és az állami tulajdon felett tulajdonosi jogokat gyakorló szerv között,
- c) a Projekt megvalósítására vonatkozó számlázási rend,
- d) a gesztor település kijelölése.

3. A Tagok jogai és kötelezettségei

3.1. A Megállapodás aláírásával a Tagok kijelentik, hogy a Támogató által a Konzorciumvezető részére megküldött támogatási szerződés-tervezet rendelkezéseit és annak mellékleteit ismerik, azt magukra nézve kötelezőnek ismerik el, továbbá tudomásul veszik, hogy az abban foglalt kötelezettségek minden Tagra nézve kötelező érvényűek.

A Megállapodás aláírása kifejezi továbbá a Tagok azon szándékát is, hogy a Projekt befejezését követően a Projektben meghatározott célok megvalósítása érdekében a támogatási kérelemben és a támogatási szerződésben leírtaknak megfelelően a fenntartási időszakban is jelen Megállapodásban foglaltak szerint együttműködnek, az elért eredmények további folyamatos fenntartását – jelen Megállapodás 3.9. pontja szerint – biztosítják.

Végső kedvezményezett a Megállapodás aláírásával a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:11. §-a és 6:15. §-a alapján meghatalmazza a Konzorciumvezetőt, hogy a támogatási szerződést és annak esetleges módosításait, valamint a kifizetési igénylést és annak részeként benyújtandó dokumentumokat, valamint a változás bejelentéseket nevében és helyette benyújtsa. A Tagok nevére szóló benyújtandó dokumentumokat a Tagok kötelesek megfelelően aláírni, illetve a jogszabályban meghatározott esetekben záradékolni. Amennyiben a támogatási szerződés módosítását eredményező, a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet] 86. § (1) bekezdése szerinti körülmény merül fel, a Végső kedvezményezett köteles azt a Konzorciumvezetőnek jelezni, illetve a Tagokkal egyeztetni a módosítás kérelmezését megelőzően. A Konzorciumvezető köteles biztosítani,

hogy a Végső kedvezményezett a Támogató által küldött támogatási szerződés módosításának tervezetét előzetesen elfogadja.

A támogatási szerződésben rögzített kötelezettségek a Projekt szintjén értendők.

A Konzorciumvezető a Megállapodás aláírásával kötelezettséget vállal arra, hogy a támogatási szerződés másolatát és annak esetleges módosításait a támogatási szerződés mindkét fél által aláírt példányának kézhezvételét követő 5 munkanapon belül megküldi a Végső kedvezményezettnek.

A Végső kedvezményezett a Megállapodás aláírásával a Ptk. 6:11. §-a és 6:15. §-a alapján meghatalmazza továbbá a Konzorciumvezetőt, hogy minden olyan nyilatkozatot megtegyen a Konzorcium nevében és javára, amely a Projekt támogatási szerződés szerinti határidőben történő megvalósításához szükséges. A nyilatkozatok Konzorciumvezető általi aláírásával hitelesnek tekintendők, ahhoz a Végső kedvezményezett külön aláírása nem szükséges. A megtett nyilatkozatokról a Konzorciumvezető szükség esetében a Végső kedvezményezett előzetes véleményét kérheti és biztosítja, hogy a Végső kedvezményezett a nyilatkozat tartalmát megismerje.

3.2. A Tagok a Projekt megvalósítása során kötelesek együttműködni egymással, a jelen Megállapodásban, illetve a támogatási kérelemben vállalt kötelezettségeinek teljesítését elősegíteni, a teljesítéshez szükséges információt e Megállapodásban szabályozottak szerint megadni.

A Végső kedvezményezett biztosítja, hogy a Projekt keretében megkötött vállalkozási szerződésben foglalt munkákat a tulajdonukban vagy használatukban lévő területeken a Projekt keretében kötött vállalkozási szerződésben meghatározott vállalkozók/kivitelezők – a Projekt megvalósításához szükséges mértékben – elvégezzék. Biztosítja továbbá, hogy a vállalkozók/kivitelezők a vállalkozási/kivitelezési szerződésben foglaltak teljesítéséhez szükséges információkat, adatokat megkapják.

A Konzorciumvezető kötelezi magát arra, hogy a Támogatónak és a Projekt megvalósításának ellenőrzésére jogszabály és a támogatási szerződés alapján jogosult szervezetnek a Projekt megvalósításával kapcsolatos bármilyen közléséről a Végső kedvezményezettet tájékoztatja.

A Végső kedvezményezett köteles tájékoztatni a Konzorciumvezetőt, ha a Projekt keretében általa vállalt tevékenység megvalósítása akadályba ütközik, meghiúsul, vagy késedelmet szenved, illetve bármely olyan körülményről, amely a Projekt megvalósítását befolyásolja.

A Projekt költségvetését érintő változások bejelentését, valamint az azt alátámasztó dokumentációt a tagonként meghatározott támogatási összegre vonatkozóan a Konzorciumvezető készíti el a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet szerinti elektronikus alkalmazások segítségével.

A Tagok közötti, a támogatás összegére vonatkozó költségátcsoportosítás a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 86. §-ában, a támogatási szerződés módosítására vonatkozó előírások szerint kezdeményezhető.

Amennyiben a Támogató a Projekttel kapcsolatban tájékoztatást kér a Konzorciumvezetőtől, a Konzorciumvezető felhívására a Végső kedvezményezett köteles a Projekt keretében általuk vállalt tevékenységről a megfelelő információt olyan határidőben megadni, hogy a Konzorciumvezető a Támogató által megszabott határidőben a kért tájékoztatást megadhassa. A határidők mulasztásából eredő jogkövetkezményekért a határidőt be nem tartó Tag felel.

3.3. A Projekt megvalósítása érdekében a Tagok az alábbi **tevékenységek megvalósítását** vállalják, a Projektben foglalt tevékenységekkel, mérőföldkövekkel, műszaki, szakmai tartalommal, illetve költségvetéssel összhangban:

	Tag neve	Tevékenység	A tevékenységre jutó elszámolható költség összege (Ft)	A tevékenységre jutó támogatás összege (Ft)
1.	Konzorciumvezető	Mérnöki feladatok	63 969 351	60 388 721
2.	Konzorciumvezető	Projekt előkészítés	143 947 275	135 985 584
3.	Konzorciumvezető	Egyéb szolgáltatások (Rezsi költségek)	22 304 559	21 080 179
4.	Konzorciumvezető	Közbeszerzés	28 789 453	27 197 115
5.	Konzorciumvezető	Projekt menedzsment	38 353 441	36 271 292
6.	Végső kedvezményezett Bugyi Nagyközség Önkormányzata	Építés	827 344 603	731181 757
7.	Végső kedvezményezett Bugyi Nagyközség Önkormányzata	Egyéb szolgáltatások (PR és nyilvánosság)	4 637 061	4 381 556
8.	Végső kedvezményezett Csömör Nagyközség Önkormányzata	Építés	474 920 844	451 174 802
9.	Végső kedvezményezett Csömör Nagyközség Önkormányzata	Egyéb szolgáltatások (PR és nyilvánosság)	2 668 094	2 534 689
10.	Végső kedvezményezett Tarnalelesz Községi Önkormányzat	Építés	110 278 682	102 999 403
11	Végső kedvezményezett Tarnalelesz Községi Önkormányzat	Egyéb szolgáltatások (PR és nyilvánosság)	618 084	577 285
12	Végső kedvezményezett Erdőkövesd Község Önkormányzata	Építés	44 111 473	41 199 762

13	Végső kedvezményezett Erdőkövesd Község Önkormányzata	Egyéb szolgáltatások (PR és nyilvánosság)	247 233	230 914
14.	Végső kedvezményezett Pétervására Város Önkormányzata	Építés	143 362 299	133 899 236
15.	Végső kedvezményezett Pétervására Város Önkormányzata	Egyéb szolgáltatások (PR és nyilvánosság)	803 504	750 466
16.	Végső kedvezményezett Váraszó Község Önkormányzata	Építés	38 597 539	36 049 791
17	Végső kedvezményezett Váraszó Község Önkormányzata	Egyéb szolgáltatások (PR és nyilvánosság)	216 329	202 050
18	Végső kedvezményezett Szentdomonkos Községi Önkormányzat	Építés	38 597 539	36 049 791
19	Végső kedvezményezett Szentdomonkos Községi Önkormányzat	Egyéb szolgáltatások (PR és nyilvánosság)	216 329	202 050
20	Végső kedvezményezett Bükkcenterzsébet Község Önkormányzata	Építés	60 653 276	56 649 673
21	Végső kedvezményezett Bükkcenterzsébet Község Önkormányzata	Egyéb szolgáltatások (PR és nyilvánosság)	339 952	317 512
22	Végső kedvezményezett Istenmezeje Község Önkormányzata	Építés	115 792 617	108 149 374
23	Végső kedvezményezett Istenmezeje Község Önkormányzata	Egyéb szolgáltatások (PR és nyilvánosság)	648 988	606 150
24	Végső kedvezményezett Parád Nagyközségi Önkormányzat	Építés	236 991 203	224 945 566

25	Végső kedvezményezett Parád Nagyközségi Önkormányzat	Egyéb szolgáltatások (PR és nyilvánosság)	1 328 277	1 260 764
26	Végső kedvezményezett Mátraballa Községi Önkormányzat	Építés	4 166 999	3 955 201
27	Végső kedvezményezett Mátraballa Községi Önkormányzat	Egyéb szolgáltatások (PR és nyilvánosság)	23 355	22 168
28	Végső kedvezményezett Recsk Nagyközség Önkormányzata	Építés	340 195 761	322 904 509
29	Végső kedvezményezett Recsk Nagyközség Önkormányzata	Egyéb szolgáltatások (PR és nyilvánosság)	1 906 713	1 809 800
30	Végső kedvezményezett Mátraderecske Községi Önkormányzat	Építés	131 546 043	124 859 905
31	Végső kedvezményezett Mátraderecske Községi Önkormányzat	Egyéb szolgáltatások (PR és nyilvánosság)	737 283	699 809
32	Végső kedvezményezett Bodony Községi Önkormányzat	Építés	627 860	595 948
33	Végső kedvezményezett Bodony Községi Önkormányzat	Egyéb szolgáltatások (PR és nyilvánosság)	3 519	3 340

A Tagok felelnek az általuk vállalt jelen pontban részletezett feladatoknak az elvégzéséért.

3.4. Az egyes Tagok által a Projekt keretében elszámolható költség összegét, és az arra jutó támogatást a következő táblázat tartalmazza¹

¹ A monitoring és információs rendszerben tagi szinten rögzített adatoknak jelen táblázat tartalmával összhangban kell állniuk.

	Tag neve	Elszámolható költség (Ft)	Támogatási összeg (Ft)
1.	Konzorciumvezető	276 019 322	260 645 371
2.	Végső kedvezményezett Bugyi Nagyközség Önkormányzata	831 981 664	786 138 867
3	Végső kedvezményezett Csömör Nagyközség Önkormányzata	477 588 938	453 709 491
4	Végső kedvezményezett Tarnalelesz Községi Önkormányzat	110 896 766	103 576 688
5	Végső kedvezményezett Erdőkövesd Község Önkormányzata	44 358 706	41 430 676
6.	Végső kedvezményezett Pétervására Város Önkormányzata	144 165 803	134 649 702
7	Végső kedvezményezett Váraszó Község Önkormányzata	38 813 868	36 251 841
8	Végső kedvezményezett Szentdomonkos Községi Önkormányzat	38 813 868	36 251 841
9	Végső kedvezményezett Bükkszenterzsébet Község Önkormányzata	60 993 228	56 967 185
10	Végső kedvezményezett Istenmezeje Község Önkormányzata	116 441 605	108 755 524
11	Végső kedvezményezett Parád Nagyközségi Önkormányzat	238 319 480	226 206 330
12	Végső kedvezményezett Mátraballa Községi Önkormányzat	4 190 354	3 977 369

13	Végső kedvezményezett Recsk Nagyközség Önkormányzata	342 102 474	324 714 309
14	Végső kedvezményezett Mátraderecske Községi Önkormányzat	132 283 326	125 559 714
15	Végső kedvezményezett Bodony Községi Önkormányzat	631 379	599 288

3.5. A Tagok a Projekt megvalósításához az alábbi támogatott önerővel rendelkeznek, amely összesen a Projekt elszámolható költségének 9,291779%-át képezi, az alábbi megoszlásban²:

	Tag neve	Önerő formája	Önerő összege (Ft)
1.	Konzorciumvezető	egyéb, saját forrás kiegészítő támogatás	15 373 951
2.	Végső kedvezményezett Bugyi Nagyközség Önkormányzata	egyéb, saját forrás kiegészítő támogatás	45 842 797
3.	Végső kedvezményezett Csömör Nagyközség Önkormányzata	egyéb, saját forrás kiegészítő támogatás	23 879 447
4.	Végső kedvezményezett Tarnalelesz Községi Önkormányzat	egyéb, saját forrás kiegészítő támogatás	7 320 078
5.	Végső kedvezményezett Erdőkővesd Község Önkormányzata	egyéb, saját forrás kiegészítő támogatás	2 928 030
6.	Végső kedvezményezett Pétervására Város Önkormányzata	egyéb, saját forrás kiegészítő támogatás	9 516 101
7	Végső kedvezményezett Váraszó Község Önkormányzata	egyéb, saját forrás kiegészítő támogatás	2 562 027
8	Végső kedvezményezett Szentdomonkos Községi Önkormányzat	egyéb, saját forrás kiegészítő támogatás	2 562 027

² A monitoring és információs rendszerben tagi szinten rögzített adatoknak jelen táblázat tartalmával összhangban kell állniuk.

9	Végső kedvezményezett Bükkszenterzsébet Község Önkormányzata	egyéb, saját forrás kiegészítő támogatás	4 026 043
10	Végső kedvezményezett Istenmezeje Község Önkormányzata	egyéb, saját forrás kiegészítő támogatás	7 686 081
11	Végső kedvezményezett Parád Nagyközségi Önkormányzat	egyéb, saját forrás kiegészítő támogatás	12 113 150
12	Végső kedvezményezett Mátraballa Községi Önkormányzat	egyéb, saját forrás kiegészítő támogatás	212 985
13	Végső kedvezményezett Recsk Nagyközség Önkormányzata	egyéb, saját forrás kiegészítő támogatás	17 388 165
14	Végső kedvezményezett Mátraderecske Községi Önkormányzat	egyéb, saját forrás kiegészítő támogatás	6 723 612
15	Végső kedvezményezett Bodony Községi Önkormányzat	egyéb, saját forrás kiegészítő támogatás	32 091

A Tagok önerejének biztosítása az Unió fejlesztések fejezetbe tartozó fejezeti kezelésű előirányzatok felhasználásának rendjéről szóló 549/2013. (XII. 30.) Korm. rendelet 22. § (2) bekezdés, valamint a 23. § (4) bekezdése valamint a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1084/2016. (II. 29.) Korm. határozat 2. melléklete alapján történik. A 272/2014. (XI. 5.) 77. § (3a) bekezdés értelmében arról a Tagok külön nyilatkozatot nem állítanak ki.

3.6. A támogatás igényléséhez szükséges, a Projekt előrehaladásáról és eredményeiről szóló információkat is tartalmazó kifizetési igényléseket, záró kifizetési igénylést és Projekt fenntartási jelentéseket (a továbbiakban együtt: beszámoló) a Konzorcium nevében a Konzorciumvezető állítja össze a monitoring és információs rendszerben és azon keresztül küldi meg a Támogatónak. A Végső kedvezményezett közreműködik a beszámoló összeállításával kapcsolatos feladatok ellátásában, a Projekt keretében nála felmerülő költségeket elkülönített számviteli nyilvántartásba veszi.

A Végső kedvezményezett a Projekt magvalósítására vonatkozó számlákat és azok kötelező mellékleteit – a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendeletben szabályozott – záradékkal ellátva, elektronikus formában küldi meg a Konzorciumvezetőnek a Konzorciumvezető által kért határidőben.

A Végső kedvezményezett a Projekt keretében általuk vállalt tevékenységek előrehaladásáról, a kapcsolódó költségek elszámolásáról a támogatási szerződésben meghatározott mérföldkövek elérését megelőző 15 munkanappal köteles tájékoztatni a Konzorciumvezetőt, aki a szükséges információkat rögzíti a monitoring és információs rendszerben és köteles csatolni a támogatási szerződésben előírt mellékleteket.

A mérföldkövek közötti kifizetési igénylést a Konzorciumvezető kezdeményezhet az előbbiek szerint információknak a monitoring és információs rendszerben történő rögzítésével.

A Támogató felé benyújtásra kerülő mérföldkövek közötti kifizetési igénylésnek el kell érnie a kifizetési igénylések benyújtására a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendeletben meghatározott korlátokat.

A Tagok tudomásul veszik, hogy a kifizetési igényléshez tartozó, általuk benyújtott elszámoló bizonylatokra jutó, a Támogató által jóváhagyott támogatást a Támogató közvetlenül utalja a kifizetési igénylésben megjelölt, a monitoring és információs rendszerben rögzített bankszámlákra.

A Támogató legfeljebb annak a támogatási mértéknek, illetve összegnek megfelelő támogatást utal a Tag részére, amelyet a felhívás, illetve a támogatásról szóló döntés az adott Tag vonatkozásában maximálisan meghatározott.

Amennyiben az esedékes támogatás folyósítását megelőző ellenőrzés alapján megállapítható, hogy a Tagoknak lejárt esedékességű, meg nem fizetett köztartozása van, a Támogató az adott Tagra jutó támogatás folyósítását felfüggeszti.

Amennyiben a Támogató szabálytalanság vagy a támogatási szerződés megszegése miatt már kifizetett támogatás visszafizetését rendeli el, a Tag köteles az általa okozott szabálytalanság vagy szerződésszegés miatt visszakövetelt összeget közvetlenül a Támogató részére visszafizetni, az erre irányuló felszólításában foglaltak szerint.

Ha nem állapítható meg, hogy a szabálytalanság elkövetésében vagy a támogatási szerződés megszegésében a Tagok milyen mértékben működtek közre és a Tagok a visszafizetési kötelezettségüket a visszafizetési felszólításban meghatározott időpontig nem teljesítik, a Támogató a követelése teljes összegét bármely Taggal szemben érvényesítheti.

3.7. A Konzorciumra vonatkozó speciális szabályokat a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 140. §-a tartalmazza.

A Konzorcium fenntartása és megfelelő működtetése a Konzorciumvezető kötelezettsége, amelyek elmulasztásából eredő károkért a Támogató irányában a Konzorciumvezető tartozik felelősséggel.

A Konzorcium fenntartása és megfelelő működtetése körében a Konzorciumvezető a támogatási szerződésben meghatározott cél elérése érdekében összehangolja a Tagok tevékenységét és szervezi a Konzorcium munkáját. Ez a rendelkezés nem érinti a Tagok jelen Megállapodás alapján vállalt kötelezettségeikért való egymással szemben fennálló felelősségét.

3.8. A 339/2014. (XII. 19.) Korm. rendelet 7. § (3) bekezdése értelmében a Konzorciumvezető előkészíti a Projektet, ellátja a Projekt megvalósításával kapcsolatos projektmenedzsment, valamint műszaki ellenőri feladatokat és lebonyolítja a beszerzési és közbeszerzési eljárásokat.

A Konzorciumvezető a támogatási szerződés megkötését követően intézkedik a 3.8. pont első bekezdésében meghatározott feladataihoz tartozó költség típusokra és a rezsiköltségre jutó támogatás 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 192/B. § (1) bekezdése szerint lehívásáról. A projektmenedzsment tevékenységhez kapcsolódó általános (rezsi) költségeket a Konzorciumvezető jogosult elszámolni. A Konzorciumvezető a projektmenedzsment feladatok ellátásába – külön megállapodás alapján – bevonhatja a Végső kedvezményezettet.

A Konzorciumvezető feladata a beruházás megvalósításához szükséges hatósági engedélyek, valamint a beruházás megvalósítási helyszíneit érintő ingatlanok tulajdoni viszonyainak rendezéséhez szükséges engedélyek, hozzájárulások beszerzése. A Végső kedvezményezett a Megállapodás aláírásával – Ptk. 6:11. §-a és 6:15. §-a alapján – meghatalmazza a Konzorciumvezetőt arra, hogy a Végső kedvezményezett nevében és javára eljárjon a Projekt megvalósításához szükséges hatósági engedélyek és szakhatósági állásfoglalások beszerzése, a beruházás helyszínén szolgáló ingatlanok rendelkezésre állásához szükséges tulajdoni viszonyok (tulajdonjog vagy szolgalmi jog létesítésére vagy a későbbi szolgalmi jog alapításához szükséges tulajdonosi hozzájárulások megszerzése) rendezése ügyében.

A Konzorciumvezető feladatát képezi továbbá minden, a beruházáshoz kapcsolódó egyéb szolgáltatásról való gondoskodás, úgy, mint pl. vagyoneértékelések, hatásvizsgálatok, tanulmányok elkészítése, elkészíttetése.

A Konzorciumvezető 3.8. pont első bekezdésében foglalt előkészítési, közbeszerzési, valamint a műszaki ellenőri feladatainak ellátása tekintetében jogosult beszerzési/közbeszerzési eljárást lefolytatni és a feladatok ellátásához szakértői szolgáltatást igénybe venni, figyelembe véve a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 5. mellékletében foglalt előírásokat. A Végső kedvezményezett a Megállapodás aláírásával a - Ptk. 6:11. §-a és 6:15. §-a alapján – meghatalmazza a Konzorciumvezetőt a Projekt megvalósításához szükséges árubeszerzés és építési beruházás beszerzése tekintetében a beszerzési/közbeszerzési eljárásoknak a Végső kedvezményezett helyett és nevében történő lefolytatására, a nyertes ajánlattevő kiválasztására, valamint a nyertes ajánlattevővel/ajánlattevőkkel – a Végső kedvezményezett nevében és annak javára – szükség esetén keretmegállapodás(ok) aláírására.

A Konzorciumvezető jelen Megállapodásban szabályozott közbeszerzéseket/beszerzéseket a – honlapján is közzétett és elérhető – közbeszerzési szabályzata alapján bonyolítja, a közbeszerzési eljárások lefolytatásához szükséges, a jogszabály által előírt minőségbiztosítási folyamatokban, az ahhoz szükséges nyilatkozatokat megteszi.

A Konzorciumvezető a fenntartási időszakban az alábbi feladatokat látja el:

- a) a Végső kedvezményezett által biztosított adatok alapján benyújtja a fenntartási jelentést, valamint
- b) részt vesz a Támogató és egyéb hatóságok által a Projekttel összefüggésben lefolytatott ellenőrzéseken és a rendelkezésére álló adatok, dokumentumok és információk biztosításával segíti annak lebonyolítását.

3.9. A Végső kedvezményezett közreműködik a 3.8. pont szerinti hatósági és egyéb, a beruházás megvalósítási helyszíneit érintő ingatlanok tulajdoni viszonyainak rendezéséhez szükséges engedélyek, hozzájárulások beszerzésében és az ahhoz szükséges adatokat, dokumentumokat (előzetes tervek, dokumentumok, tanulmányok, illetve az azokhoz kapcsolódó állásfoglalások, levelezések stb.) a Konzorciumvezető rendelkezésére bocsátja.

A Végső kedvezményezett közreműködik továbbá a Projekt megvalósításához szükséges árubeszerzés és építési beruházás beszerzéséhez szükséges közbeszerzési dokumentáció és műszaki leírás összeállításában, a kivitelezés során felmerülő feladatok ellátásában, a kivitelező teljesítésének ellenőrzésében, igazolásában, valamint a pót- és utómunkák felmérésében és megvalósításának felügyeletében.

A Végső kedvezményezett a teljesítési igazolás kiállítására kizárólag a Mérnök által kiadott teljesítési igazolás birtokában jogosult.

A Végső kedvezményezett ellátja a Projekt megvalósításával összefüggésben a vonatkozó uniós jogszabályokban kötelezően előírt nyilvánosság biztosításához és a tájékoztatáshoz kapcsolódó feladatokat. E feladatok egységes, koordinált ellátása érdekében a Végső kedvezményezett a Konzorciumvezető részére jóváhagyásra megküldi a tervezett formális és informális tájékoztatási tevékenység célját és javasolt tartalmát. A Konzorciumvezető a tájékoztatási tevékenységre vonatkozó véleményéről, illetve a tervezett kommunikáció jóváhagyásáról 10 munkanapon belül tájékoztatja a Végső kedvezményezettet.

A Végső kedvezményezett a beruházás megvalósulása után – a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendeletben, valamint a támogatási szerződésben rögzített feltételekkel – köteles a létrejött infrastruktúra üzembe helyezésére, a számviteli szabályok szerinti aktiválására és a saját anyagi eszközeivel való fenntartására. A Végső kedvezményezett köteles továbbá a támogatással megvalósult infrastruktúra üzemeltetésének feltételeiről, valamint az infrastruktúrával ellátandó közszolgáltatás biztosításáról gondoskodni.

4. Kapcsolattartás

A Tagok a Megállapodás, valamint a támogatási szerződés teljesítésének időtartamára kapcsolattartókat jelölnek ki. A kapcsolattartó nevééről, postacíméről, telefon és telefax-számáról, elektronikus levélcíméről a jelen Megállapodást aláíró Végső kedvezményezett a jelen Megállapodás aláírását követően 5 munkanapon belül tájékoztatja a Konzorciumvezetőt. A Konzorciumvezető a kapcsolattartók nevééről és elérhetőségéről tájékoztatja a Végső kedvezményezettet.

A kijelölt kapcsolattartók negyedévente legalább egy alkalommal szóbeli egyeztetést tartanak, amelyen megvitatják a Projekt megvalósításának előrehaladásával kapcsolatos teendőket. A szóbeli egyeztetést a Konzorciumvezető kijelölt kapcsolattartója hívja össze. A szóbeli egyeztetésről emlékeztetőt kell készíteni, amelyet a Konzorciumvezető kijelölt kapcsolattartója az egyeztetést követő 5 munkanapon belül megküld a Végső kedvezményezett kapcsolattartója részére. Az emlékeztetőt a Támogató bármikor kérheti.

5. A Konzorcium képviselése

A Konzorciumot a Támogató felé a Konzorciumvezető, más, harmadik személyek felé a Tagok eltérő megállapodása hiányában a Konzorciumvezető képviseli. Jogszabály alapján ellenőrzésre jogosult szervek felé a Tag törvényes képviselője a Tagot önállóan képviselheti. Az ellenőrzésről köteles a Konzorciumvezetőt értesíteni, aki a Tag székhelyén vagy telephelyén lefolytatott helyszíni ellenőrzés során jelen lehet. Amennyiben a Projekttel kapcsolatban harmadik személy bármely Tagtól tájékoztatást kér, a Tag köteles erről előzetesen, a tájékoztatás megadása előtt értesíteni a Konzorciumvezetőt.

6. A beszerzett eszközök és más dolgok tulajdonjoga, illetve egyéb jogok

A támogatás felhasználásával a Projekt megvalósítása során beszerzett, illetve létrejövő dolgok és egyéb jogok feletti rendelkezés az alábbiak szerint kerül meghatározásra³:

A Konzorciumvezető a Projekt tárgyát képező beruházásból vagyont nem szerez, támogatás felhasználásával a Projekt megvalósítása során beszerzett, illetve létrejövő dolgok és egyéb jogok feletti rendelkezés a Végső kedvezményezettet illeti meg.

7. A tagság megszűnése, a tagok körének változása

7.1. A Tag jelen Megállapodás aláírásával megerősíti, hogy a Projekt megvalósításában részt kíván venni, a Projektet a támogatási kérelemben meghatározott módon megvalósítja, annak megvalósítása során fokozottan együttműködik a többi Taggal, és a Konzorciumból csak abban az esetben lép ki, ha a támogatási szerződésben és a jelen Megállapodásban vállalt kötelezettségeinek teljesítésére a jelen Megállapodás aláírását követően, neki fel nem róható okból beállott körülmény folytán nem képes.

7.2. Konzorciumi tagok cseréje – ide értve a támogatási kérelmet benyújtó Konzorciumvezető személyét is –, új konzorciumi tag bevonása, konzorciumi tag kilépése akkor engedélyezhető, ha

- a) nem változik a Projekt alapvető célja,
- b) a tagcsere, illetve a tagok számának bővülése esetén az új tag is megfelel a felhívásban meghatározott valamennyi feltételnek és benyújtásra kerülnek a projektgazdák számára előírt dokumentumok,
- c) a Konzorciumvezető kilépési szándéka esetén a kilépést megelőzően a konzorciumvezetői pozíció átadása megtörténik,
- d) a Tag kilépése esetén nem változik a Konzorciumnak a projektjavaslat benyújtására vonatkozó jogosultsága – ideértve a Konzorciumvezetőre vonatkozó feltételeknek való megfelelést is –, kivéve, ha az új kedvezményezett jogszabályon alapuló kötelező jogutódlás következtében lép be a támogatási jogviszonyba,

³ Itt részletezni kell a tulajdonjogokat, a használati jogokat, és egyéb esetleges más jogokat. A dolgokat és jogokat a támogatási kérelemben szereplő részletezettséggel elegendő megadni.

- e) a Tag kilépése esetén a Tag igazolja, hogy a támogatási szerződésben és a konzorciumi Megállapodásban vállalt kötelezettségeinek teljesítésére a Megállapodás aláírását követően, neki fel nem róható okból beállott körülmény folytán nem képes,
- f) kizárás esetén a Konzorciumvezető igazolja, hogy a Tag tevékenysége, működése a Projekt megvalósítását pénzügyi, illetve szakmai szempontból veszélyezteti,
- g) a tagcsere nélküli új tag bevonása indokolt.

7.3. A Konzorciumvezető felmondással a Konzorciumból kizárja azt a Tagot, akinek tevékenysége, működése a Projekt megvalósítását akár pénzügyi, akár szakmai szempontból veszélyezteti.

A felmondási jog gyakorlása előtt a Konzorciumvezető köteles kikérni a Tagok véleményét. Az erről született írásos, Tagok által aláírt emlékeztetőt köteles megküldeni a Támogatónak.

7.4. Valamely Tag kilépése, kizárása vagy jogutód nélküli megszűnése nem eredményezi a jelen Megállapodás és a Konzorcium megszűnését kivéve, ha ennek következtében a Tagok a támogatási szerződésben és a jelen Megállapodásban vállalt kötelezettségeik teljesítésére nem képesek és emiatt a támogatási szerződéstől elállnak.

7.5. Ha a kilépő vagy jogutód nélkül megszűnő Tag által vállalt kötelezettségeket a megmaradó Tagok nem tudják teljesíteni, új Tag bevonásáról határozhatnak. A belépő Tag csak olyan szervezet, illetve személy lehet, amely, illetve aki megfelel a felhívásban foglalt követelményeknek.

7.6. A Tag kilépése, illetve kizárása esetén köteles egyeztetést kezdeményezni a Konzorciumvezetővel a Projekt céljának elérése érdekében. A Konzorciumból kiváló Tag köteles a Konzorciumvezetőnek a kiválás időpontját megelőzően a rábízott anyagi eszközökkel és a Projekt kapcsán felmerült költségekkel hiánytalanul, tételesen írásban elszámolni, valamint az általa elvégzett tevékenységről és az elvállalt, de kiválásáig el nem végzett tevékenységekről beszámolni. Köteles továbbá a – Megállapodás keretében esetlegesen – használatába kapott vagyontárgyat a Konzorciumvezetőnek haladéktalanul, ellenszolgáltatás nélkül visszaszolgáltatni. Az átadás-átvételtől jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet a Konzorciumvezető, a kilépő Tag és az átvétellel érintett Tag ír alá.

A kilépő Tagot a kiválást követően is, a támogatási szerződés megszűnéséig terheli a támogatási szerződésben meghatározott dokumentum-megőrzési kötelezettség, ellenőrzés-tűrési kötelezettség, a kiválás időpontjáig megvalósult tevékenységekkel és benyújtott dokumentumokkal kapcsolatos szabálytalanságokért való helytállás.

A kilépő Tag tulajdonába került, támogatásból vásárolt vagyont valamely Tag tulajdonába kell adni illetve, ha ez nem lehetséges, vagy a Tagok nem kívánják, a megmaradó Tagok ingyenes használatába kell adni. Ha az ingyenes használatba adás nem valósulhat meg, akkor a fejlesztés során létrejött vagyona jutó támogatást a kilépő Tag köteles visszafizetni a támogatási szerződésben visszafizetésre meghatározottak szerint, az abban foglalt feltételekkel a Támogató részére.

7.7. A 7.1. - 7.6. pontokban foglalt jogok gyakorlása a jelen Megállapodás módosítását igényli, amelyhez a Támogató hozzájárulása szükséges. A hozzájárulást a támogatási szerződés kedvezményezett általi módosítására előírt szabályok szerint kell kérelmezni a Támogatótól.

7.8. A 7.1. – 7.7. pontoktól eltérően a 339/2014. (XII. 19.) Korm. rendelet 1. § b) pontja szerinti derogációs kötelezettséggel érintett projekt (a továbbiakban: derogációs projekt) esetében, ha a Végső kedvezményezett a 7.1. pontban foglaltakra tekintettel kilép, vagy nem tartja be jelen Megállapodásban foglaltakat és emiatt a beruházás határidőben történő megvalósítása elmaradásának reális veszélye áll fenn, a Konzorciumvezető – a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 16. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel – köteles a nemzeti fejlesztési miniszternél kezdeményezni, hogy a Végső kedvezményezett jelen Megállapodásban foglalt kötelezettségeinek teljesítéséről a beruházás megvalósítása érdekében a Kormány – a nemzeti fejlesztési miniszter útján – saját hatáskörében gondoskodjon.

7.9. Ha az Mötv. rendelkezései alapján a Kormány határozatával dönt a derogációs projekt saját hatáskörben történő megvalósításáról, a Konzorciumvezető 10 munkanapon belül köteles kérelmezni a Támogatótól a támogatási szerződés módosítását.

7.10. A kilépő Tag az Mötv. 16. § (4)-(6) bekezdéseiben foglaltakra tekintettel köteles közreműködni a Projekt megvalósításához szükséges ingatlanok tulajdonának megszerzéséhez, szolgalmi jog létesítéséhez vagy szolgalmi jog alapításához szükséges tulajdonosi hozzájárulások beszerzésében. Köteles biztosítani a Projekt megvalósításához szükséges adatokat, információkat és megtenni a beruházás kivitelezéséhez szükséges intézkedéseket a Konzorciumvezető által kért határidőben. A kilépő Tag köteles továbbá a fenntartási időszakra vonatkozó, a 3.9. pontban foglalt kötelezettségeknek eleget tenni (üzembe helyezés, aktiválás, fenntartás, közszolgáltatás biztosítása).

7.11. A Projekt megvalósítása érdekében a Konzorciumvezető – az Mötv. 16. § (4) bekezdése alapján – a tulajdonát érintő intézkedések türéseire is kötelezheti a kilépő Tagot.

8. A Megállapodás megszűnése és módosítása

8.1. Jelen Megállapodás a támogatási szerződés elválaszthatatlan részét képezi és osztja annak jogi sorsát. Ennek értelmében a támogatási szerződés megszűnése jelen Megállapodás megszűnését vonja maga után.

8.2. Jelen Megállapodás megszűnik, ha a Tagok száma a felhívásban megadott minimális tagszám alá, illetve egyre csökken.

8.3. A Megállapodásnak a Támogató által meghatározott kötelező tartalma csak írásban módosítható, melyhez a Támogató hozzájárulása szükséges. A hozzájárulást a támogatási szerződésben a támogatási szerződés kedvezményezett általi módosítására előírt szabályok szerint kell kérelmezni a Támogatótól.

A Tagok adataiban bekövetkezett változások, így különösen székhely, bankszámlaszám stb. nem igénylik a Megállapodás módosítását. Az adatok változásáról a Végső kedvezményezettek haladéktalanul értesítik a Konzorciumvezetőt. A Konzorciumvezető ezekről a változásokról értesíti a monitoring és információs rendszeren keresztül a Támogatót, a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 86. §-ának megfelelően.

8.4. A jogviszonyra és a Projekt megvalósítási kötelezettségére tekintettel a Tagok a felmondás jogát kizárják.

9. Záró rendelkezések

9.1. Jelen Megállapodás 21 oldalon és 18 db eredeti példányban készült. A Megállapodás a támogatási szerződés elválaszthatatlan részét képezi.

9.2. A jelen Megállapodás hatályba lépésének napja megegyezik a Tagok közül az utolsóként aláíró aláírásának napjával. A Konzorciumvezető a Megállapodás hatályba lépését követően a Megállapodást megküldi a Támogató részére.

9.3. Jelen Megállapodásban nem szabályozott kérdésekben a vonatkozó magyar jogszabályok rendelkezései az irányadók.

9.4. A Tagok képviselőjében aláíró személyek kijelentik és cégkivonatukkal, valamint aláírási címpéldányaikkal igazolják, hogy a jelen Megállapodás 2. pontjában feltüntetettek szerint jogosultak a Tag képviselőire, továbbá ennek alapján a jelen Megállapodás megkötésére és aláírására. Aláíró képviselők kijelentik továbbá, hogy a testületi szerveik részéről a jelen Megállapodás megkötéséhez szükséges felhatalmazásokkal rendelkeznek, tulajdonosaik a támogatási jogügyletet jóváhagyták és harmadik személyeknek semminemű olyan jogosultsága nincs, mely a Tag részéről megakadályozná vagy bármiben korlátozná a jelen Megállapodás megkötését, és az abban foglalt kötelezettségek maradéktalan teljesítését.

9.5. Jelen Megállapodáshoz kapcsolódó jogviták esetére Tagok a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényben foglalt általános illetékességi szabályok szerinti bíróság illetékességét kötik ki.

A Tagok a Megállapodást átolvasták és közös értelmezés után, mint akaratukkal és elhangzott nyilatkozataikkal mindenben egyezőt aláírták.

Konzorcium Vezetője:

.....
Nagypál Sándor
ügyvezető igazgató

**NFP Nemzeti Fejlesztési
Programiroda Nonprofit Korlátolt
Felelősségű Társaság**

P.H.

aláírás dátuma:

.....

Konzorciumi Tag:

.....
Somogyi Béla
polgármester

**Bugyi Nagyközség
Önkormányzata**

P.H.

aláírás dátuma:

.....

Konzorciumi tag:

.....
Fábrí István
polgármester

**Csömör Nagyközség
Önkormányzata**

P.H.

aláírás dátuma:

.....

Konzorciumi Tag:

.....
Eged István
polgármester

Péteváására Város Önkormányzata

P.H.

aláírás dátuma:

.....

Konzorciumi Tag:

.....
Gombás Dezsőné
polgármester

**Erdőkövesd Község
Önkormányzata**

P.H.

aláírás dátuma:

.....

Konzorciumi tag:

.....
Pál István László
polgármester

**Váraszó Község
Önkormányzata**

P.H.

aláírás dátuma:

.....

Konzorciumi Tag:

.....
Nagy-Szű Péter
polgármester

Istenmezeje Község
Önkormányzata

P.H.

aláírás dátuma:

.....

Konzorciumi Tag:

.....
Ortó Szilárd
polgármester

Bükkszenterzsébet
Község Önkormányzata

P.H.

aláírás dátuma:

.....

Konzorciumi tag

.....
Kovács Béla
polgármester

Tarnalelesz Község
Önkormányzata

P.H.

aláírás dátuma:

.....

Konzorciumi Tag:

.....
Kovács Zoltán
polgármester

Szentdomonkos Község
Önkormányzata

P.H.

aláírás dátuma:

.....

Konzorciumi Tag:

.....
Nagy Sándor
polgármester

Recsk Nagyközségi
Önkormányzat

P.H.

aláírás dátuma:

.....

Konzorciumi tag

.....
Kovács István
polgármester

Bodony Községi
Önkormányzat

P.H.

aláírás dátuma:

.....

Konzorciumi Tag:

.....
Dudás Róbert
polgármester

**Mátraballa Községi
Önkormányzat**

P.H.

aláírás dátuma:

.....

Konzorciumi Tag:

.....
Mudriczki József
polgármester

**Parád Nagyközségi
Önkormányzat**

P.H.

aláírás dátuma:

.....

Konzorciumi tag

.....
Forgó Gábor
polgármester

**Mátraderecske
Községi
Önkormányzat**

P.H.

aláírás dátuma:

.....

Építtető:
Parád Nagyközség Önkormányzata
3240 Parád, Kossuth Lajos u. 91.

Kelt: 2016 év 10. hó

A munka leírása:
Parád, Kossuth Lajos u. 208-210. sz. ingatlanokkal szemben
Autóbusz megállóhely kiépítése (öböl, peron, összekötő járda)
(Utasváró OPCIONÁLIS)

Készítette: Berecz András

Költségvetés főösszesítő		
Megnevezés	Anyagköltség	Díjköltség
1. Építmény közvetlen költségei	1676514	706389
1.1 Közvetlen önköltség összesen	1676514	706389
2.1 ÁFA vetítési alap	2382903	
2.2 Áfa	27,00%	643384
3. A munka ára	3026287	

Aláírás

Munkanem összesítő

Munkanem megnevezése	Anyag összege	Díj összege
Költségtérítések	100000	0
Irtás, föld- és sziklamunka	77015	217170
Útburkolatalap és makadámburkolat készítése	189152	58793
Kőburkolat készítése	189896	146305
Betonpálya-burkolat készítése	412412	216029
Útpályatartozékok készítése	708039	68092
Összesen:	1676514	706389

Költségtérítések

Ssz.	Tételszám	Tétel szövege	Menny.	Egység	Anyag egységár	Díj egységre	Anyag összesen	Díj összesen
1	19-010- 1.11.1.3	Általános teendők megvalósulás szakaszában, ellenőrző mérések, építési műszaki ellenőrzés	1	klts	100000	0	100000	0
Munkanem összesen:							100000	0

Irtás, föld- és sziklamunka

Ssz.	Tételszám	Tétel szövege	Menny. Egység	Anyag egységár	Díj egységre	Anyag összesen	Díj összesen
1	21-004- 4.1.2- 0120189	Talajjavító réteg készítése vonalas létesítményeknél, 3,00 m szélességig vagy építményen belül, osztályozatlan kavicsból Természetes szemmegoszlású homokos kavics, THK 0/32 P-TT. Nvékládháza	5 m3	2081	1812	10405	9060
2	21-004- 4.2.2- 0120189	Talajjavító réteg készítése vonalas létesítményeknél, 3,00 m szélesség felett, osztályozatlan kavicsból Természetes szemmegoszlású homokos kavics, THK 0/32 P-TT. Nvékládháza	22 m3	2115	1133	46530	24926
3	21-004- 5.1.1.1	Tükrökészítés tömörítés nélkül, sík felületen gépi erővel, kiegészítő kézi munkával talajosztály: I-IV.	121 m2	0	338	0	40898
4	21-004- 5.2.1.1	Tükrökészítés tömörítés nélkül, tört vonalú felületen (folyóka szegély részére) gépi erővel kiegészítő kézi munkával talajosztály: I-IV.	50 m2	0	334	0	16700
5	21-006- 1.1.2	Bevágási szelvény bővítése 3,00 m-nél kisebb vastagságban, földkitermeléssel, töltés- vagy depóniaképzéssel, tömörítés nélkül, I-IV. oszt. talajban, gépi erővel, szállítással, 20,1-50,0 m-ig	42 m3	0	750	0	31500
6	21-006-2.1	Töltésszélesítés 4,00 m szélességig, földkitermeléssel, töltésépítéssel, tömörítés és rézsűképzés nélkül, I-IV. oszt. talajban, gépi erővel, szállítással, 50,0 m-ig	42 m3	0	748	0	31416
7	21-008- 2.1.3	Tömörítés bármely tömörítési osztályban gépi erővel, nagy felületen, tömörségi fok: 95%	64 m3	9,7	323	621	20672
8	21-008- 2.2.3	Tömörítés bármely tömörítési osztályban gépi erővel, kis felületen, tömörségi fok: 95%	5 m3	9,7	1818	49	9090
9	21-008- 3.1.1	Simító hengerlés a földmű (tükör és padka) felületén, gépi erővel, 3,0 m szélességig	171 m2	2,4	182	410	31122
10	21-011- 11.1	Építési törmelék konténeres elszállítása, lerakása, lerakóhelyi díjjal, 3,0 m ³ -es konténerbe	1 db	19000	0	19000	0
11	21-011-12	Munkahelyi depóniából építési törmelék konténerbe rakása, gépi erővel, önálló munka esetén elszámolva, konténer szállítás nélkül	2 m3	0	893	0	1786
Munkanem összesen:						77015	217170

Útburkolatalap és makadámburkolat készítése

Ssz.	Tételszám	Tétel szövege	Menny.	Egység	Anyag egységár	Díj egységre	Anyag összesen	Díj összesen
1	61-003-2.1- 0710010	Telepen kevert hidraulikus vagy vegyes kötőanyagú stabilizált réteg készítése, 2,00 m-nél nagyobb szélességben, CKt-2 vagy CTt-2 jelű keverékből CKt-T2 jelű, cement kötőanyagú homokos kavics, Gy-R40 (70/100) bitumenemulzió (úí név: C 40 B1)	13,5	m3	8466	1916	114291	25866
2	61-003-2.3- 0710010	Telepen kevert hidraulikus vagy vegyes kötőanyagú stabilizált réteg készítése, 2,00 m sáv szélességig, CKt-2 vagy CTt-2 jelű keverékből CKt-T2 jelű, cement kötőanyagú homokos kavics, Gy-R40 (70/100) bitumenemulzió (új név: C 40 B1)	6,5	m3	8466	3802	55029	24713
3	61-011-003	Védő és elválasztó réteg készítése Elválasztó réteg készítése PE fólia terítéssel 1 rétegben, 10 cm-es átfedéssel	74	m2	268	111	19832	8214
Munkanem összesen:							189152	58793

Kőburkolat készítése

Ssz.	Tételszám	Tétel szövege	Menny.	Egység	Anyag egységár	Díj egységre	Anyag összesen	Díj összesen
1	62-002- 1.4.1- 0610153	Kiemelt szegély készítése, alapárok kiemelésével, beton alapgerendával és megtámasztással, hézagolással, előregyártott szegélykőből vagy cölöpökből 25 cm hosszú elemekből Beton útszegélykő, kiemelt, 25/30/15 cm C12/15 - XN(H) földnedves kavicsbeton keverék CEM 32,5 pc. $D_{max} = 16$ mm, $m = 6,3$ finomsági modulussal	42 m		1604	1443	67368	60606
2	62-002-2.3- 0610164	Süllyesztett szegély vagy futósor készítése, alapárok kiemeléssel, beton alapgerendával, hézagolással, 40 cm hosszú előregyártott beton szegélyelemekből Beton útszegélykő, süllyesztett, 40/20/15 cm C12/15 - XN(H) földnedves kavicsbeton keverék CEM 32.5 pc. $D_{max} = 16$ mm, $m = 6,3$ finomsági modulussal	41 m		1246	1163	51086	47683
3	62-002- 21.2- 0610731	Egyéb használatos szegélykövek, útszegélyek készítése, alapárok kiemelése nélkül, betonhézagolással, 40 vagy 50 cm hosszú elemekből A Beton-Viacolor sorszegély, 50x28x6 cm, szürke	54 m		1323	704	71442	38016
Munkanem összesen:							189896	146305

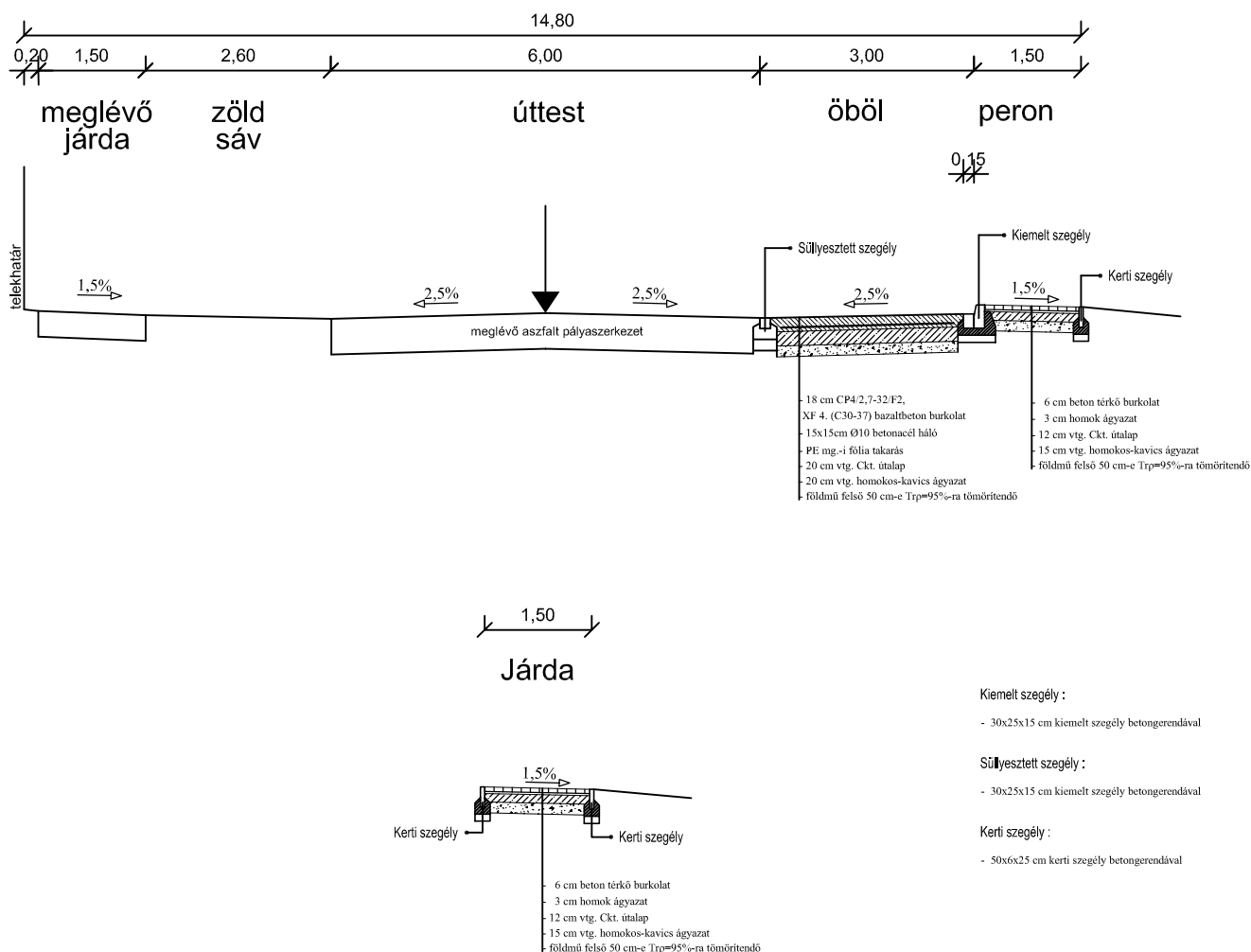
Betonpálya-burkolat készítése

Ssz.	Tételszám	Tétel szövege	Menny. Egység	Anyag egységár	Díj egységre	Anyag összesen	Díj összesen
1	64-001-1.1	Zúzottkőbeton burkolat bontása, kézi erővel, légkalapáccsal	2 m3	0	25372	0	50744
2	64-002-011.1.2-0820130	Egyrétegű út- és térburkolat készítése, 15x15cm Ø10 betonacél hálóvasalással, hézagkészítés nélkül, 450 mm vastagságig, védő-bevonatos utókezelés nélkül, egyenes vagy íves kivitelben, egyoldali eséssel, csúszózsálas beton-finisherrel, 1,51-3,50 m sávszélesség között Beton pályaburkolat CP 4/3 jelű pályaburkoló beton (C30)	12,5 m3	28107	10655	351338	133188
3	64-006-1.1.1	Vak vagy zsugorodási hézag készítése beton burkolatban, a kiöntés alá tömítőzsinór elhelyezésével, kenéssel és hézagkiöntéssel, hézagrés 3-4 mm szélességben, 100 mm mélységig, géppel fűrészelve, 8-10 mmx30 mm rávágással	13 m	4698	2469	61074	32097
Munkanem összesen:						412412	216029

Útpályatartozékok készítése

Ssz.	Tételszám	Tétel szövege	Menny.	Egység	Anyag egységár	Díj egységre	Anyag összesen	Díj összesen
1	68-002-1.1- 0020445	Közúti jelző- és útbaigazító táblák fémanyagúoszlopainak áthelyezése betonalappal,földmunkával, I-IV. osztályú talajban, (Meglévő autóbusz megállóhely jelzőtábla)	1	db	10403	4310	10403	4310
2	68-003- 1.2.1- 0020297	Útburkolati jelek készítése, oldószeres hidegplasztik festékekkel, gépi jel Hidegplasztik festékek Plastirout FP-2k fehér	10,5	m2	555	1865	5828	19583
3	68-003-3.2- 0020281	Útburkolati jelek megszüntetése festéssel, Gyalogátkelőhely megszüntetése	9	m2	312	1256	2808	11304
4	68-011- 1.1.1.1- 0374029	Utasváró elbontása	1	db	0	15300	0	15300
5	68-011- 1.1.2.5- 0374015	Utasváró elhelyezése acél horganyzott szerkezet, alépítménnyel együtt, előre elkészített betonlapra, oldalfalas változatban, ívelt vagy lapos tetővel, fedett felület: 3,01-4,5 m-ig edzett üveg hátsófal és polikarbonát tető kombinációja Valcol BEND utasváró 3 ablakos Típus: H-03 OPCÍÓ!!!	1	db	689000	17595	689000	17595
Munkanem összesen:							708039	68092

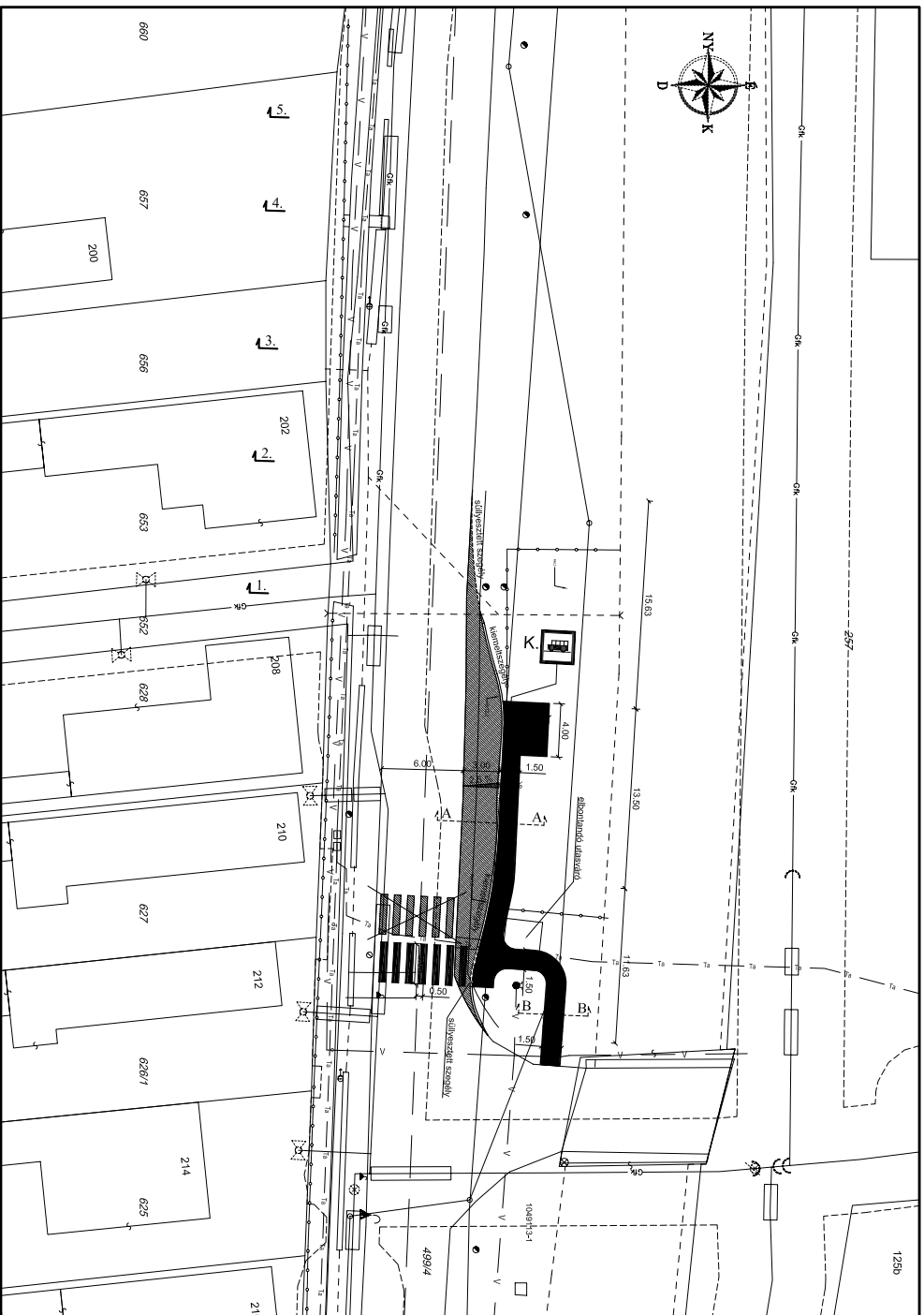
Mintakeresztmetszvény

Megjegyzés: a tervezett létesítmények kitűzése kiviteli terv szerint, digitális adatszolgáltatás alapján készül!

Ezen terv a tervező szellemi alkotása, szerzői jogvédelem alatt áll. A terv felhasználásához a tervező hozzájárulása szükséges.

Építető: Parád Nagyközség Önkormányzata 3240 Parád Kossuth Lajos utca 91.	Építés helye: Parád, Kossuth L. u. Hrsz.: 212 sz.	Építmény: Buszből, peron és járda építése
Tervező: 	CEPlan Építőmérnöki, Tervező, Szakértő és Tanácsadó Kft. 3327 Novaj, Bem J. u. 17. Tel.: 06-20-357-7577, Tel./Fax: 06-36-786-190 Email: ceplan@mail.com	
Terv megnevezése: Parád, Kossuth L. u. 208-210. sz. ingatlanokkal szembeni autóbussz megállóhely létesítésének és összekötő járda építésének engedélyezési terve		
Rajz megnevezése: Mintakeresztmetszvény	Munkaszám: 2016/73	Dátum: 2016-10-hó
	Rajzszaám: ÚT-2	Méretarány: 1: 100
	Tervfajta: Engedélyezési terv	
Tervező, ügyvezető: Berecz András KÉ-T, VZ-T 10-0467	Tervező munkatárs: Vigh Gyula	

[illegible]

Ezen terv a tervező szellemi alkotása, szerzői jogvédelem alatt áll. A terv felhasználásához a tervező hozzájárulása szükséges.

Parád Nagyközség Önkormányzata

Parád, Kossuth L. u

Buszöböl, peron és járdák

3240 Parád Kossuth Lajos utca 91

Hrsz.: 212 sz.

épitése

Tenezzu

Tervező:

CEPLAN Építőmérnöki, Tervező, Szakértő és Tanácsadó Kft.
3827. Nóriúj, Bem J. u. 17. Tel.: 06-20-350-7577, Tel./Fax: 06-96-786-190
Email: ceplan@mti.com

[illegible]

1000

Parad, Kossuth L. u. 208-210. sz. ingatlanokka szembeni
autóbusz megállóhely létesítésének és összekötő járda építésének engedélyezési tervvel

Rajiz mogrevezes:

Mum

Deturm:	File name:
---------	------------

Helvetszín

Műveltség:	Tervezés:
------------	-----------

1000

1101

[illegible]

Berecz András

Vigt

Cím: 3240 Parád, Émály u. 21.

Telefon és fax: 36/364-371

Mobil: 20/328-9376

Email: effectum@t-online.hu

Tervező, Szolgáltató és Kereskedelmi Bt.

Fejlesztési tervdokumentáció

Építési munkák megnevezése:	Ravatalozó épület korszerűsítés fejlesztési terve
Az ingatlan címe:	3240 Parád, Temetőkert Hrsz.: 0139/1.
Építtető:	Nagyközségi Önkormányzat Parád
Cím:	3240 Parád, Kossuth Lajos út 91.
Tervező:	EFFECTUM Bt. Parád, Émály u. 21. Lóczy Béla (É3-10-0197)
Tervszám:	T-36-1/2016
Dátum:	2016. október

T a r t a l o m j e g y z é k

Tartalomjegyzék

Tervezői nyilatkozat

Műszaki leírás

Tervlapok:

E-0	Helyszínrajz	M=1:1000
E-1	Alaprajz	M=1:100
E-2	Metszetek	M=1:100
E-3	Homlokzatok	M=1:100

Pavatalozó épület korszerűsítés fejlesztési terve

Építtető: Nagyközségi Önkormányzat 3240 Parád, Kossuth Lajos út 91.

Cím: 3240 Parád, Temetőkert (hrs.: 0139/1.)

Tervező: EFFECTUM Bt. 3240 Parád, Énály út 21.

Tervezői nyilatkozat

(A 322/2012. (XI. 16.) Korm. rendelettel módosított
191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet alapján)

Alulírott Lóczy Béla tervező kijelentem, hogy az előlapon és a lábjegyzetben rögzített tervezési feladatnál az általános és az eseti hatósági előírásokat megtartottam, a műszaki tervdokumentáció megfelel a tervkészítés időpontjában érvényes vonatkozó országos és ágazati szabványoknak. Az építészeti-műszaki megoldások megfelelnek az Étv. 31. § (1), (2) és (4) bekezdésében meghatározott követelményeknek, az országos településrendezési és építési követelményeknek, valamint az eseti hatósági előírásoknak. A betervezett építési termékek teljesítmény nyilatkozatára külön nem kerül sor, mivel csak EU-s, vagy hazai megfelelőségi bizonyítvánnyal rendelkező termékek lettek betervezve, és az egyes építési termékek egy-egy konkrét termékkel kerülnek meghatározásra.

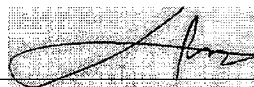
A jogszabályokban meghatározottaktól eltérés engedélyezése nem volt szükséges. A vonatkozó nemzeti szabványtól eltérő műszaki megoldás nem kerül alkalmazásra. A tervezési feladatra azonos módszert alkalmaztam a hatások (terhek) és az ellenállások (teherbírási) megállapítására és azt a tervezés során teljes körűen betartottam. A tervrajzokat az MSZ 1228/1-20 szabványsorozat előírásai betartásával készítettem.

A tervezett építkezésen keletkező bontási és építési hulladék mennyisége egyik csoportban sem éri el a 45/2004 (VII. 26.) BM-KvVM rendelet (R.) 1. számú mellékletében szereplő mennyiségi küszöbértéket, ezért az R. 3. §. (6) pontja értelmében építettő mentesül az R. 8-11. §-ban előírt ártalmatlanítási és egyéb kötelezettségei alól. Az építési tevékenységgel érintett építmény nem tartalmaz azbesztet.

Az 1996. évi XXXI. tv. 21. §. (1) bekezdés alapján nyilatkozom, hogy az építészeti műszaki leírásban foglaltak megfelelnek, az 55/2012.(X.29.) BM rendelettel módosított 28/2011. (IX. 6.) BM rendelettel kiadott Országos Tűzvédelmi Szabályzat előírásainak. Eseti eltérési engedélyre nem volt szükség.

Egyben kijelentem, hogy a tervezést a Heves Megyei Építész Kamara tagjaiként az 1996. évi LVIII. törvény alapján, a 104/2006. (IV. 28.) Korm. rendeletben meghatározott jogszabályi körömben belül végeztem.

Parád, 2016. október

Lóczy Béla
É3-10-0197

Pavatalozó épület korszerűsítés fejlesztési terve

Építtető: Nagyközségi Önkormányzat 3240 Parád, Kossuth Lajos út 91.

Cím: 3240 Parád, Temetőkert (hrsz.: 0139/1.)

Tervező: EFFECTUM Bt. 3240 Parád, Énaly út 21.

Építészeti műszaki leírás

Általános leírás:

Építtető Önkormányzat a ravatalozó épületét korszerűsíteni kívánja. A korszerűsítés alkalmával többek között a tetőhéjazat cseréjét, a nyílászárók felújítását, festési, burkolat csere munkálatok készítését tervezik.

Alapadatok:

<u>Szintadatok:</u>	Rendezett terepszint:	-1,35 m
	Földszinti pv.:	±0,00 m
	Építménymagasság:	nem változik
	Beépítettség:	nem változik

<u>Helyiség alapterület:</u>	Ravatalozó:	13,17 m ²
	Boncterem:	10,00 m ²
	Fedett ravatalozó:	23,47 m ²
	Fedett ravatalozó:	40,30 m ²
	Raktár:	9,40 m ²
	WC:	0,81 m ²
	Összesen:	97,15 m ²

Szerkezeti leírás:

Alapozás: Az épület alapozása kavicsbeton alapozással készült. A korszerűsítés során alapozási munkák nem érintettek.

Lábazati falak: Az épület lábazati fala terméskő, illetve helyenként tömör kisméretű téglafalazat.

Szerkezeti falak: Az épület szerkezeti falai a régebbi szárnyon 30 cm-es téglafalazattal készült. A falazatban a nyílásáthidalók az építéskor jellemző nyílásáthidalókkal készültek, fűként keményfa, acél, falazott, valamint monolit és előregyártott vasbeton szerkezetek, vegyesen.

Födémek: Az épület zárófödéme alulról és felülről borított fagerendás szerkezettel készült. A korszerűsítés során nem változik.

Tetőszerkezet: A faszerkezetes tetőszerkezet, különböző átmérőjű szarufákkal, szelemekkel és oszlopokkal. A faanyagokat célszerű WOLMANIT CX-10 láng- és gombamentesítő anyaggal kezelni, de a jelenlegi felújításnak nem tárgya.

Kémények: Az épületen kívül egy meglévő kéménypillér található. A kémények felülvizsgálata jelen tervanyagnak nem tárgya.

Szakiipari leírás:

Tetőfedés: Meglévő hullámpala tetőfedés cseréje szorul. Helyette új, 18 mm vastag OSB lapra, illetve hajópadlóra ragasztott bitumenes zsindely fedés készül a megfelelő alátét szerkezettel.

Ravatalozó épület korszerűsítés fejlesztési terve

Építtető: Nagyközségi Önkormányzat 3240 Parád, Kossuth Lajos út 91.

Cím: 3240 Parád, Temetőkert (hrsz.: 0139/1.)

Tervező: EFFECTUM Bt. 3240 Parád, Émály út 21.

Aljzatok: Az épületben az aljzatok kialakítás és rétegrendje a tervlapokon található. A PVC burkolatokat, illetve a lépcső beton felületét kerámia lapburkolatra kell cserélni.

Vakolatok: Az épület belső oldalfalai és mennyezete Hbv-7, vagy azzal közel egyenértékű vakolattal vannak ellátva. Belső vakolat csak a nyílászáró cseréknél a javításokhoz feltétlenül szükséges mértékben változik.

Szigetelések: Az épületben a talajnedvesség és csapadékvíz elleni szigetelések változatlan formában maradnak. Utólagos hőszigetelések most nem készülnek.

Nyílászárók: Az épületben meglévő faszerkezetes nyílászárók cserére szorulnak, helyettük műanyag nyílászárókat kell elhelyezni. A műanyag nyílászárók szerkezeti részeit famintás fóliával kell ellátni.

Felületképzés, burkolatok: A belső falfelületek megfelelő előkészítés után, ahol szükséges a javítás, két réteg diszperziós festést kapnak, tetszőleges színválasztással. A tetőhéjazatcserénél a kicserélt tetődeszkázat kétszeri lazúrbevonatot kap.

Épületgépészeti leírás:

Elektromos hálózat: Az elektromos hálózat változatlan marad, falba vésett, vagy zárt, falon kívüli dobozokkal, szerelvényekkel. Elektromos igény nem változik. Energiaellátás az ingatlanon meglévő hálózatról biztosítható. A külső téri lámpaburákat célszerű korszerűbbre, esztétikusabbra cserélni.

Ivóvíz ellátás: Falban vezetett, jellemzően horganyzott acél csöves vezetékhálózat, tetszőlegesen választott szerelvényekkel és szaniterekkel. Vízellátási igény nem változik, az ingatlanon meglévő hálózatról biztosítható.

Csapadékvíz: Az épületre az átalakítás miatt új csapadék elvezető ereszt és lefolyócsatornát kell szerelni. Az ereszcsontról a csapadékvíz csak saját ingatlanra lehet vezetni. Az ingatlanon keletkezett csapadékvíz nyílt folyóka, vagy zárt csapadékcsontról segítségével kell a közterületen lévő csapadékelvezető rendszerbe vezetni.

Hulladékkezelés:

A tervezett építkezésen keletkező bontási és építési hulladékot építtető a 45/2004 (VII. 26.) BM-KvM rendelet (R.) szerint köteles kezelni és ártalmatlanítani.

Mivel a bontási és építési hulladék mennyisége egyik csoportban sem éri el az (R.) 1. számú mellékletében szereplő mennyiségi küszöbértéket, így az R. 3. §. (6) pontja értelmében építtető mentesül az R. 8-11. §-ban előírt ártalmatlanítási és egyéb kötelezettségei alól.

Munkavédelmi előírások:

Kivitelező kötelessége a teljes építési folyamatra munkavédelmi tervfejezetet készíteni, és munkavédelmi koordinátort alkalmazni. A kivitelezés során az egyéni és a csoportos védőeszközök biztosítandók, és használandók. A munkaterületen csak munkavédelmi oktatáson részt vett dolgozók tartózkodhatnak. A vonatkozó technológiai és szakmai szabályok szigorúan betartandók.

Egyéb megjegyzések:

A kivitelezés nem minősül építési engedélykötele tevékenységnek! A tervtől eltérni a kivitelezés során szigorúan tilos! Változtatni csak a tervező hozzájárulásával, illetve engedély köteles változtatás esetén az I. fokú Építési Hatóság újabb engedélyével lehet.

Parád, 2016. október

Lóczy Béla
É3-10-0197

Ravatalozó épület korszerűsítés fejlesztési terve

Építtető: Nagyközségi Önkormányzat 3240 Parád, Kossuth Lajos út 91.

Cím: 3240 Parád, Temetőkert (hrsz.: 0139/1.)

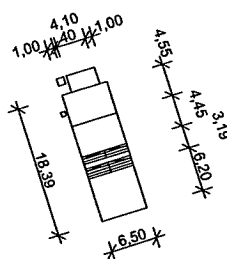
Tervező: EFFECTUM Bt. 3240 Parád, Énály út 21.

L 2 0140/66

0140/65

0139/1

1530/2

mk

1531

1532

1533

1534

1535/1

1535/2

1536

1537

1538

1539

1540

1541

1542

1543

út

136

137

138

139

140/3

140/4

141

142

143

144

Tervező, Szolgáltató és Kereskedelmi
Betéti Társaság

Rajz megnevezése:

HELYSZÍNRAJZ

Terv megnevezése:

Ravatalozó épület korszerűsítés fejlesztési terve

Építés helye:

3240 Parád, Temetőkert (hrsz.: 0139/1.)

Építető:

Nagyközségi Önkormányzat 3240 Parád, Kossuth Lajos út 91.

Tervező:

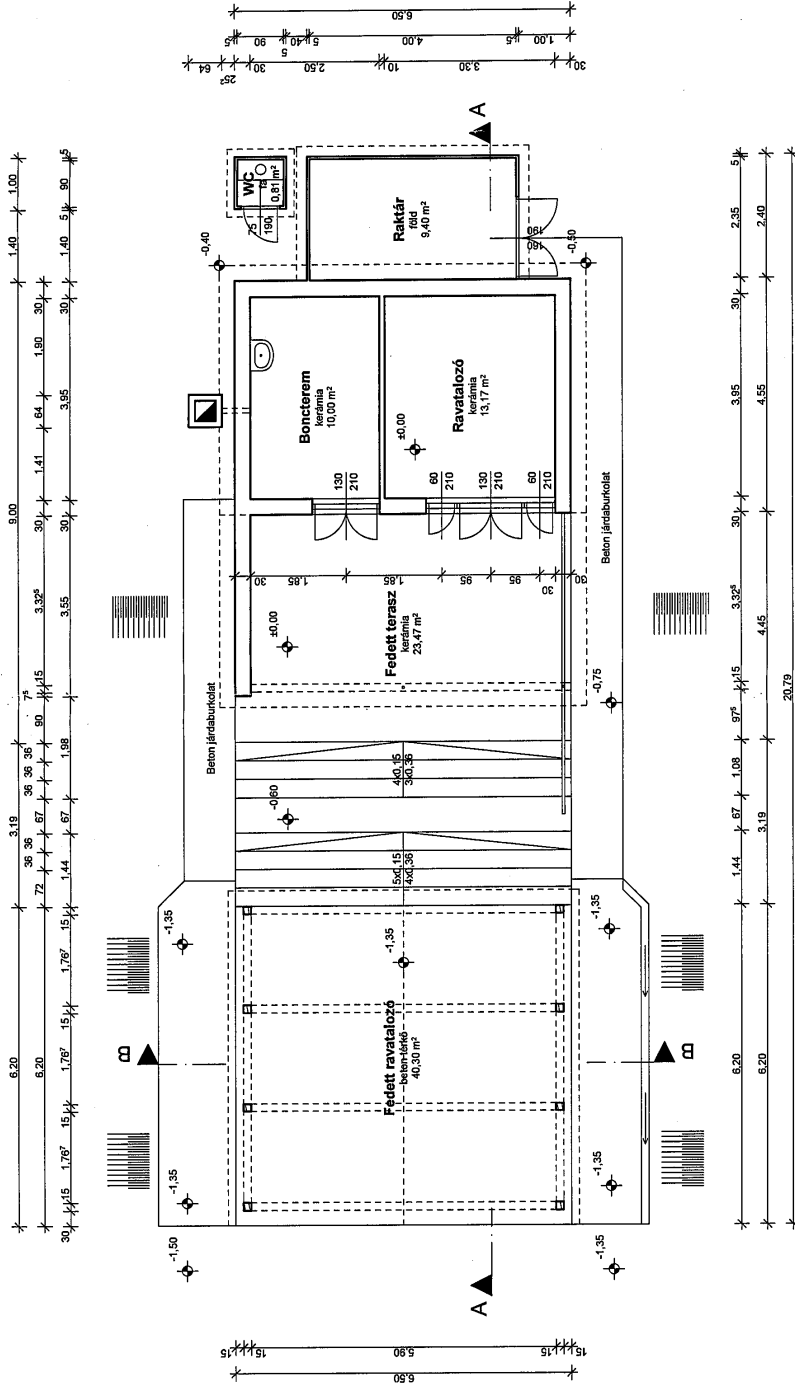
EFFECTUM Bt. Lóczi Béla építészmérnök (É3-10-0197)

Tervszám: T-36-1/2016

Dátum: 2016. X. hó

Lépték: M=1:1000

E-0

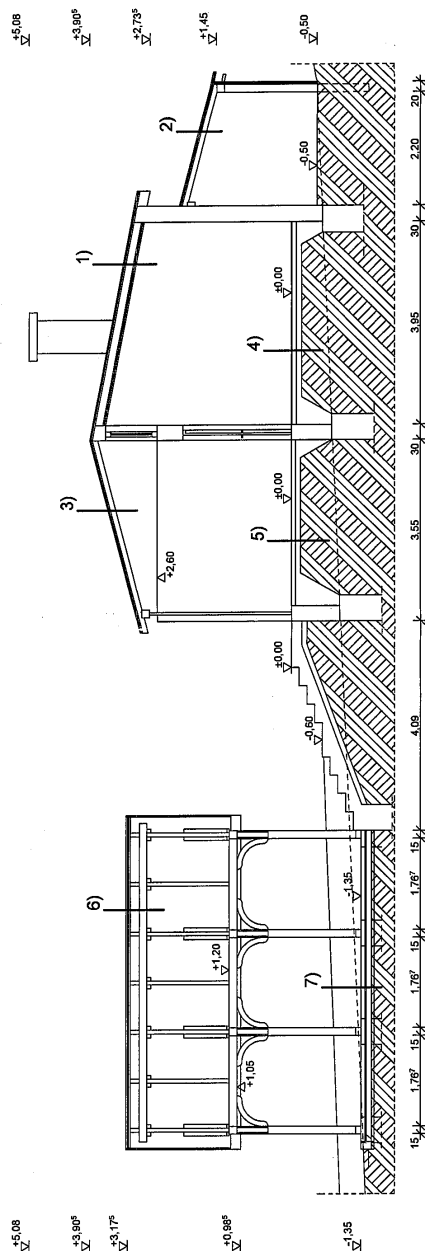

Tervezés: T-36-1/2016	ALAPRAJZ	Rajz megnevezése:
Dátum: 2016. X. hó	Ravatalozó épület korszerűsítés fejlesztési terve	Terv megnevezése:
Lépték: M=1:100	3240 Parád, Temetőker (hrsz.: 0139/1.)	Építés helye:
E-1	Nagyközségi Önkormányzat 3240 Parád, Kossuth Lajos út 91.	Építető:
	EFFECTUM Bt. Lőczi Béla építésmérnök (É3-10-0197)	Tervező:

Tervező: Szabolcs és Katalin
Béla Tervező

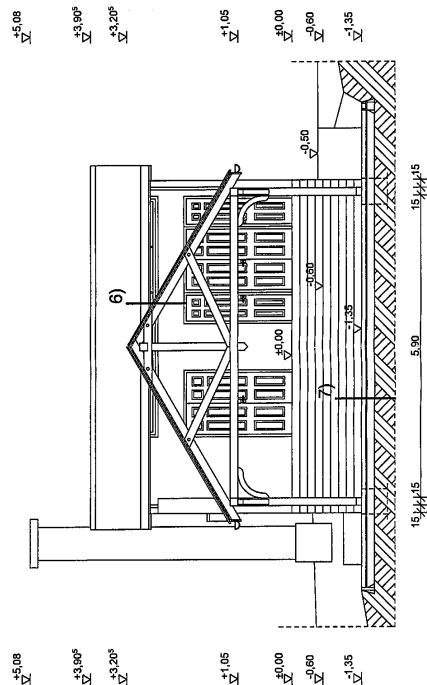
A-A metszet

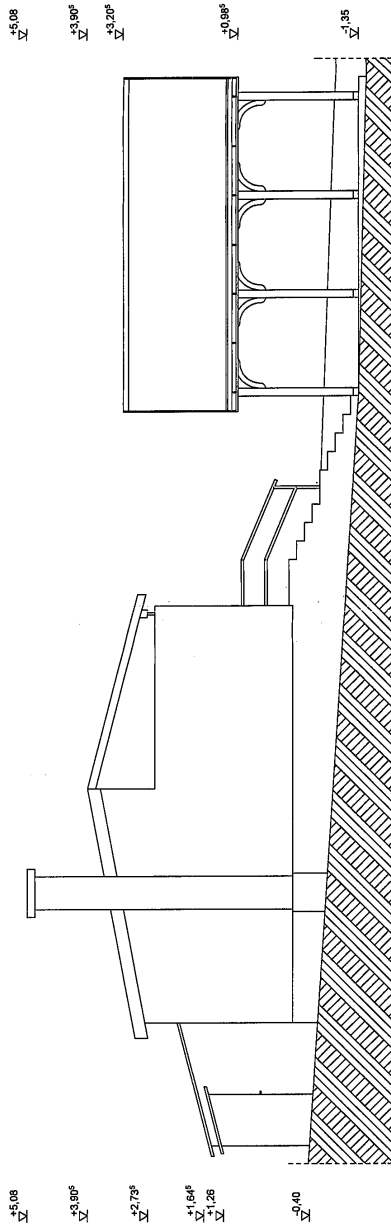
Rétegredek:

- [illegible]

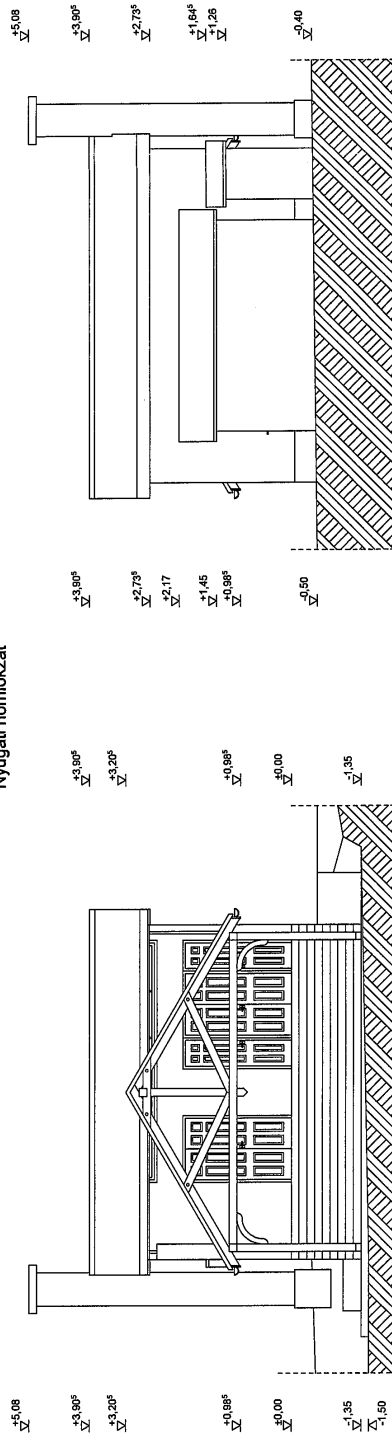
B-B metszet

 Tervező: Szegedre és Környékére Belső Tervező	Rajz megnevezése:	METSZETEK	Tervszám: T-36-1/2016
	Terv megnevezése:	Ravatalozó épület korszerűsítés fejlesztési terv	Dátum: 2016. X. hó
	Építés helye:	3240 Parád, Temetőkert (hrsz.: 0139/1.)	Lépték: M=1:100
	Építész:	Nagyközségi Önkormányzat 3240 Parád, Kossuth Lajos út 91.	E-2
	Tervező:	EFFECTUM Bt., Lőczi Béla építésmérnök (É3-10-0197)	

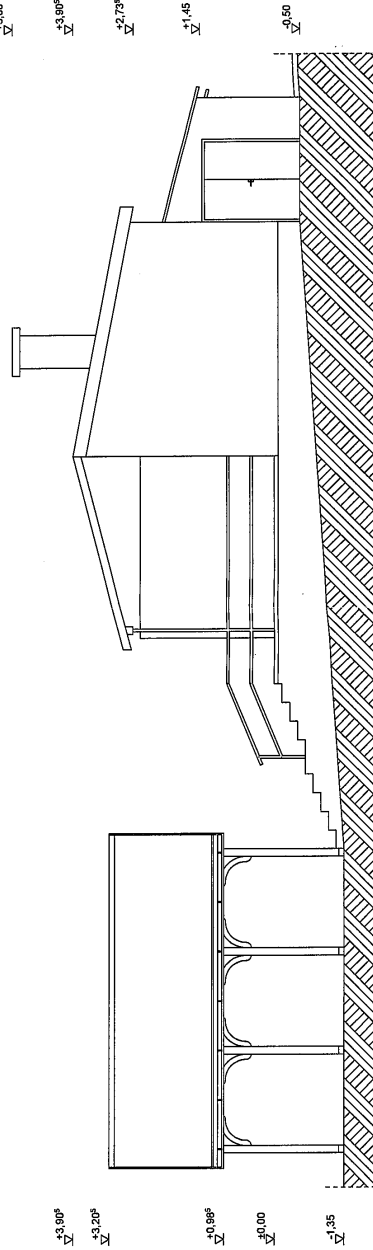

Nyugati homlokzat

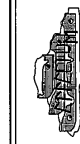

Déli homlokzat

Északi homlokzat

Keleti homlokzat

Tervező, Szakértői és Kereskedelmi
Belső Tervező

Rajz megnevezése:

Terv megnevezése:

Építés helye:

Építető:

Tervező:

HOMLOKZATOK

Ravatalozó épület korszerűsítés fejlesztési terve

3240 Paráds. Temetőker. (hrsz.: 0139/1.)

Nagykőzségi Önkormányzat 3240 Paráds. Kossuth Lajos út 91.

EFFECTUM Bt. Lőczy Béla építészmérnök (É3-10-0197)

Tervezési: T-36-1/2016

Dátum: 2016. X. hó

Lépték: M=1:100

E-3

EFFECTUM Bt.

3240 Parád, Émály út 21.

+36203289376

effectum@t-online.hu

Név: Nagyközségi Önkormányzat Parád

Cím: 3240 Parád, Kossuth Lajos út 91.

Kelt: 2016. október

Típus: Tervezői költségbecslés

A munka leírása:

Készítette: Lóczi Béla építészmérnök

Bodony, Temetőkert 0139/1 hrsz.-ú ingatlanon meglévő
ravatalozó épület korszerűsítési munkái

Készült: TERC VIP BRONZ programrendszerrel, 2016 októberi árszinten

Költségvetés főösszesítő

Megnevezés	Anyagköltség	Díjköltség
1. Építmény közvetlen költsége	1.823.441	1.246.744
1.1 Közvetlen önköltség összesen	1.823.441	1.246.744
2.1 ÁFA vetítési alap		3.070.185
2.2 Áfa	27.00%	828.950
3. A munka ára		3.899.135

Aláírás

Ssz.	Tételszám Tételkiírás	Egységre jutó Anyag	Munkadíj	A tétel ára összesen Anyag	Munkadíj
1	150120012425 (ÉNGY) Homlokzati csőállvány állítása állványcsőből mint munkaállvány, szintenkénti pallóterítéssel, korláttal, lábdeszkával, kétlábas, 0,60-0,90 m padlószélességgel, munkapadló távolság 2,00 m, 2,00 kN/m ² terhelhetőséggel, állványépítés MSZ és alkalmazástechnikai kézikönyv szerint, 6,00 m munkapadló magasságig 100 m2	254	1.224	25.400	122.400
2	210110016762 (ÉNGY) Építési törmelék konténeres elszállítása, lerakása, lerakóhelyi díjjal, 5,0 m ³ -es konténerbe 1 db	27.000	0	27.000	0
3	350000108156 (ÉNGY) Szelemenek bontása hullámpalafedésnél 91 m	0	153	0	13.923
4	350040108960 (ÉNGY) Deszkázás ereszdeszkázás gyalult, hornyolt deszkával, hajópadlóval 44 m2	2.868	1.428	126.192	62.832
5	350040108972 (ÉNGY) Deszkázás homlokdeszka léctagozattal, gyalulva, 30 cm szélességig 20 m	501	1.658	10.020	33.160
6	350050109046 (ÉNGY) Vízálló, műgyantával stabilizált faforgácslap (OSB) elhelyezése vágott (nútolatlan) kivitelben, tetőszerkezet szaruzatára Vízálló faforgácslap (OSB), 2500x1250x18 mm méretű 47 m2	1.751	1.097	82.297	51.559
7	350800110031 (ÉNGY) Deszkázás cseréje, oromdeszka 23 m	922	1.224	21.206	28.152
8	360000110610 (ÉNGY) Vakolat leverése homlokzatról 2,5 cm vastagságig 79 m2	0	714	0	56.406
9	360050114795 (ÉNGY) Homlokzati alapvakolat réteg készítése kézi felhordással, előkevert normál szárazhabarcsból, sima, normál mészcement vakolat, 2 cm vastagságban weber 141 KPS kézi alapvakolat finom, max.szemcse 1,0 mm, Kód: 141k 79 m2	1.098	2.601	86.742	205.479

Ssz.	Tételszám Tételkiírás	Egységre jutó Anyag	Munkadíj	A tétel ára összesen Anyag	Munkadíj	
10	360050116902 (ÉNGY) Hagyományos nemesvakolat készítése kézi felhordással, dörzsölt felülettel, függőleges felületen, homlokzaton középszemcsés $2,0 < d_{\max} \leq 3,0$ mm weber.ter classic M medium 3 mm-es nemesvakolat, fehér Kód: O481	79 m2	1.841	1.020	145.439	80.580
11	360110124622 (ÉNGY) Üvegszövet háló elhelyezése, függőleges, vízszintes, ferde vagy íves felületen LB-Knauf üvegszövet 150 g/m2, Csz: K00832010	28 m2	433	408	12.124	11.424
12	360900130393 (ÉNGY) Vakolatok pótlása, keskenyvakolatok pótlása oldalfalon, 21-40 cm szélesség között	16 m	251	816	4.016	13.056
13	360900130420 (ÉNGY) Vakolatok pótlása, keskenyvakolatok pótlása mennyezetén, 21-40 cm szélesség között	9 m	251	1.377	2.259	12.393
14	410000197690 (ÉNGY) Azbesztmentes hullámlemez fedés bontása (pala, fém, műanyag)	91 m2	0	459	0	41.769
15	410051235825 (ÉNGY) Bitumenes zsindelyfedés készítése szegezhető aljzatra, (alátétlemez külön tételben elszámolva), üvegfátyol hordozórétteg fúvatott bitumenes fedőbevonatú, 15-30° tetőhajlásszög között, 3,1 mm vastagságban, teljes hátoldalán öntapadó IKO bitumenes tetőzsindely, BIBERSHIELD teljes hátoldalán öntapadó hódfarkú forma, 07 árnyalt barna	75 m2	2.821	765	211.575	57.375
16	410051237520 (ÉNGY) Bitumenes zsindelyfedésnél alátétlemez elhelyezése szegezhető aljzatra, 2,5 mm vastagságig IKO Armourbase Pro bitumenes poliészteres zsindelyalátét lemez, "eltéphetetlen"	75 m2	447	230	33.525	17.250
17	410051237561 (ÉNGY) Bitumenes zsindelyfedésnél kezdő ereszelem elhelyezése üvegfátyol hordozórétteg fúvatott bitumenes zsindelyből kialakítva, 3,5 mm vastagságig IKO bitumenes tetőzsindely, BIBERSHIELD teljes hátoldalán öntapadó hódfarkú forma, 07 árnyalt barna	20 m	478	816	9.560	16.320

Ssz.	Tételszám Tételkiírás	Egységre jutó Anyag	Munkadíj	A tétel ára összesen Anyag	Munkadíj
18	410051237946 (ÉNGY) Bitumenes zsindelyfedésnél gerinc és élgerinc fedés készítése, üvegfátyol hordozórétet fúvatott bitumenes zsindelyből kialakítva, 3,5 mm vastagságig IKO bitumenes tetőzsindely, BIBERSHIELD teljes hátoldalán öntapadó hódfarkú forma, 07 árnyalt barna 7 m	725	995	5.075	6.965
19	420000222065 (ÉNGY) Lapburkolatok bontása, lábazatburkolat 0,50 m magasságig, egyes egyenes vagy lépcsős kivételben, 10x10 - 20x20 cm-es lapméretig 6 m	0	842	0	5.052
20	420000222121 (ÉNGY) Fa-, hézagmentes műanyag- és szőnyegburkolatok bontása, gumilemez vagy PVC burkolat tekercsből, lapokból vagy lépcsőn betétként 13 m ²	0	816	0	10.608
21	420000222133 (ÉNGY) Fa-, hézagmentes műanyag- és szőnyegburkolatok bontása, PVC falszegély 12 m	0	51	0	612
22	420110224682 (ÉNGY) Padlóburkolat hordozószerkezetének felületelőkészítése belsőben, beton alapfelületen felületelőkészítő alapozó és tapadóhíd felhordása egy rétegben LB-Knauf Estrichgrund felhasználásra kész alapozó, alkáliálló, műanyagdiszperziós, Cikkszám: K00859415 13 m ²	129	306	1.677	3.978
23	420110224951 (ÉNGY) Padlóburkolat hordozószerkezetének felületelőkészítése belsőben, beton alapfelületen önterülő felületkiegyenlítés készítése 5 mm átlagos rétegvastagságban LB-Knauf NIVOPLUS/Padlókiegyenlítő 3-15 mm, Csz: K00618001 13 m ²	943	459	12.259	5.967
24	420112668781 (ÉNGY) Padlóburkolat hordozószerkezetének felületelőkészítése külsőben, hőterhelt felületen beton alapfelületen felületelőkészítő alapozó és tapadóhíd felhordása egy rétegben BOTAMENT E 120 kétkomponensű epoxigyanta alapozó, Cikkszám: 8751950 091 5609 007 28 m ²	1.053	306	29.484	8.568

Ssz.	Tételszám Tételkiírás	Egységre jutó Anyag	Munkadíj	A tétel ára összesen Anyag	Munkadíj	
25	420112668820 (ÉNGY) Padlóburkolat hordozószerkezetének felületelőkészítése kültérben, hőterhelt felületen beton alapfelületen önterülő felületkiegyenlítés készítése 5 mm átlagos rétegvastagságban BOTAMENT M 50 önterülő kiegyenlítő, 0-15 mm, Cikkszám: 8701004 092 6009 007	28 m2	2.025	459	56.700	12.852
26	420112668885 (ÉNGY) Padlóburkolat hordozószerkezetének felületelőkészítése kültérben, hőterhelt felületen beton alapfelületen feszültségmentesítő lemez elhelyezése (rögzítés nélkül) BOTAMENT DE vékony feszültségmentesítő lemez, Cikkszám: 6127030 039 5064 007	28 m2	2.692	357	75.376	9.996
27	420221764444 (ÉNGY) Padlóburkolat készítése, beltérben, tégla, beton, vakolt alapfelületen, gres, kőporcelán lappal, kötésben vagy hálósan, 3-5 mm vtg. ragasztóba rakva, 1-10 mm fugaszélességgel, 20x20 - 40x40 cm közötti lapmérettel LB-Knauf GRES/Gres ragasztó, EN 12004 szerinti C2TE minősítéssel, kül- és beltérbe, fagyálló, padlófűtéshez is, Cikkszám: K00617801 LB-Knauf Colorin flex fugázó, EN 13888 szerinti CG2 minősítéssel, fehér, Cikkszám: K00630***	13 m2	4.779	4.310	62.127	56.030
28	420223821065 (ÉNGY) Padlóburkolat készítése, kültérben, hőterhelt felületen, tégla, beton, vakolt alapfelületen, gres, kőporcelán lappal, kötésben vagy hálósan, 3-5 mm vtg. ragasztóba rakva, 1-10 mm fugaszélességgel, 20x20 - 40x40 cm közötti lapmérettel LB-Knauf PROFIFLEX/Profi flexragasztó, EN 12004 szerinti C2TE minősítéssel, flexibilis, megcsúszásmentes, padlófűtéshez is, Cikkszám: K00615301 LB-Knauf ProCol Kiemelt minőségű flexibilis fugázó, kül- és beltéri használatra, Cikkszám: K00636xxx	28 m2	5.266	4.208	147.448	117.824

Ssz.	Tételszám Tételkiírás	Egységre jutó Anyag	Munkadíj	A tétel ára összesen Anyag	Munkadíj	
29	420222270820 (ÉNGY) Lábazatburkolat készítése, belsőben, gres, kőporcelán lappal, egyenes, egysoros kivitelben, 3-5 mm ragasztóba rakva, 1-10 mm fugaszelességgel, 10 cm magasságig, 20x20 - 40x40 cm közötti lapmérettel LB-Knauf GRES/Gres ragasztó, EN 12004 szerinti C2TE minősítéssel, kül- és belsőbe, fagyálló, padlófűtéshez is, Cikkszám: K00617801 LB-Knauf Colorin flex fugázó, EN 13888 szerinti CG2 minősítéssel, fehér, Cikkszám: K00630***	12 m	502	867	6.024	10.404
30	420222276580 (ÉNGY) Lábazatburkolat készítése, külsőben, gres, kőporcelán lappal, egyenes, egysoros kivitelben, 3-5 mm ragasztóba rakva, 1-10 mm fugaszelességgel, 10 cm magasságig, 20x20 - 40x40 cm közötti lapmérettel LB-Knauf FLEX/Flex ragasztó, EN 12004 szerinti C2TE minősítéssel, kül- és belsőbe, fagyálló, padlófűtéshez is, Cikkszám: K00617021 LB-Knauf Colorin flex fugázó, EN 13888 szerinti CG2 minősítéssel, fehér, Cikkszám: K00630***	7 m	509	867	3.563	6.069
31	430000330732 (ÉNGY) Függőereszcsatorna bontása, 50 cm kiterített szélességig	14 m	0	612	0	8.568
32	430000330773 (ÉNGY) Lefolyó csatorna bontása 50 cm kiterített szélességig	7 m	0	612	0	4.284
33	430000330790 (ÉNGY) Szegélyek, párkány könyöklő bontása, 100 cm kiterített szélességig	5 m	0	1.250	0	6.250
34	430020334476 (ÉNGY) Függőereszcsatorna szerelése, félkör szelvényű, bármilyen kiterített szélességben, alumínium lemezből vagy porfestett alumínium lemezből Alumínium függőereszcsatorna 0,7 mm, félkör szelvényű, Ksz: 33 cm	14 m	1.146	1.020	16.044	14.280
35	430020335992 (ÉNGY) Lefolyócső szerelése kör keresztmetszettel, bármilyen kiterített szélességgel, alumínium lemezből Alumínium lefolyócső kör, 33 cm kit.szél.	7 m	927	1.454	6.489	10.178

Ssz.	Tételszám Tételkiírás	Egységre jutó Anyag	Munkadíj	A tétel ára összesen Anyag	Munkadíj
36	430031806645 (ÉNGY) Oromszegély szerelése, bevonatos alumínium lemezből, 33 cm kiterített szélességig Oromszegély PREFALZ alumínium szalagból sima felülettel, 0,7 mm vtg., Ksz: 33 cm	23 m	1.409	32.407	31.096
37	430031807742 (ÉNGY) Ablak- vagy szemöldökpárkány bevonatos alumínium lemezből, 50 cm kiterített szélességig Ablakpárkány PREFALZ alumínium szalagból stukkó felülettel, 0,7 mm vtg., Ksz: 40 cm	5 m	2.887	14.435	6.250
38	440000355525 (ÉNGY) Fa vagy műanyag nyílászáró szerkezetek bontása, ajtó, ablak vagy kapu, 2,01-4,00 m ² között	13 m ²	0	0	11.609
39	440060361914 (ÉNGY) Fa lambéria elhelyezése, szerelése beépített éklécekre Fenyő lambéria, 1,00-1,75 m-ig	4 m ²	4.643	18.572	19.176
40	440060361926 (ÉNGY) Fa lambéria elhelyezése, szerelése beépített éklécekre Fenyő lambéria, 1,75-2,75 m-ig	5 m ²	4.740	23.700	23.970
41	M44-011-1.1.1-0167521 (1) Műanyag kültéri nyílászárók elhelyezése előre kihagyott falnyílásba, hőszigetelt, fokozott légzárású bejárati ajtó, tömítés nélkül (szerelvényezve, finom beállítással), 5,01-10,00 m kerület között FENSTHERM BRILL Befelé nyíló kétszárnyú bejárati ajtó angol panellel, 5 kamrás VEKA SOFTLINE 70 AD PVC profil, uw<1,4 W/m ² K, mérete: 130 x 210 cm, tölgy fóliázott	2 db	171.630	343.260	9.588
42	M44-011-1.2.1-0223502 (2) Műanyag kültéri nyílászárók elhelyezése előre kihagyott falnyílásba, hőszigetelt, fokozott légzárású műanyag oldalvilágító, tömítés nélkül (szerelvényezve, finom beállítással), 6,00 m kerületig Műanyag oldalvilágító u=1,1 W/m ² K 60x210 cm, tölgy fóliázott	2 db	51.100	102.200	6.222
43	M44-012-1.1.2.5.4-0167017 (35) Műanyag kültéri nyílászárók, hőszigetelt, fokozott légzárású ablak elhelyezése előre kihagyott falnyílásba, tömítés nélkül (szerelvényezve, finombeállítással) , 4,00 m kerület felett ötkamrás profil, egyszárnyú, fix FENSTHERM BRILL fix ablak, 5 kamrás VEKA SOFTLINE 70 AD PVC profil, uw<1,4 W/m ² K, mérete: 100 x 155 cm, tölgy fóliázva	3 db	19.860	59.580	12.699

Ssz.	Tételszám Tételkiírás	Egységre jutó Anyag	Munkadíj	A tétel ára összesen Anyag	Munkadíj
44	710000695735 (ÉNGY) Vezetékek, kábelek és szerelvények bontása; mindennemű fényforrás és lámpatest leszerelése 1 db	0	638	0	638
45	710103750673 (ÉNGY) Falon kívüli, vízmentes kültéri lámpák elhelyezése, min. IP 54, LED-es kivitelben V-TAC (HOLUX) VT-8007; 12W / 840lm LED-es burás lámpatest, semlegesfehér (4500K), kerek, fekete, IP66 Csz:4970 1 db	6.335	2.780	6.335	2.780
46	710113868690 (ÉNGY) LED-es fényforrások, általános világítás céljára (fehér fényű), pontoszerű kivitelben, hagyományos kialakítású (retrofit), Edison (csavaros), E27 fej, irányított fényű Life Light Led, Leddiszkont, ufó E27 led fényforrás 230V, 7W, 540 Lumen, 3000 Kelvin, meleg fehér, IP20, Garancia 2 év, 35x35x140mm, Kiváltható vele a hagyományos 60W halogén lámpa! CSZ: LLUFO7WE27WW 1 db	3.331	153	3.331	153
Munkanem összesen:				1.823.441	1.246.744